

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

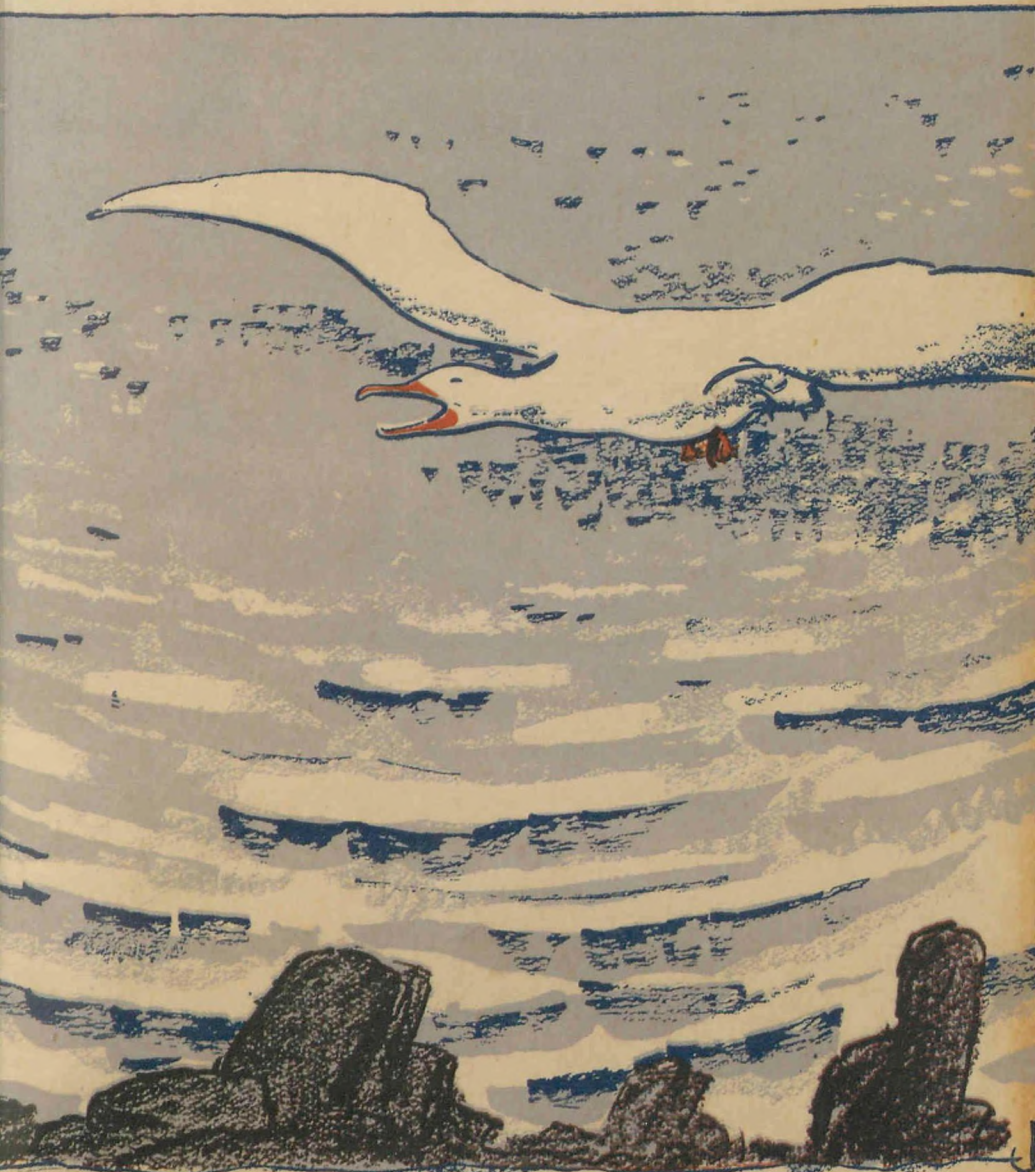
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

WALTER CHRISTMAS

MED SKUM OM BOV

FORLAGT AF H. ASCHENHOUG & CO / MCMXXIV

WALTER CHRISTMAS'

KRYDSTOGT GENNEM LIVET

MED SKUM OM BOV!

Walter Christies

4

10. Februar 1861 — 18. Marts 1924

WALTER CHRISTMAS'
KRYDSTOGT GENNEM
LIVET

MED SKUM OM BOV!

FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
KJØBENHAVN
MCMXXIII

J. JØRGENSEN & CO. * IVAR JANTZEN.

FØRSTE DEL

I.

I »Vimplen hejst« — første Afsnit af mine Livserindringer, eller maaske snarere *Optakten* — naaede jeg det vigtige Vendepunkt i saa mange unge Menneskers Liv, hvor den sidste Eksamen afslutter Studierne, hvor Skolens og Hjemmets Disciplin og alskens Tvangsforanstaltninger giver Plads for en Udfoldelse af fri Villie og Selvbestemmelsesret, der ganske vist indenfor Militæretaterne viser sig at være ikke saa lidt begrænset, men som dog bibragte mig — Sekondlieutnantskylling, frisk fra Nyboders Udklækningsanstalt — Illusionen af helt ubunden Frihed.

Min Appetit paa Livet stod fuldt ud Maal med min Fryd over Friheden. Nu skulde Livet leves!

Og neppe var jeg hjemkommen fra mit første korte Togt med Panserbatteriet »Tordenskiold«, før jeg saá mig om efter en bekvem Ungkarlejlighed. Ganske vist stod mit gamle Kadetværelse til min Raadighed, og det havde unægteligt været baade bekvemmere og billigere at blive boende i mit Hjem, især da Gagen kun beløb sig til treds Kroner om Maaneden, men alligevel — —

Naturligvis var det Bredgadekvarteret, jeg gennemstrejfede for at finde en Bolig. Vi har jo Alle en abso-

lut Uvillie mod at forlade det Bykvarter, hvor vi fødtes, og hvor vi færdedes i Ungdomsaarene; vi bemestres af Lokalpatriotisme i allærnsnævreste Forstand. Jeg, som hele mit Liv har holdt til i Byens Østende, kunde bedre forlige mig med Tanken om at flytte til London eller Paris end til København V. eller N.

I Bredgade Nr. 36 i en Mellembygning fandt jeg to udmærkede Værelser til billig Pris; derhen flyttede jeg mine Møbler og Husguder, og dør hyggede jeg mig gennem hele min Ungkarletilværelse. Meget herskabelig var den Mellembygning ikke; heller ikke hvad man forstaaer ved lydløs. I Etagerne nedenunder arbejdede baade en Møbel- og en Makaronifabrik, saa det gamle Hus rystede og rumlede. I min egen Etage var der Vaskeri. Dette styredes af en udmærket Dame, Frk. Hammelev. Hun var min meget moderlige og omhyggelige Værtinde — og overbærende, tør jeg ogsaa nok sige. Hun lever stadig i min taknemmelige Erindring.

Saa begyndte Vinterkampagnen.

Indledningen var — i Overensstemmelse med hine Tidens Krav til en ung Mand af det gode Selskab — Visitter hos alle de Familier, der hørte til Ens Omgangskreds. Ved Hofferne og hos de mest fornemme Familier nøjedes en ringe Lieutnant med at aflevere Kort, ellers var et personligt Besøg paakrævet.

Alene det var et ret overvældende Arbejde. Men saa flød Invitationerne ogsaa ind ad Døren i stedse stigende Tal, efterhaanden som Sæsonen udfoldede sig. Kulminationspunktet naaedes i Januar og Februar. Middage med og uden Dans, smaa The dansant'er og rigtige Baller — sommetider to paa en Aften, saaledes at jeg tog Souper'en hos én Familie og Kotillonon hos en anden. Der var offentlige Maskerader og pri-

vate Kostumeballer. Hvis jeg lagde de Vejlængder sammen, jeg dansede den Vintersæson, naaede de nok fra København til Roskilde.

Maaske Selskabslivet florerede særlig livligt gennem Vinteren 83—84. Det var i det mindste Tilfældet ved de to Hoffer. I de Tider spillede fremmede Gesandter en fremragende Rolle indenfor Selskabeligheden i Hofvedstaden. Kongefamiliens Forbindelser i Rusland og England og navnlig Czarens hyppige Besøg hos Svigerforældrene bevirkede, at København ansaas for et af Europas diplomatiske Tyngdepunkter. Hertil sendtes derfor særlig dygtige Repræsentanter for Stormagterne, og mellem disse ragede Ruslands Gesandt op over alle andre. Baron Mohrenheim var just bleven afløst af Grev Toll, og de to unge og smukke Komtesser funkede paa Balhimmelen som Stjerner af første Rang. Men den særlige Vinter, jeg her omtaler, overskyggedes de to Russerinder i nogen Maade af en endnu mere straalende Skønhed: Grevinde de Castellanos, den spanske Gesandts Hustru.

Det var denne Dames Nærværelse, der satte ekstra Fart i Selskabslivet ved Kongens Hof; thi Hans Majestæt var — hony soit qui mal y pense — meget indtaget i den spanske Dejlighed. Hofballernes Antal fordobledes, og mens Traditionen kun fordrerede én Souper pr. Aften, blev der den Vinter yderligere serveret én à to, ja indtil tre »Déjeuners« længere ud paa Natten. Det var noget, vi »Danseheste« kunde bruge. Jeg er imidlertid ikke sikker paa, at gamle Baron Løwen skjold, Overhofmarchal'en, var ligesaa henrykt — heller ikke Dronningen og de andre ældre og ikke dansende Damer.

Naar saa Festerne enten i Kongens eller i Kronprins

sens Palæ sluttede af, forlængedes Nattens Glæder i »Vagtstuen« hos den tjensthavende Garderofficer. Dø spillede Whist, mens man lod Legemets Baltemperatur synke til Normalgrad, takket være rigeligt og køligt Øl.

Og næste Eftermiddag mødtes man atter med Baldamererne. Mødestedet var gerne den islagte Kastelsgrav. Med Skøjtejernene under Støvlerne gik Dansen henover den glatte Is — baade Lanciers og Français, der endte med Kotillonskæder og hvirvlende Karrusel. Jeg mindes Enkedronningens nuværende Hofchef, gamle Admiral Bardenfleth, som den saare ungdommelige, opfindsomme og energiske Leder af disse *danses patinables*.

Prins Valdemar havde som Regel Komtesserne Toll som Partners og hjalp dem ofte Skøjterne paa. I hvilken Anledning en særlig aandrige Kammerjunker udnævnte Prinsen til *Toldassistent*. Efter Taflet samme Aften vilde Prins Hans, der havde megen Sans for Humor, men som ikke altid var heldig med at gribe Vitsens Point, fornøje Kongen med den sidste Hofbrander:

»Christian, har du hørt, hvad Kammerjunkeren kalder Valdemar?«

»?«

»En Proptrækker, Hahaha!«

Midt imellem denne Vinters uhyre Kaos af mere eller mindre banale selskabelige Glæder hæver sig Mindet om en herlig Festaften paa Christiansborg Slot — om jeg husker ret den allersidste, inden Branden ødelagde den skønne gamle Bygning.

Jeg har aldrig senere været Deltager i en Fest, der i højere Grad var præget af pompøs Stil og udsøgt Smag

— i det mindste ikke her i Landet. Slig Festivitas kan overhovedet ikke længer skaffes tilveje. Dels mangler selve Rammen, dels er Tiderne jo blevet saa mageløs demokratiserede, Gud bedre det!

Medens ellers kun de kongelige Lakajer i deres Pragtivrør og med Blomsterkurvene paa Hovederne plejede at pryde Marmortrappen op til Slotssalene som levende Statuer, dannede ved denne Lejlighed hele Livgarden i de røde Galauniformer Espalier. Den mægtige Ridderisal var taget i Brug. Dens ene Ende var omdannet til et lille Teater, paa hvis Scene der spillede nogle spirituelle franske Proverber.

Mellem de Agerende mindes jeg de to smukke Komtesser Toll og den slanke og elegante Kammerjunker C. A. Rothe. Mest af Alle gjorde Amatørskuespilleren H. H. Prins Hans Lykke. Og med Rette. Festens ubetinget fornemste Sensation.

Under Forestillingen laa Tilskuerpladsen næsten i Mørke; men i samme Nu, Tæppet for sidste Gang faldt, straaledede hele Riddersalen i det pragtfuldeste Lys, idet alle de mange og mægtige Lysekroners tusinde Stear-

H. H. Prins Hans
som Amatørskuespiller.

rinlys samtidig tændtes. — Et Fænomen der neppe vilde gøre stort Indtryk paa Nutidsmennesker, som er vant til at se slige Lyseffekter frembragt ved Omdrejningen af en Kontakt. Dengang gik et dagelangt Arbejde forud for Riddersalens Lysarrangement, idet Tanden paa hvert eneste Lys skulde omvikles med en Tændtraad, og alle disse Traade atter samles nedenfor Lysekronen. Under disse stod Lakajerne rede med smaa Lysstabler. Paa Signal fra Overhofmarchal'en løb alle Tændtraadenes utallige Smaaflammer tilvejs, Lysekronerne tændtes. Kongens Gæster var saare imponerede.

Saa istemte Gardens Musikkorps Riberhusmarchen, hvorefter hele det store Selskab med Kongefamilien i Spidsen og ført af gamle Baron Løwenskjold med sin sølvprydede Marchalstav drog ind i en Række mindre Sale, hvor Souper'en var serveret. Derefter atter en stilfuld March tilbage til den nu ryddede Riddersal, hvor Ballet tog sin Begyndelse.

Der var stor og kongelig Stil over den Fest, og der fordredes en ikke ringere Selskabsdisciplin hos Gæsterne, for at hele det ret indviklede Ceremoniel og Arrangement kunde »klappe« — som man nu vilde udtrykke sig.

Den Aften »klappede« alt til det gamle Kongepars udelte Tilfredshed. Og da vi Gæster atter gik ned ad Marmortrappen mellem de to Rækker rødkjolede Gardister med Bjørneskindshuerne paa og spredtes ud over Byen, ejede hver eneste af os et ganske uforglemmeligt Minde om en pragtfuld Fest og storstilet kongelig Gæstfrihed.

II.

Mellem Landetatens og Marinens Officerskorps har der alle Dage hersket adskillig Jalousi. Vi Søofficerer ansaa vort særlige Værn for et Nummer finere end det mere jordbundne. Med nogen Ret forøvrigt; thi det er slet ikke saa mange Aar siden, at Sømagten helt officielt »rangerede« en Grad højere end Krigsmagten til lands. Det var vistnok under Frederik VII, der som bekendt ansaa sig selv for en af Europas genialeste Generaler, at Flaaden reduceredes til Ligestillethed med Hæren.

Selv om man giver Pokker i Rang-Snobberi, maa Søofficerernes privilegerede Stilling dog erkendes. Deres Tilværelse, sammenlignet med Landofficerernes, kan i nogen Grad sammenlignes med Automobilets i Forhold til Sporvognens. Mens vi krydsede rundt i Indenrigsfarvande ombord paa Kanon- og Torpedobaade eller vi stak Skagen ud paa Langtur over de store Have, trak vore Venner af Landetaten fra Kasernen ud paa Fælleden og tilbage igen under aandsløvende Dressur af kluntede, fodsvedende Rekrutter. Og altid levede de i dødelig Angst for at blive forflyttet fra Hovedstaden til en Provinsby — aa Gud, aa Gud, i Viborg! Søofficererne derimod hørte til Københavns faste Stok.

Og naar vi unge og ikke saa lidt letsindige Marine-lieutnanter under en Vintersæson havde løbet Regninger hos Skrædder, Skomager, Blomsterhandler og Tobaksleverandør lidt for højt tilvejs, saa behøvedes kun en seks Maaneders Udkommando for at faa Hullerne saa nogenlunde stoppet, og Kreditten indblæst ny Livskraft. Thi saasart Vimplen hejstes, flød to nye Indtægtskilder: Messepenge og Søtillæg. Og indtil Kom-

mandoen atter strøges, levedes Livet uden Bekymringer — af pekuniær-Art i det mindste.

Som det vist med tilstrækkelig Klarhed er blevet skildret i forrige Kapitel, havde min første Vintersæson som »fri Mand« stillet betydelige Krav til Livskraft og Pengepung. Med ikke ringe Spænding afventede jeg derfor den store Liste over Udkommandoerne til Sommersejladserne, der fra Marineministeriet udsendtes i »Kundgørelse for Søværnet« omkring Slutningen af Marts eller i Begyndelsen af April. Altid truede jo den Mulighed at blive tøjret til Logiskibet eller stillet til Raadighed for Orlogsværftet, og saa røg alle økonomiske Beregninger og Foranstaltninger i Vasken.

Jeg trak imidlertid en af de store Brikker i Udkommando-Gnavspillet, idet jeg fandt mit Navn i Kundgørelsen paa Listen over de med »Fylla« udkommanderede Officerer. Fylla skulde endda paa Togt til Grønland, og Videnskabsmænd var udpeget til at deltage i Ekspeditionen. Ved nøjere Eftertanke forekom det mig at være noget af en Hæderspost at faa netop den Udkommando, blive Medlem af en videnskabelig arktisk Ekspedition. En Bygsflint maatte absolut anskaffes, for i Grønland er der jo baade Isbjørne og Rensdyr — det kan nok være, Fantasien fik Vingefang!

Her maa jeg have Lov til at orientere Læseren en lille Smule. Arktiske Foretagender var i de Tider kommet stærkt paa Mode. Nordenskjöld havde netop naaet Højdepunktet af Berømmelse ved med »Vega« at have forceret »Nordvest Passagen« og sejlet rundt om Evro-pas og Asiens Dobbeltverdensdel. Mange andre Ekspeditioner i forskellige arktiske Egne havde draget Verdens Interesse mod Klodens mystiske nordlige Is-

regioner. Og nu — i Foraaret 1884 — ventede alle Polarforskere med Spænding Udfaldet af den amerikanske Polarfarer *Greelys* Ekspedition — naaede den frem til beboede Egne, eller var hele den modige Flok *Yankeyer* sultet og frosset ihjel?

Ogsaa Danskerne var begyndt at røre paa sig efter Kurs mod Nord. Vor egen berømmelige P. A. Hovgaard, der med Ære havde deltaget i *Vega*-Togtet, fik startet en dansk Ishavsfærd ombord paa »*Dijmphna*«. Resultatet blev ganske vist ikke straalende, men Kraftudfoldelsen gik dog i den rigtige Retning og følte som en Fjer i den nationale Hat. Opmaalingen af Grønlands Kyster og Fjorde, Undersøgelsen af den mærkelige og levende Indlandsis og mange andre Forhold havde allerede bragt Hæder over Navne som Wandel, Holm, Ryder, Garde og Jensen.

Men selv om enkelte Søofficerer havde berejst vore fjærne Kolonier, var Marinens Interesse præget af saa stor Lunkenhed, at der overhovedet ikke i de sidste 25 Aar havde vist sig en Orlogsmænd langs de grønlandske Kyster. Næstsidste Gang, *Splitflaget* havde varet i de Farvande, skete saa langt tilbage som i Aaret 1737.

Og nu skulde Fylla derop — det var sandelig paa høje Tid.

Naar jeg lige undtager mig selv, yngste Officer ombord og fuldstændig Grønskolling paa det arktiske Omraade, samt Næstkommanderende Lieutenant *Zachariae*, var de øvrige Befalingsmænd kendte Polarfarere. Chefen, den dygtige og brave Sømand Kaptajn *Norrmann*, havde i yngre Dage været Fører af *Kryolith*-Selskabets Dampers »*Fox*«; Lt. N. T. Olsen havde som Næstkommanderende deltaget i *Dijmphna*-Ekspeditio-

nen, mens Ryder i flere Aar opholdt sig blandt Grøn-
lænderne og opmaalte betydelige Strækninger af Vest-
kysten.

Fylla var altsaa i flinke Hænder, og Officersmessen
godt besat, hvilket spiller
en aldeles afgørende Rolle
for Velbefindendet ombord.

Kaptajn Normann,
»Fylla«s Chef.

Næstkommanderende
kendte jeg ikke noget til;
men at han var en af Ma-
rinens allerdygtigste yngre
Officerer, vidste jeg godt;
og endvidere at han havde
Ord for at være en baade
elskværdig og meget libe-
ral Mand.

Saa var der N. T. Olsen,
Trediekommanderende og
Batterichef. Han og jeg
blev kommanderet ombord
i Eksercerskibet inden Fyl-
laturens Begyndelse for at
uddanne Lægdsrulle-mæn-

dene i Eksercits og Vaabenøvelse. Dør blev vi straks
gode Venner og Skibskammerater.

En fornøjeligere Mand end Theodor Olsen fandtes
ikke i hele Marinen, dens vittigste Hoved og skarpeste
Intelligens. Og i Dygtighed stod han ikke tilbage for
Nogen. Blandt Kammerater hed han aldrig andet end
»Tidder«; at have ham i Messen var en stor Gevinst
— undtagen for dem, mod hvem han lod sit Vid spille.
Hans Maade at udtrykke sig paa var saare drastisk.
Jeg besøgte ham engang paa hans Hotelværelse i Go-

thersgade og traf dør den meget beundrede Hovgaard. De to sad og raadslog om en ny Dijmphna-Ekspedition, der skulde startes næste Foraar — hvis de nødvendige Pengemidler kunde tilvejebringes, hvad de i Parentes bemærket aldrig blev. Der skulde hverves en ganske ung Officer til Turen. Hovgaard tilbød mig Chancen, og jeg tog selvfølgelig straks imod Tilbudet. »Tidder« gav som designeret Næstkommanderende naturligvis ogsaa sin Mening tilkende om denne Nyerhvervelse:

»Lad os bare tage Christmas med. Han er grøn som et Skræppeblad og forfriskende som et Morgenrøb. Han er god nok.« Dermed var mit Engagement fastslaaet.

Men for at blive ved Fylla. Carl Ryder var Fjerdekommanderende, han og jeg delte Lukaf. En mere briljant Fyr i alle Henseender var det vanskeligt at udpege.

Endelig maa omtales det saakaldte »Borgerskab«, bestaaende af Skibslægen, Maskinmesteren og Forvalteren — omgængelige og rare Mennesker. Dog maa bemærkes, at Lægen Mortensen kunde være lidt sær og var noget for tilbøjelig til at blive fornærmet. Man skulde være forsigtig i Brugen af Ordet *rød* — Mortensens Haarfarve; heller ikke yndede han, at *Søsyge* kom paa Tale; for søstærk blev han aldrig. Naa, hver har jo sine svage Punkter.

Vi kunde saamænd med Sindsro se Fremtiden imøde, haabe paa fredsommeligt Samvær og et fornøjeligt Togt; men tre Videnskabsmænd skulde indlemmes i Messen og leve sammen med os hver eneste Dag i alle de mange Maaneder. Dette Faktum stemte Sindet til Eftertanke.

N. T. Olsens Mening om denne Sag afleveredes med

vanlig Fynd og Klarhed en Aften paa Eksercerskibet, da vi ved en Toddy drøftede Togtets Muligheder:

»Af alt det Skab, et Skib kan være befængt med, er Videnskab det værste.«

Jeg brast i Latter. Den Salut var dog en Kende for skrap, syntes jeg. Men nu, da Minderne om »Fyllas videnskabelige Ekspedition til Grønland« fylder mit Sind, maa jeg erkende, at vi — momentvis — ønskede Videnskaben derhen, hvor Temperaturen antages at være adskillige Grader højere end blandt Isbjærgene i Davisstrædet.

Videnskabens Repræsentanter var Professor Warming, Dr. phil. Topsøe og Kandidat Holm. De to første udmærkede og lærde Mænd behøver ingen nøjere Beskrivelse — to af vort Samfunds Topfigurer, der for længst har passeret Støvets Aar. Naturforskeren Th. Holm derimod hører vistnok til de Glemte. For allerede 36 Aar tilbage udvandrede Holm til de Forenede Stater, hvor han har opnaaet stor Berømmelse. En pudsig Fyr at se til, naar han temmelig leddeløst balancerede sin lange Krop henover det vaade og slingrende Dæk paa kalveknæede Ben. Trods stor Soberhed lyste Næsen altid ildrød, og under den fimrede to tyndspredte Rækker Skæghaar omtrent som Marehalm i Kuling. Og saa læspede han værre end noget andet Væsen, jeg har mødt. Ombord paa Fylla virkede han i Begyndelsen som Klownen i et Cirkus; men der kom en Tid, da vi havde vænnet os til hans Pudsigheder og fik Respekt for Manden. Dygtig var han og saa utrolig energisk. Desuden havde han været Skibskammerat med Lt. Olsen paa Dijnphna; dette indflydelsesrige Messemedlem holdt sin beskyttende Haand over Kandidaten.

Fylla var et skonnertrigget og temmelig lille Fartøj, meget *top-heavy* og en slem Rullebør i Sø. Pladsen var saare indskrænket. Chefen havde sin Kahytslejlighed helt agterude, Officersmessen med tre Lukafer paa

»Fylla«s Messemedlemmer:

Forf. Næstkomm. Chefen. Kand. Holm.

Lt. Ryder. Forv. Prof. Warming. Maskinm. Lt. Olsen. Dr. Topsøe.

hver Side til de fire Lieutnanter og to af Borgerskabet, var af mindst mulige Dimensioner. Og nu skulde der endda gøres Plads til de tre lærde Passagerer. Resultatet blev, at Ryder og jeg flyttede ud i et trangt Lukaf i Formessen, mens Tømmermanden hamrede et »Hundehus« sammen til Holm helt forude paa Banjerne.

Aldrig er nogen Orlogsmand blevet stuvet saa fuld

af Øltønder, Fustager med salt Kød og anden Proviant. Vi kunde jo ingen Forsyning skaffe os i de grønlandske Kolonier. Og da der saa en skønne Morgen rullede to Vogne fulde af Kasser med tomme Glas og Krukker, alle Slags Instrumenter, Telte, Soveposer og Kogearrater — for ikke at tale om et anseligt Antal Kufferter — altsammen til Brug for det lærde Trekløver — da tror jeg nok, det svimlede for den ellers saa rolige og ligevægtige Næstkommanderende.

Men Enden var ikke endda. Dagen inden Vimplen hejstes, kom Næstkommanderende i stor Fart og synlig ophidset buldrende ind over Landgangen og ned paa Dækket, hvor Olsen og jeg stod:

»Nu er de sgu' blevet helt ravspiltossed i Ministeriet!«

»Jamen det har de da altid været,« mente Tidder.
»Hvad er der los?«

»De har Gudhjælpe mig prakket os en Maler paa! — Og hvor skal vi gøre af ham?«

»Gi' ham en Hængekøje til om Natten. Om Dagen kan han sidde paa sin Malerkasse — —«

»Jamen det er en ældre Mand — — og saa er han til med Baron. Det maa jo være én af Deres Familie?«

Dette var henvendt til mig, og brødebetyngtet maatte jeg indrømme, at min Mors Halvbror var baade Baron og Maler. Helmuth Dirckinck-Holmfeld hed han, og mens jeg overvejede Situationen, sank mit Humør og min Glæde over det forestaaende Togt. Naar der ikke engang var Plads til min temmelig forvænte Onkel — hvad skulde det blive til? Jeg listede stille ned om Læ, mens bange Anelser fyldte Sindet. Og da jeg en halv Time senere atter viste mig paa Agterdækket, forefandt jeg en Gruppe Mennesker, hvis

Midtpunkt var Næstkommanderende i Konference med Skibsergenten, Skibmanden, Hovmesteren og Naturforskeren Holm. Den sidste var synlig ophidset og mere end almindelig kalveknæet; Skæghaarene fimrede, og han slog ud med Armene.

Grunden til Ophidselsen var den, at Holm ikke længere saå sig i Enebesiddelse af det beskedne »Hundehus«; han skulde nu dele det med Maleren — et næsten umuligt Arrangement og alligevel det eneste mulige.

Saa prajede Næstkommanderende mig. Han ønskede detaillerede Oplysninger om min Onkel. Var han elskværdig, beskeden og omgængelig? Eller var han —?

Blandt flere andre formildende Omstændigheder fremhævede jeg Familiemedlemmets ringe Højde; dog denne Oplysning beroligede ingenlunde Kandidaten. Da rullede en Droske tværs over Dokøen med Kurs mod Fylla. Paa Bukken tegnede sig Omridsene af en gigantisk Kuffert, og nede i Vognen — mellem Staffelier, Malerkasser, Alpestokke, sammenbundne Søstøvler og omfangsrige *hold-alls* sad en lille Mand med stort Overskæg og et lykkeligt smilende Ansigt under den bredbræmmede Kunstnerhat — Onkel Hel-muth!

Selvfølge- lig ilede jeg over Landgangen under krampagtige Forsøg paa at give Ansigtet et tilforladeligt Udtryk af glad Overraskelse. Det udviskedes imidlertid hurtigt under den efterfølgende Præsenta- tion paa Agterdækket. Og det elskværdige Smil paa min Onkels Ansigt stivnede ogsaa brat:

»Jeg er aabenbart ikke meget velkommen ombord paa dette Skib!«

Ingen modsagde ham — stakkels Onkel Hel-muth!

III.

Saa dampede Fylla da endelig afsted paa sin Videnskabsfærd en skønne Morgen sidst i Mai. Det lille Skib mindede mest af alt om en Æske saa smækfuld af Brikker, at Laaget slet ikke kan lukkes. Det gælder imidlertid blot om at ryste Æsken længe og ihærdigt; Brikerne rasler og larmer, men efterhaanden finder hver af dem den nødvendige Plads. Saadan gik det ogsaa ombord, mens en stiv Sydvest holdt os dinglende og duvende tværs over den raakolde Nordsø med Kurs mod Hebriderne ved Skotlands Nordkyst.

Stornoway Havn paa Øen Lewis blev Togtets første Station. Hvad vi skulde dør, mindes jeg ikke; derimod at vore fire Passagerer skyndte sig iland, lykkelige over atter at føle fast Jord under Fødderne. Og videre gik det mod Nord og mod Vest, indtil vi — den 7de Juni — dampede ind til Reykjavik og ankrede tæt ved Fyllas Tvillingsøster »Diana«, Inspektionsskibet paa Island.

At møde Kammerater i det Fremmede hører til Orlogslivets store Glæder. Jeg vidste, at Diana rummede to særlig gode Venner nemlig min gamle Klassekammerat Blixencrone-Møller og den noget ældre Johan Ludvig Petersen, der paa Kadetskolen gik under Navnet Lillepeter. Og da endvidere Kaptajn O. F. Irminger var Chef og den tykke, gemytlige Hofmann Næstkommanderende, kunde jeg regne ud, at der næppe vilde blive bremsset haardt for rimelig Udfoldelse af Livsglæde.

Videnskaben, ledsaget af Ryder, drog afsted paa en to Dages Rideudflugt til en højst mærkværdig Lavakløft, Almannagjá kaldet. Min Onkel foretrak at male islandske Typer i Reykjavik — han mente nok at kunne undvære de lærde Herrers Selskab 48 Timer. Jeg

har sjældent set Næstkommanderende saa fornøjet som i de paafølgende to Døgn. Nu havde han endelig en Chance til at faa Skibet i Orden, Passagergodset stuvet bedre afvejen, Dækket spulet og meget andet. For mig blev det ikke til stort andet end Vagttjeneste ombord; men da jeg som Regel fik Besøg af mine Venner fra Diana, var jeg meget tilfreds med min Skæbne. Et Besøg i Islands Hovedstad var tilstrækkeligt til at tilfredsstille min Nysgerrighed. Byen har vist udviklet sig betydeligt i de næste 40 Aar — dengang lignede den nærmest en meget snavset og daarlig brolagt dansk Provinsby. Tilmed syntes de gode Borgere at omfatte Fremmede fra Hovedlandet — især Søofficererne — med en Uvillie, de slet ikke anstrengte sig for at dølge. Men én Ting vakte min Sympati: da Øens højeste Øvrighedsperson aflagde Chefen Genvisit, frabad han sig den ham tilkommende Salut — de rugende Edderfugle paa Klipperne og Skærene rundt om Bugten maatte ikke forskrækkes. Hvortil Tidder Olsen bemærkede: »der er saagu Ingen, som skænker Barselkonerne i Nyboder en Tanke, naar der knaldes Salut af ude paa Reiden — de er jo ogsaa edderfulde, som Regel da«.

Med Afrejsen fra Reykjavik begyndte den egentlige Grønlandsfart. Paa dette Tidspunkt var der kommet Skik paa Skibet, de tre Passagerer var blevet saavidt skibsvante, at de kunde finde sig tilrette uden at faa Krampe i Mellemgulvet af en Smule Søgang. Naturforskeren Holm rangerede i saa Henseende blandt Helbefarne. I min Naivitet regnede jeg med, at et behageligere Omgangsforhold nu maatte udvikle sig, naar vi alle lige søs og husvant plaskede mod Kap Farvel og

ind i Davisstrædet; men akkurat det modsatte fandt Sted.

Jeg fik senere i Livet rig Lejlighed til at erfare, hvilken Prøvelse det er for Mennesker at blive stængt inde i en lidet rummelig Skibsmesse uden Antydning af Komfort og i tvungen Lediggang. Smaaunoder og Særheder, som under andre Omstændigheder højt regnet burde fremkalde Skuldertræk, antager Form og Størrelse af fule Laster; den højst nødvendige Elskværdighed i Omgangstone, den ligesaa nødvendige Overbærenhed tyndslides hurtigt for sluttelig helt at svigte, saasnart den mindste Anledning gives.

Dr. Topsøe mindes jeg som den absolut omgængeligste og godmodigste blandt vore civile Fæller; men han fik Hjemve, allerede inden Fylla havde passeret Kronborg. Jeg nærede den største Medfølelse med hans Kvaler i Forstaaelse af, at Længslerne koncentrerede sig om en nydelig og ganske ung Dame, hvis Portræt var anbragt over Køjens Hovedende. Med denne Dame, Frk. Nørgaard, var den lærde Doktor forlovet, og jeg erfarede, at Brylluppet skulde fejres, saasnart Fylla atter fik Ankret i Bund paa Københavns Inderred. Som jeg forstod ham! Mit Hjerte fyldtes med Sympati og Medfølelse, naar Dr. Topsøe hensank i melankolske Grublerier, søgende Ensomhed selv naar hans Selskab var stærkt efterspurgt.

Professor Warming manglede absolut nogen romantisk Undskyldningsgrund for sit daarlige Humør. Han havde det nøjagtigt ligesaa godt eller daarligt ombord som vi Andre. Hvad han led af, var en ikke altid tilstrækkelig anerkendt Overlegenhed i sin Egenskab af Universitetsprofessor og Videnskabsmand. Vi unge Søofficerer var ham vist lidt for respektløse. Vi mang-

lede den Ærbødighed for hans Speciale, Botaniken, som han selv opfyldtes af. Vi elskede Blomster og Planter for deres Skønheds og Vellugts Skyld og gav Pokker i deres Rubricering indenfor Linnés *Systema naturae*.

Vor Saltvandjargon var just ikke Genstand for Professorens Beundring. Lt. Olsen, som var en Mester i Behandling af Sproget, fik hurtigt Færten af denne Mangel paa Forstaaelse af vore Udtryksformer. Virkningen udeblev ikke.

Jeg mindes en af de første Frokoster efter Afrejsen fra Reykjavik. Fylla rullede svært, for vi havde stiv Kuling af Nordost. Skibslægen viste sig aldrig under saadanne Forhold; han laa i Køjen, slemt hærget af Søsyge. Warming havde med noget Besvær, og ret stolt af sin voksende Søstyrke, anbragt sig ved Frokostbordet. Han turde den Dag binde an med Biksemaden. Med et lidt spydigt Smil spurgte han til Lægens Befindende.

»Mortensen har det storartet«, erklærede Olsen, dækkende over den fraværende Kammerats Skrøbelighed.

»Man ser ham just ikke *hyppigt*, naar Skibet ruller«, fortsatte Professoren.

»Mortensen sidder og slider i sin Endetarm«.

»Endetarm? — Slider han i sin — —?« Professorens Ansigt blev en Nuance blegere, og han nedlagde Gaffelen med alle Tegn paa Kvalmefornemmelser. »Hvor er det muligt?«

Næstkommanderende lo:

»Mortensen menes at arbejde paa en Doktordisputats, som vist nok handler om denne — denne mere nyttige end egentlig appetitlige Del af det menneskelige Legeme«.

»Naa saaledes!« Warming begyndte atter at lege med Gaffelen i den varme Frokostret. »Skibslægen er altsaa ogsaa Videnskabsmand.«

»Selvfølgelig«, erklærede Olsen. »Det er vi allesammen. -- Dèr er nu Benjamin. Han har isinde at studere til Candidatus eroticus, saasnart vi kommer til Grønland. Han har store Anlæg.«

Jeg tror saamænd, vi trods alt kunde have indarbejdet et taalelig gemytligt Samvær med de tre Videnskabsmænd; men min kære Onkel Maleren slog ofte »Postelinet« istykker, hver Gang vi havde faaet det klinket.

Han havde mange gode Egenskaber, var munter, fornøjelig og ganske usnobbet af Væsen. Og saa malede han dejlige og stærkt beundrede Billeder. Men mærkede han blot en Antydning af Uvillie, kunde han ikke afholde sig fra at afsløre et temmelig krigerisk Temperament.

Jeg ligefrem gøs, da jeg første Gang stak Hovedet ind i hans og Holms »Hundehus«. En polsk Udvandrer vilde have beklaget sig over at skulle dele det Lukaf med en Kammerat. Der var ikke Luft for To til at aande; derfor maatte Døren altid staa halvaaben, saa den fæle Lugt fra Banjerne trængte ind. Naar Mandskabets Køjer var hængt paa Plads om Aftenen, maatte de to Kontubernaler krybe med stærkt bøjet Ryg agter fra og hele Banjernes Længde forud; et Foretagende der i høj Grad vanskeliggjordes ved Skibets ustandselige Slingren. Tilmed var min Onkel paa den fejle Side af de halvtreds.

Aldrig har to Lukaffæller hadet hinanden inderligere end Maleren og Naturforskeren.

»Jeg haaber, De har sovet nogenlunde, Hr. Baron,«

spurgte Næstkommanderende høfligt første Morgen paa Togtet.

»Ikke lukket et Øje. Han snorker værre end en Rinceros!«

»Han« stod lige ved Siden af:

»Zror De maaske De sover slydløst?« læspede Holm indigneret. »De znorker værre end et Zaagehorn.«

»Snorker om Natten og læsper om Dagen!«

Og da Videnskaben holdt sammen mod Kunstneren, udviklede der sig en forbitret Guerillakrig, som kun en Brandstorm formaade at dæmpe.

En saadan mødte os under Kap Farvel. Tre Dage laa vi underdrejet, og aldrig har jeg set et Skib foretage mere fantastiske Bevægelser end Fylla. Paa Kommandobroen maatte den vagthavende Officer og Rorgængerren surres fast til Gelænderet. Kokken meldte Pas, for Gryder og Kedler dansede rundt i Kabydsen — varm Mad kunde altsaa slet ikke præsteres. Men saa blev Vejret fint, og med laber sydlig Kuling sejlede vi ind i Davisstrædet. Og dermed tog Begivenhederne Fart. En næsten uendelig Række Skønhedsindtryk, saavel paa Havet som langs Grønlands snart skærflossede, snart fjordskaarne Kyster. Lysvirkninger af den mest uanede Art, Farvesymfonier ved Dag som ved Nat, der spotter den største Malers Pensel og trodser den mest frodige Fantasi.

Vi sejlede med alle Klude til, helt sagtelig over en Havflade saa smul som Furesøens, og hvis Udstrækning syntes uendelig; thi intetsteds, hvor Øjet end søgte, var Horizontlinien at finde. Havets dybgrønne Farve falmede, efterhaanden som Blikket søgte bort, blev graalig, smeltede sammen med Luftens blege Taa-

gedis, indtil — højt tilvejs — den blaa og klare, solstraalende Polarhimmel tonede frem.

Ikke et Skib var nogentid at se, og naar Udkiggen fra sin Tønde helt oppe paa Fortoppens Stengesaling præjede ud, var det for Isbjærge han varede. Og saa kom de majestætisk sejlene ned fra det fjerne Nord, skaaret ud af den vældige Isryg, der dækker Grønland i hele dets Udstrækning, og som ustandseligt glider mod Havene i Øst og Vest. Maaske sad Gorm den Gamle endnu paa sin Trone, da den Stump Is af Størelse som Peterskirken begyndte sin Gliderejse mod Havet. Og da den naaede Vestkystens sidste Fjeldkant og styrtede ned i Fjorddybet, var jeg vel endnu Kadet. Saa begyndte Sejlsadsen. Storme har væltet Bjærget hid og did, fraadende Bølger sønderbrudt Sider og Kanter, hulet det ud, slikket det krystalblankt; maaske har Bjærget kælvet mere end én Gang, saa Bunden blev Top — — —

Og nu glider Isbjærget os imøde. En pragtfuld blaa-lighvid Borgruin med Taarne og Murtinder og sammenstyrtede Bastioner. Og helt nede ved Bjærgets Fod, hvor Smaabølgerne sagtelig skvulper, skuer man gennem en halvrund Porthvælving ind i en dyb, smaa-ragtgrøn Grotte.

Bjærg følger Bjærg, spredt over Davisstrædet endeløse Vandvej. Aldrig to der ligner hinanden; altid fanger Øjet de særeste, mest overraskende Former. Naar Naturkræfterne leger Arkitekt og Billedhugger, og naar Solen lægger Lys og Farver til, saa skabes Vidunderet — og Mennesket maaber.

Et Stykke oppe i Strædet mødte vi et andet Polarfænomen, nemlig »Storisen«. I Frastand ser den ud som en kompakt, jævn Isflade af uhyre Udstrækning, men

efterhaanden, som Fylla nærmer sig, faar Fantasien atter travlt.

Jeg véd ikke, hvorledes Storisen dannes, men jeg fik det Indtryk, at mægtige Isfjælde et eller andet Sted højt mod Nord var blevet dunket sammen, hamret istykker og saa hældt ud i Davisstrædet. Isstykker, store og smaa, flydt sammen som Propper paa Vandet, drev langsomt Syd paa. Glasklare, diamantblinkende i det glitrende Solskin, havde Isklumperne antaget de mest forskelligartede, fantastiske Former — Bjørne, Næshorn, Baade med Kølen ivejret og Baade paa ret Køl og Sejlet hejst; der var Stole, Smaahuse og en Uendelighed af andre mærkelige Former. Engang opdagede jeg et kæmpemæssigt Fad, og paa Midten af det laa en stor Steg, klar til Anretning; men pludselig løftede Stegen Hovedet, slog et Slag med Halen og plaskede i Havet over Fadets Rand — en mægtig Hvalros, der sov og soled sig.

Det var knap muligt at faa Øjnene fra alle de Vidunderere, døde saavel som levende. Hvaler i Smaaflokke kom jagende med fuld Fart og samme Kurs som vi, dykkede og kom op igen med et Nys; der var Sæler, som nysgerrigt kiggede paa os mellem Isstykkerne, morsomme smaa Alker — Mutter Careys Kyllinger hedder de i Sømandssproget — —

Fred hvilede over Fyllas Dæk og Fordragelighed nede i Messen. Smaakævl og Trakasserier kunde slet ikke trives under saa interessante Forhold. Min Onkel sad overskrævs paa Finkenettet og tog Skitser af de løjerlige smaa Isfjælde, mens Videnskaben stod paa Kommandobroen med Kikkert for Øjet, lyttende til den polarkyndige Ryders Foredrag om Storisens, Pakisens og Sjapisens Favna.

Og Holm havde travlt. Han vimsede om helt agterude, manøvrerende med Slæbenet. To stovte Anholt-fiskere havde han at raade over. De firede Nettet ud, halede det ind, og fyldte Fangsten i store Baljer. Den saá ikke ud af meget for mit ukyndige Øje — opløst brunligt Slim af lidet appetitvækkende Udseende og Lugt. Holm rodede i det med samme Ihærdighed og anspændte Interesse, som en Diamantsøger anvender paa Flodslammen i visse afrikanske Floder. Men da jeg havde faaet belærende Foredrag om Diatoméer, Krebsdyr af Størrelse som Tanglopper, mærkelige Vingesnegle og meget andet, der fangedes og fyldtes i Baljen, vaagnede min Interesse; og i min Fritørn hjalp jeg den ivrige Naturforsker efter bedste Evne. Jeg følte det som en stor Skuffelse, da der gik Skaar i Samarbejdet. Det skete saaledes:

En Formiddag, da Holm sad ved Baljen og fiskede Mærkeligheder op med en lille Ketcher, udstødte han høje Raab, der hurtigt omringede ham med de to lærde Kolleger, Chefen og Frivagtsofficererne. Holm svingede sin Ketcher, i hvis Bund der laa en ganske lille, halvgennemsgtig, æglignende Genstand. Noget uhyre sjældent og ukendt var indfanget! Et Rokkeæg, en Gople? Lærde Diskussioner, rigt spækket med latinske Gloser, udspandt sig. Tingesten befølte og bestirredes gennem stærke Forstørrelsesglas. Ingen var i Stand til at løse Gaaden.

Da dukkede Skibslæge Mortensen op fra Dybet og sluttede sig til de Interesserede. Han havde en af sine gode Dage, for Fyllas Bevægelser var minimale. Mortensen fik Tag i Ketcheren og stirrede skarpt paa Fænomenet gennem Brilleglassene. Et Smil flakkede under det røde Overskæg:

»Det var Pokkers — hm! — saa det ligner en — — ja, jeg tør naturligvis ikke paastaa noget med *Bestemthed* — —«

»Ligner hvad? Hvad er det De mener?« Holm dirrede af Spænding.

»En Kopaivakapsel. Jeg har skam en hel Æske fuld af den Slags i Apothekeet.«

»Fylla« under Grønlands Kyst.

Latteren skogrede om Baljen. Aldrig har en Mand været vredere end Holm. Og der gik lange Tider, før jeg atter turde deltage i Slæbenetfangsten.

En skønne Morgen var Storisen borte, og vi stod Øster i. Sneklædte Bjerge og mørke Fjælde tonede frem af Havisen; vi styrede mod Sydgrønlands Hovedstad, Godthaab.

Som jeg havde længtes efter at naa ind til det forjættede Land! Sølivet kan være fornøjeligt og interessant, Gudbevares. Men er der noget, jeg hurtigt bliver træt og ked af, saa er det at være sammen med lutter Mænd. Et rigtigt Mandfolk længes efter at se Kvinder, selvfølgelig. Det kvindelige Element har altid spillet

den største Rolle i mit Liv. Som den positive elektriske Strøm drages mod den negative, saaledes droges jeg altid mod Kvinden. Og skønt jeg egentlig godt kunde lide alle mine Messekammerater ombord paa Fylla, var jeg inderlig træt af *udelukkende* at have dem for Øje allerede paa dette tidlige Tidspunkt af Togtet.

Og i de grønlandske Kolonier, vi nu var kommet saa nær, spillede det kvindelige Element en særdeles fremragende Rolle. I saa Henseende var jeg godt underrettet. Før Togtets Begyndelse havde jeg ivrigt studeret alle de Beretninger om Grønlandsekspeditioner, jeg kunde faa fat i, og mine Kundskaber suppleredes grundigt af den kyndige Lukafkammerat, Ryder. Hvad han ikke kunde fortælle, var overhovedet ikke værd at vide.

Der var især en bedaarende lille Historie, som min Fantasi opelskede — en Oplevelse, som en af de mange Grønlandsopmaalere blandt Søofficererne havde hjembragt.

Han havde hvervet en Konebaadsbesætning og be-sejlede nogle af de dybe Fjorde. Og alle de smaa Roersker havde ganske aabenbart forelsket sig i ham. Dog, han var afvisende, standhaftigt — forlovet med en yndig ung Pige i det fjerne Fædreland, derfor selvfølgelig — —

Men saa en Aften, da han havde rejst Telt og laa i sin Sovepose, kom den kønneste af Roerskerne — agterste Aare tror jeg nok — listende paa de bløde Kamikker ind gennem Teltaabningen. Umaadelig genert og undselig var hun. Men i endnu højere Grad forelsket. Og udstrakt i begge Hænder bar hun det skønneste blaa Ræveskind, hans Øjne endnu var faldet paa. Og dette blaa Ræveskind nedlagde hun paa Soveposen.

Mere blev der aldrig berettet om den Situation, og det behøvedes heller ikke. At den yndige unge Pige i det fjerne Fædreland i Brudegave fik den skønneste Blaarævs Pelskrave, nogen nygift Søofficers Frue endnu har baaret, er et Faktum som maaske slet ikke burde kædes til Grønlandsidyllen.

Naa, denne Oplevelse og mange andre havde spændt mine Forventninger højt. — Jeg var jo kun treogtyve dengang.

»Kajakker ret for!« meldte Udkiggen fra Fortoppen.

Jeg vidste, det hørte med til Programmet. Lige saa snart et Skib fra Land observeres, sætter de bedste Kajakmænd tilhavs, selv om Søen er nok saa raa. At være Førstemand langs Skibsidens betyder en Snaps, og det er omtrent den største Belønning, en Grønlænder aspirerer til i dette Jordeliv.

Og se, langt inde under Land viste sig fem sorte Punkter. De udviklede sig hurtigt til fem Kajakmænd, der rent ud fløj henover Bølgetoppene. Og snart gled Nr. 1 langs Skibsidens under glade Raab. Tre Tovender firedes ned fra Falderebsrepos'en — Ryder tog Affære, selvfølgelig — de to smøgedes under For- og Agterenden af den lette Kajak, den tredje greb Manden med Skindvanterne; et Øjeblik efter stod hele Herligheden paa Dækket samtidig med, at Hovmesteren ilede til med Brændevinsflasken og et Portvinsglas. Smaasnapse er ikke noget for Mænd paa de Breddegrader.

Jakob hed Fyren; han og Ryder var gamle Venner. Som de sludrede, og som Jakob nød sin Snaps. I smaa Sut; og Brændevinen blev længe inde i Munden, inden den fik Lov til at glide ned i Halsen; derpaa fulgte den næste lille Slurk. Aldrig har jeg iagttaget en saa intensiv Nydelse af den danske Nationaldrik.

Jakob var af Højde som en fjortenaars Dreng, bred over Skuldrene men ganske lændesmal. Hætten havde han skubbet af Hovedet, afslørende et Hovedhaar, der såa ud, som havde det hængt i Halen paa en kulsort Hest. Det var skaaret af lavt nede i Panden, og nedenunder skinnede to sortbrune, spillevende Øjne.

»Jakob,« præsenterede Ryder. »Min bedste Ven i Godthaab og den bedste Fanger!« Saa oversatte han Komplimenten paa grønlandsk, og Jakobs brede Mund aabnede sig i et stort og henrykt Grin.

Eskorteret af de fire mindre heldige Kajakmænd dampede vi ind i Godthaabs Havn. Hovedstaden skal man ikke kigge efter, den ligger nemlig et godt Stykke Vej fra Havnebugten paa den anden Side af en lav Fjældryg.

Til Gengæld var Stadens Indbyggere mødt fuldtallig til Velkomst. Det vrimlede opover Strandbreddens Smaahøje med Indfødte i alle Aldre ligefra Nyfødte, der hang paa Mødrenes Ryg i Poser, og til ældgamle Oldevæsner af uanede Hæslighedsgrader. Men det var just ikke dem, jeg sigtede paa med Kikkerten.

Hvor saa de morsomme ud de smaa Grønlænderkvinder i deres løjerlige Drengedragter: korte, lystigtfarvede Bluser, stramme Skindbukser, der endte ovenover Knæet og endelig de langskaftede, bløde Kamikker. Frisuren var højst interessant og ens for alle — en tyk Knort Haar omviklet med et farvet Baand. Interessen samlede sig om Baandets Kulør, der angav om det lille Væsen nedenunder var Hustru, Enke eller ugift med eller uden Barn. Næsten for oplysende, ikke sandt? Jeg har da ogsaa hørt, at den Mode er gaaet af Brug siden mine Grønlandsdage.

Ud af Folkevrimlen skilte sig den lille danske Herskerflok — Lægen, Præsten, Inspektøren, Bestyreren og Assistenten — der færgedes ombord til officiel Visit, Portvin og tørre danske Kager.

Det er ikke min Opgave at fordybe mig i Skildringer af alle de Kolonier, vi efterhaanden besøgte. Den Slags er gjort godt og ofte. Men jeg kan ikke afholde mig fra at fremsætte min Mening om Grønlænderens Kaar under dansk Styre — dansk Kolonialpolitik i Grønland — saaledes som den formede sig i min Bevidsthed, efterhaanden som jeg lærte Forholdene at kende for fyrretyve Aar tilbage. De Principper, den danske Regering dengang knæsatte, har vist ikke ændret sig væsentligt endnu. Jeg mindes ganske levende Ryders og mine hidsige Diskussioner om den »etnografiske Børnehavn« langs Vestgrønlands Kyst, som Idealisten Ryder ansaa for det ene saliggørende.

I over tohundrede Aar — fra den Tid Hans Egede bosatte sig i Godthaab — har vi enehersket over Grønlænderne, der, spredt over en Kyststrækning af Længde som fra Sydspidsen af Norge til Neapel, i Folkmængde neppe naar op til en mellemstor dansk Købstads. Knap ti Procent er »Fangere«, et lignende Antal driver Jagt, og med disse Mænds Udbytte holdtes »den grønlandske Handel« gaaende. Nogen lukrativ Forretning for den danske Stat har Foretagendet vist aldrig været, men navnlig ikke for Grønlænderne. De har levet i Armod og uden rimelig Bedring i Livsveedkaar gennem alle de mange Aar, vi har misrøgtet deres aandelige og materielle Interesser.

Saadan gaar det jo gerne, naar Idealisme og Forretningsnuhed blandes op i hinanden.

Hvad den materielle Side af Sagen angaar, saa har vi behandlet Grønlænderne efter Forretningsprincipper, der i ethvert civiliseret Samfund bliver stemplet som oprørende. Vi forbyder dem at komme i Berøring med Fremmede. Hverken maa de sælge til dem ejheller købe nogetsomhelst. Saa vidt drives Tvangsregimentet, at det formenes en Grønlænder at tage velbetalt Arbejde hos de amerikanske Fiskere, der hver Sommer anløber Kolonierne for at fylde Vand og proviantere. Vi støttede »Handelen« til Opretholdelse af dette latterlige Forbud. To Gange blev jeg sendt ombord i Fiskekuttere, som Fylla overhalede udfor Holsteinborg, for at forlange grønlandske Fiskere udleveret. Jeg kan aldrig glemme den Haan, hvormed Yankeyerne behandlede Udleveringsordren.

Grønlænderen tvinges til at sælge udelukkende til Handelens Funktionærer og til de af Kompagniet fastsatte Priser. Og da de ogsaa er henvist til samme Sted at købe dets Varer, indskrænker Forretningen sig til den Gestus at tage Penge ud af den ene Lomme og stikke dem ned i en anden. Og hvilke Priser! For et Pund Edderdun betaltes 50 Øre pr. Pund. Amerikanerne havde gladelig givet 5 Dollars. For Isbjørneskind varierede Prisen fra 10—50 Kr. Jeg købte store og kunstfærdigt syede Edderdunstæpper for 20 Kr. Stykket; til samme Pris erhvervede jeg et meget smukt Blaaræveskind. Intet Under, at Grønlænderen vedbliver at leve i elendige, uhygiejniske, tørvtækkede Hytter, og at Flertallet næsten hver eneste Vinter trues af Hungertilstand.

Den aandelige Misrøgt er næsten endnu forkasteligere end den materielle.

Grønlænderne er intelligente Væsener, elskværdige

af Gemyt, livsglade, naar ikke den bitre Nød kuer Sindet, og de er indbyrdes hjælpsomme i en forbavsende Grad. Man skulde synes, det havde været en let Sag, en Fryd, at udvikle deres Aand, løfte dem ud af den barbariske Uvidenhedstilstand, hvori de altid har levet. Men det vilde stride mod Børnehaves-Principerne.

Det grønlandske Sprog er fattigt, Skriftsprog eksisterede overhovedet ikke, før Danske tog sig for at lave et. I de 200 Aar, siden Egede begyndte at præke Kristendom, har han og hans senere virkende Landsmænd konsekvent forhindret Grønlænderne i at tilegne sig vort Sprog; med Villie har de umuliggjort for den lille Flok af Indfødte, hvis Tarv de havde paa taget sig at varetage, at tilegne sig vor Civilisation, Kundskaber, Tænkemaade, Forstaaelse af, eller dog Begreb om, skiftende Tidens Foreteelser i fjerne Kulturstater.

Vi, der er lykkelige over vore Børns Tilegnelse af fremmede Sprog, fordi vi er klar over, hvilken uhyre Betydning for Udviklingen og for Chancerne i Kampen for Tilværelsen Sprogkundskaber er, vi tillader den grønlandske Ledelse at modarbejde Grønlændernes Ønsker om at tilegne sig alle danske Borgeres Fællessprog, Dansk. Vi udtaler ved hver passende Lejlighed Ønsket om, at Grønlænderne maa dygtiggøre sig i Kvæg- og Rensdyravl, dyrke Jorden saaledes som den blev dyrket i Vikingetiden, udvikle Fiskeri og Jagt, frede Edderfuglene, kort sagt forbedre deres Livsvilkaar, og saa stænger vi Vejen til den Slags Udvikling, som navnlig opnaas gennem boglig Viden.

Den grønlandske Eskimo skal á tout prix bevares i sin Naturtilstand. Javist. Det første, jeg opdagede ef-

ter at have sat Foden paa grønlandsk Grund var, at den allerstørste Part af de Indfødte havde ligesaa meget skandinavisk Blod i Aarerne som grønlandsk. Alle er de døbt med danske Navne — Peter, Jakob, Klavs, Ellen, Kristine, Sofie; heldanske er de i statsborgerlig Forstand, halvdanske naar Krydsningsforholdet tages i Betragtning — men Dansk maa de ikke lære, helst ikke et Ord!

Dog det gaar ikke an, at jeg fordyber mig yderligere i dette Emne. Men naar Minderne fra Fylla-Ekspeditionen pludselig som Genfærd stiger op af Erindringernes Fællesgrav, saa fylder den Indignation, jeg følte i de meget unge Aar, atter mit Sind. Jeg kom jo til at forstaa og til at holde af de livsglade, elskværdige Smaaavæsener i vor etnografiske Børnehave deroppe i det kolde, sommerfattige Nord.

IV.

Jeg har aldrig paa noget Skib oplevet en mere afvekslende og fornøjelig Tid end paa Fylla, saa længe vi opholdt os i de grønlandske Farvande. Altid var der noget at udrette baade ved Dag og ved Nat. Det var omtrent lige lyst altid. Nat maatte skabes ad kunstig Vej, nemlig ved at stoppe Huen ind i Lukafets Koøje. Vor eneste Plage var utrolige Sværme af Moskitoer, der svirrede om os, saa snart vi kom til Land. Aldrig har jeg oplevet noget mere plagsomt undtagen i Troperne. Dér var Myggene livligst om Natten, mens det modsatte var Tilfældet i Grønland. Jeg fik Sygepasseren til at sy et Moskitonet, som jeg anbragte rundt om en gammel Straahat; den, et Par hvide Bukser og dertil bløde Kamikker paa Fødderne, var oftest min

Landgangsdragt. Vi havde som Regel dejligt Solskinsvejr og navnlig inde i Fjordene en Varme, som vi slet ikke mere kender i Danmark.

Den almindelige Skibstjeneste skulde besørges som ombord paa enhver anden Orlogsmænd, Mandskabet øves i al Slags Vaabenbrug, deri iberegnet Kanonøksers; men ofte var Myggene saa slemme, at al Øvelse maatte aflyses.

Til mine særlige Pligter hørte Skibets Forsyning med Fisk og Officersmessen med Vildt, og de Hverv morede mig fyrsteligt. Fylla var udrustet med alle Slags Fiske-redskaber — Rødspættenet, Pilkegrejer, Natsnører, Ruser og lignende, og blandt Mandskabet fandtes drevne Fiskere fra Anholt og Skagen.

Grønlænderne kunde altid berette, hvor de bedste Fiskebanker fandtes i Nærheden af Ankerpladsen. Saa stuede vi Grejerne i Jollen, roede ud og satte Nettet — gerne henad Solnedgang. Og næste Morgen paa Dagvagten trak vi Fangsten hjem. Naar jeg undtager paa Island, har jeg aldrig set Mage til Rødspætter, Flyndere og Hellefisk. Det er jo en Kendsgerning, at Fisken er bedst, hvor Vandet er koldest. Den Teori passede godt nok. Koldest var Havvandet forresten i Overfladen, for ofte maatte Fiskerne arbejde mellem drivende Isflager og Stumper af Storis; paa Bunden, hvor Fiskene stod, var Temperaturen altid et Par Grader højere. Rødspætter fik vi paa 3—4 Tommer i Tykkelse. Hellefiskene var ikke sjælden saa store, at vi knap kunde faa dem op i Baaden. Kabliau pilkede vi ogsaa, og det var nogle vældige Karle, vi hev op — tyve Pund og mere hørte ikke til Sjældenhederne. Og saa faste var de i Kødet, at Kokken kunde udskære store Filet'er, som han stegte.

Ryder var Messeforstander, og det var ikke mange Penge, han brugte til den daglige Husholdning. Ed̄derfugle, Vildænder, Maager, Havlitter og andet Fuglevildt leverede jeg rigeligt, Ryper kostede fem Øre Stykket, og den Pris var de grønlandske Jægere godt tilfreds med. Det samme betaltes for Pundet af Rensdyrkød. Fløde ejede vi ikke og af Mælk kun den »kondenserede« Slags i Daaser. De slap hurtigt op; men saa lavede Kokken — efter Ryders Opskrift — kunstig Fløde af Blommen i Terneæg, rørt sammen med Sukker. Det er utroligt, hvad man i en snæver Vending kan klare sig med af den Slags Rædsler, Tyskeren kalder *Ersatz*. Vi var jo ikke saa fanatiske som Ryder, der foretrak Grønlændermad fremfor civiliseret Føde. Engang kom han henrykt ombord med et Stykke Spæk af en lille Hval, som nogle Fangere just havde bugseret ind til Sukkertoppen. Nu skulde vi faa en rigtig Delikatesse! Egenhændig tilberedte han Retten, der bestod af smaa firkantede Stykker hvidt Spæk — det sorte Skind sad paa — i en Sauce af Olie, Eddike og Sarepta Sennop rørt sammen. Der bølgede en stram Lugt af Tran over Fadet. Ryder saa baade skuffet og fornærmet ud, da Messekammeraterne rynkede paa Næsen, og han fik Lov til at spise Delikatessen selv.

Med stor Fryd havde jeg modtaget det Hverv at sørge for Vildtforsyningen. Jagt har jeg altid elsket. Men i Begyndelsen blev det ikke til ret meget. Jeg skulde bruge en Jolle, og som rimeligt var, modsatte Næstkommanderende sig, at Mandskabet anvendtes til at ro mig — helst om Natten — omkring de Smaaøer og Skær, hvor der kunde ventes Træk af Edderfugle og Ænder. Rigtig Gang kom der ikke i den Sport,

Ball ombord paa »Fylla«,

før vi havde haft det store Bal ombord paa Skibet ved Sukkertoppen.

Her maa jeg først berette, at Dans er Grønlændernes Yndlingsfornejelse. Overalt, hvor Ankeret faldt, bød vi op til Dans. Lokalet var gerne Koloniens ret rummelige Skolestue, der blev ryddet. Saa marcherede Landlovsgasterne gennem den lille Grønlænderby, Musikken i Spidsen, og næst fulgte to Mænd, der bar en stor Gryde fuld af kogende varm Rompunch. Det kan nok være, de smaa Grønlænderinder blev svunget. Der var slet ingen Chance for deres egne Landsmænd. Danskerne var Favoritter, absolut.

Damerne mødte i stiveste Puds — den bedste Bluse, kantet med Blaaræv eller Edderfugleskind, Bukser og Kamikker straalende af fin Brodering og Skindpydelser i hvide og røde Farver. Smukke Figurer skulde man helst ikke lede efter, men mange af de unge Piger og Koner havde virkelig kønne Ansigter, blide Øjne og smilende Munde. Og saa dansede de smaa Væsener aldeles udmærket, Polka og Trippevals og alle mulige og mærkelige Runddanske. Hans Grønlænderne var slet ikke jaloux; det var saa selvfølgelig, at Danskerne blev foretrukket. Til Gengæld trøstede de sig med den stærke og søde Punch. Skolestuen dirrede af højstemt Livsglæde, Hornmusik og Dansetramp — og lugtede forresten fælt af Menneskesved og Tran.

Naa, men ved Sukkertoppen blev Ballet holdt ombord paa Agterdækket — jeg tror aldrig, Mindet om den Fest dør i Kolonien. Og ved samme Lejlighed gav Kolonibestyreren mig Idéen til, hvorledes mine Jagtture fremtidig burde arrangeres:

»Pigerne er vant til at ro. To af dem kan laane min

Jolle og hente Dem henad Aften. Giv dem 25 Øre hver, saa er de evigglade — og lidt »Kræs« naturligvis.«

Det var en Plan efter mit Hjerte, og straks gik jeg i Gang med Hvervningen. Der var nok halvhundrede Baldamer at vælge imellem, og Valget faldt, som rimeligt var, paa de to mest indtagende. »Smukke Sofie« og »blege Helene« var deres nom de danse; de var straks villige.

Næste Aften startede jeg min første vellykkede Jagtudflugt. Roerskerne mødte præcis ved Falderebet i Bestyrerens lille og lette Baad, og jeg steg ned med Bøsse, Patroner og en velpakket Kurv, hvori »Kræset« laa. Saa gled vi i den lette Skumring — lysere end midt paa Dagen om Vinteren i Danmark — over den blanke Fjord og ind mellem Øernes og Skærenes Mylder. Paa passende Steder fortøjedes Jollen, og vi entrede tilvejs til Øens Top. Der strakte vi os paa Mostæppet, godt dækket bag et Klippestykke, og spejdede efter Fugletrækket.

Utroligt, saa skarpe Øjne og Øren de Pigebørn havde. Længe før jeg kunde skimte noget som helst, havde de Edderfugletriben isigte, eller de opfangede Lyden af Vildændernes Skræppen. Saa ivrige de var! Og hændte det, at Fuglene strøg os forbi paa rimelig Skudsvidde, og et Par Stykker plumpede i Vandet, saa sprang de ned til Jollen som vævre Gedekid og fiskede Fangsten op. Snart fandt de imidlertid ud af en bedre Arbejdsfordeling — én blev i Jollen og klarede Fangsten, mens den anden holdt mig med Selskab.

Jagtturens festlige Moment indtraf, naar Kurvens Indhold afslørede. Som jeg mindes deres Henrykkelse. Jeg sad med Ryggen mod en Sten, smukke Sofie og blege Helene paa Hug foran. I Kurven var gerne

en Flaske godt sødet, sort Kaffe, stukket ind i et Par tykkē Strømper for at holde paa Varmen; rigeligt med Smørrebrød havde Hovmesteren sørget for og Kiks, desuden Brændevin i en lille Lærke, en Pose Svedsker, købt iland — Grønlænderindernes bedste Kræs — Tobakspung, Pibe og Cigaretpapir.

Den Slags Minder lever til Ens Død. Som vi nød den Nattemad, Kaffen, Snapsen — og hinandens Selskab ikke at forglemme. Vi sludrede grønlandsk, andet Sprog kendte de jo ikke. Mit Bidrag til Konversationen indskrænkede sig til de Sætninger og Ord, som efter Ryders Diktat fyldte min Lommebog. Min Udtale og sproglige Misforstaaelse fik Pigerne til at vælte sig paa Mosset i Latter. Sjældent en Antydning af Misstemning. Kun maatte jeg med pinlig Nøjagtighed passe at dele Kurvens Indhold ud i lige store Portioner til Helene og Sofie. Jalousi mærkedes ikke paa andre Omraader, men hældte jeg Koppen lidt mere fuld af Kaffe til den Blege, saa opstod øjeblikkelig Misstemning hos den Smukke — jeg maatte ikke foretrække den Ene for den Anden. Skete det, drejede den Forurettede sig straks om og vendte mig Ryggen. Saa rullede jeg hurtigt en Cigaret, som anbragtes i den surmulende Mund. Og Freden genoprettedes paa Stedet.

Og disse Minder indrammes af det vidunderligste Panorama, noget Øje har skuet. I Baggrunden, langt inde over Landet, løftede sig vældige snetoppede Bjerge, brunligviolette langs Siderne, mens de højeste isdækkede Spidser endnu farvedes blegrøde af den fjerne Solglød. I Forgrunden hævede sig skarptakkede Fjældes sorte Silhouetter, og rundt om os svømmede staalgraa Skærgaardsklipper og Smaaøer paa den olivenfarvede, olieduvende Havflade. En enlig Kajak-

mand pagajede ind fra Havet. Derude drev saa sagtelig mod Syd i den stille Nat gigantiske, spøgelsevide Isbjærge.

Og naar jeg sank hen i Drømmerier, træt af Dagens

Ved Vinduet: Helene og Sofie.

og Aftenens Anstrengelser, halvt lullet i Søvn af Vandets dæmpede Kluk mod Stenøens Fod, fór jeg op, spilvaagen. En af Pigerne havde grebet mig om Foden; hun pegede mod Øst — Fugletræk! Og straks var Jagtiveren tilrede, den lange Stribe Edderfugle styrede lige mod min Post. —

Videnskaben havde planlagt en Ekspedition langt

ind i Sermilinguak Fjorden, og jeg fik det ærefulde Hverv at være Leder af dette Foretagende.

Kolonibestyreren skaffede den bedste Konebaad, en Besætning paa syv Roersker, en gammel tandløs Styrrer, Martin, samt til Eskorte to Kajakmænd.

En Konebaad er et meget rummeligt men særdeles skrøbeligt Fartøj. Dets Sider og Bund bestaar af sammensyede Rensdyrhuder, spændt over et Skelet af lette Drivtømmerstokke. Gennem de halvgennemsigtige Sider ses tydeligt Vandliniens Spil. Andet end bløde Kamiksaaler taaler Baaden ikke; med den Slags Fodtøj var vi da ogsaa alle forsynet.

Hvad der blev stuvet i den Baad! Hele Agterenden laa fuld af sammenpakkede Telte, Soveposer, Kasser og Kurve med Proviant og Kogeredskaber. De syv smaa Grønlænderinder sad klar paa Tofterne, gamle Martin ved Styreaaren, de tre Videnskabsmænd og jeg gjorde os det saa mageligt ovenpaa Lasten, som Omstændighederne tillod. Og saa gled vi fra Fyllas Falde reb afsted mod den brede Fjord.

Stemningen var fortrinlig ombord i Konebaaden. Pigerne fnisede og grinede — Guderne maa vide af hvad — samtidig med at de trak flinkt paa Aarene med korte, kvikke Tag. Gamle Martin lukkede ustandseligt Gabet op i Kæmpesmil. Jeg var henrykt over Friheden og Udsigt til vidunderlige Oplevelser, og selv de alvorlige Videnskabsmænds skæggede Ansigter udtrykte Glæde ved Tilværelsen. Af og til gled en Kajakmand os paa Siden, udvekslede Tanker med Martin eller henkastende spøgefulde Bemærkninger til de lattermilde Roersker. Jeg opdagede senere, at han og forreste Aare havde et godt Øje til hinanden. Hun var

stor og tyk med røde Rosenkinder og næsten ingen Næse.

Der var høj Sommertemperatur inde i Fjorden, og efter en halv Times Roning lagde Pigerne Aarerne ind og afførte sig ganske ugenert deres Bluser — Anorak hedder de — og da der ikke var noget under Anorak'en, blev de jo temmelig fri i Bevægelserne, hvilket kendeligt mærkedes paa Roningen.

Jeg skal ikke nægte, at denne Afklædningsmanøvre distraherede mig noget. Før havde jeg med Interesse studeret Bjærgsider og Strandkant i Haab om at faa Skud til en Ræv; nu var det nærmest de roende Piger, der fangede Opmærksomheden.

Saadan syv unge Grønlænderinder, nøgne fra Bukse-
linningen og opefter, det var dog noget andet end skal-
dede Strandklipper. Men pludselig strøg Søbrisen ind
i Fjorden, de to forreste Aarer fik rejst en stumpet
Mast og sat det firkantede Sejl, Roningen indstilledes,
og Pigerne stak atter i Anorak'en. Og saa længe Sejlet
kunde trække, hengav Besætningen sig til Driverlivets
Glæder, pludrede og fnisede og gloede paa os hvide
Mænd.

Mest paa mig, det opdagede jeg snart og følte mig
uhyre smigret; men jeg var jo ogsaa den eneste, der
var pyntet med forgyldte Knapper og Guldsnore om
Ærmerne. Til Gengæld fyldtes mit Sind med stadig
venligere Følelser overfor de muntre og elskværdige
Pigebørn. Noget maatte der gøres for at glæde dem.

Saa kom jeg i Tanker om, at Svedskerne laa i den
Kasse, som just stod lige foran mig, og som Agteraaren
stemte de smaa Kamikfødder imod under Roningen.
Jeg fiskede en af Poserne frem og uddelte med gavmild

Haand »Kræs« til Besætningen. Som deres Øjne lyste, og som de slikkede Fingrene og storsmiled!

Den agterste hed Katinka. Køn var hun og udmærkede sig dertil ved at have mørkviolette Øjne under svære, sortbrune Bryn og lange skyggende Øjenvipper. Jeg har aldrig set andre end Irlænderinder med saadanne Øjne. Da jeg efterhaanden blev træt af at uddele Svedsker — fedtet om Fingrene tillige — overleverede jeg Papirposen til Katinka. Meningen var naturligtvis, at hun skulde uddele Resten til Veninderne. Men dér regnede jeg fejl. Katinka beholdt Posen, hendes brune Ansigt antog en varmere Farveglød, og de violette Øjne skinnede henrykt. Og samtidig faldt der en Dødens Tavshed over Resten af Besætningen.

Jeg forblev ikke længe i Tvivl om, at Overrækkelsen af en Svedskepose betød akkurat det samme i en Konebaad som Sultanens Tilkastning af et Lommetørklæde i det tyrkiske Harem.

Naa, enfin, tænkte jeg — og saa roede vi videre.

Ved Middagstid lagdes Baaden ind i en smal Vig. Videnskaben strakte Benene, mens jeg — ivrigt hjulpet af Katinka — pakkede en af Madkurvene ud. Martin lavede Baal mellem tre Sten, Kasserollen med Vand og Kaffe anbragtes paa Toppen af Komfuret — det var et dejligt Maaltid, vi satte tillivs. Kaffen var zynd men renzmagende, som Holm meget rigtigt bemærkede.

Derefter arbejdede de lærde Herrer. Professor Warving fiskede mærkelige Tangplanter langs Strandbredden — nogle havde flere Alen lange Stængler og grisede Bagagen slemt til. Dr. Topsøe ledte efter Mineralier, tror jeg nok. Holm flakkede om mellem Strandklipperne, og jeg tog Bøssen, klatrede over den nær-

meste Højderyg og ned i en langstrakt Dal, hvor jeg haabede at finde Ryper.

Som jeg slængte mig ned paa en moslaadden Skrænt for at tænde min Pibe, opfangede Øret en løjerlig snærende Lyd tæt ved, og saa fik jeg Øje paa fem røde

Frokostvil i Sersuilinguak Fjorden.

Ræveunger, der ligesom muntre Hundehvalpe legede nedenfor Hulens Aabning. Det var et saa fornøjeligt Syn, at jeg ikke kunde faa Øjnene fra det, turde slet ikke tænde Piben af Frygt for at forstyrre Legen. Jeg sad med Bøssen over Skødet. Et eller andet fik mig til at vende Hovedet og jeg så da en stor gammel Ræv med Luntten lige ud komme strygende ned over Skræntens Kam. Uden at tænke mig om, blot af gammel Vane, fik jeg Bøssen til Kinden og skød — ned trillede Mikkell stendød. I vild Panik forsvandt Ræveungerne i Hulens sorte Gab, og dér sad jeg og fortrød. Det var jo Moderen, jeg havde skudt fra Ungerne — — Og hver

Gang, Grønlandsminder dukker op, plager den Misgerning mig.

Henad Solnedgang fandt vi et passende Sted til Feltlejr og Aftensmad; der blev Travlhed. De to Telte lod jeg rejse ikke langt fra Landingstedet, det tredje og mindste udnævnte jeg til mit eget og anbragte det lidt højere tilfjælds, hvorfra der var den dejligste Udsigt over Fjord og fjerne Bjergkolosser. Katinka med de violette Øjne tog det for givet, at hun og ingen anden skulde passe mine Bekvemmeligheder. Hun hentede min Vadsæk fra Konebaaden og sankede en stor Bunke af den bløde og duftende Lyng. Paa Toppen af Bunken spredte hun min Sovepose — alt det skete, mens jeg spiste Aftensmaden.

Det var min første Nat i Telt. Soveposen var mægtig af Dimensioner og lavet af tykke sammensyede Hundeskind med Haarene indefter. Rundt om Posen var igen trukket et Hylster af vandtæt Sejldug.

Herligt at sidde helt ene i Teltaabningen, ryge en Pibe og lade Blikket flakke henover det vidunderlige Landskab. Men snart indfandt Søvnigheden sig — Dagen havde været lang og anstrengende — jeg afførte mig Ydertøjet og Kamikkerne og gled ned i den lune Sovepose. Sengen var baade blød og elastisk. Et herligt Leje, ikke en Moskito til at ærgre mig — — —

Jeg var lige ved at flyde over i Ubevidsthedens Nat, da det pludselig puslede i Teltaabningen, Katinka smuttede ind. I samme Nu mindedes jeg Historien om Blaæræveskindet, men følte mig beroliget. Katinka kom tomhændet, og det var mere efter min Smag. Hun begyndte at pludre og gestikulere, jeg opfangede Ordet Kamikker og »kamiutte«. At kamiutte betyder at rubbe

Kamiksaalerne bløde, vidste jeg god Besked med, saa jeg nikkede smilende.

Jeg maa alligevel have misforstaaet den Violøjede; for om Morgenens, da Solstraalerne flød ind til os gennem Teltlærredet og fyldte hele Kræmmerhuset med Guld og Varme, hang Kamikkerne stadig ned fra Teltstangens Top. Saalerne var ubehageligt stive, dog jeg var fuld af Tilgivelse.

Ja, alt hvad jeg oplevede paa den Tur! Langt inde i Fjorden opdagede vi pludselig et Fuglebjerg, snehvidt af Fugle — Maager, Terner, Alker. Fjældet var vist bygget op af Skifer, for Siderne tegnede sig som lutter horisontale Linier, og Smaaafsatserne ludede ud over den glasblanke Fjord. Aldrig har jeg hørt saadan Skraal og Skrig, som dem Fuglekolonien istemte, da Konebaaden gled rundt om Hjørnet ind mod Fjældet. Og som efter Signal satte hver eneste Fugl pludselig paa Vingerne og hvirvlede om os højt tilvejs. Men Glæden over dette vidunderlige Skue standsede brat, for det regnede ned over os med hvide Lykkeklatter fra Fuglesværmen deroppe. Pigerne raabte og grinede og trak paa Aarerne, saa Vandet stod i Pisk, vi Andre fik travlt med Hovedrengøring. To Klatter hang i Holms Overskæg.

V.

Vor næste Oplevelse var Holsteinborg, hvor vi gjorde et længere Ophold. Handelens Skibe havde her lossat Kul til vor Forsyning, og det trængte vi stærkt til. Desuden havde Indenrigsministeriet rettet en Anmodning til Chefen, og den maatte helst efterkommes.

Fiskeri langs Grønlands Vestkyst er udelukkende forbeholdt Grønlænderne. Saa mærkeligt det end ly-

der, maa ikke engang vi Danske drive Fiskeri deroppe. Men amerikanske Fiskere, der bryder sig fejl om slige Forbud, sejler hvert Aar Sønden om New Foundlands Bankerne op i Davisstrædet, og her lastes Baadene fulde af Fangst fra vore rige Banker. At Fiskerne tillige løber ind til Kolonierne og fylder Vand er selvfølgelig. Vi har jo intet Middel til at forhindre saadan Strandhugst.

Derfor ønskede Indenrigsministeriet at faa opmaalt et Par gode Havnebugter i rimelig Afstand fra Holsteinborg til Brug for de Fremmede. Olsen og Ryder, der var dygtige Opmaalere, fik da overdraget Hvervet, og de tog fat med stor Energi.

Jeg, som den Yngste, maatte blive den meste Tid ombord og passe Vagttjenesten. Dog, Natten var jo min egen, og Messen maatte ikke mangle Vildt. Fiskeriet skulde ogsaa passes, saa jeg fik alligevel rig Lejlighed til at drive min Yndlingsport. Om Aftenen drog jeg paa Edderfugletræk med to udsøgte Roersker, og tidligt om Morgenen besørgedes Fiskeriet. Der var just ikke megen Tid til at sove, men det er utroligt, saa lidt man behøver af Hvile om Sommeren højt mod Nord, hvor Lyset straalere og dirrer om En næsten hele Døgnet rundt.

Kun to korte Udflugter fik jeg Tid til at foretage ind i Fjordene. Den ene var i Konebaad med lutter Grønlændere, der skulde paa Laksefangst. Jeg sad i Agterenden, hvor der foruden tomme Tønder var anbragt en Bunke lange Stokke med Jernspiger i Enden — en Slags Spyd — foruden Net. Seks Piger roede, og Stegets Kateket holdt Styreaaren. Rundt om os vrimlede Kajakmænd. Turen var knap en Time lang. Den endte ved en bred og flad Strømmunding, hvor Isvandet fra

fjerne Bjerge og Kløfter fossede ud over en Barriere af Sten, der spændte fra Bred til Bred.

Mænd og Kvinder spredte sig over det temmelig vidtstrakte Terræn. De fleste Kajakmænd arbejdede med Nettene og drog Vaad, Resten bevæbnede sig med Lystrene, deriblandt jeg. Vi vadede ud paa de glatte, overrislede Sten og spejdede efter Laksen, der stod i det dybere Vand indenfor Barren, ofte med Snuden lige op mod Stenene. Saa galdt det at jage de lange Jernspiger ind i Fiskenes Krop og med et rask Tag kaste dem op paa Land, hvor Pigerne bjærgede Fangsten, før Laksen fik Tid til at sprælle tilfjords igen.

Det var Fest. Som de lo og sprang omkring, de smaa drengeklædte Pigebørn, som de hylede af Grin, naar en af Laksestangerne gled ud og satte sig med et Pjask i Vandet. Det hændte mig to Gange. Det iskolde Vand drev af mig, Kamikkerne løb fulde; men saa længe Sporten varede, mærkede jeg intet til Kulden — det var først under Hjemturen, at jeg frøs, og rigeligt.

Det var en utrolig Mængde Laks, der blev fanget den Dag, mest dog i Nettene. Hver eneste Tønde blev smækfuld. Fangsten nedsaltedes til Føde i den lange Vinternat. Jeg fik saamænd ogsaa min Andel. Bestyreren sendte mig en lille Fustage ombord, og den overleverede jeg min Mor ved Hjemkomsten.

Lidt for rigeligt af den Slags Føde. Inden fjorten Dage var gaaet, kunde Familien ikke taale Synet af en Laks; saa blev Restlageret uddelt til min Fars Underofficerskoner og spredte Glæde i adskillige Smaahjem.

I Holsteinborg udførte jeg den eneste Bedrift paa Bjærgbestigningsomraadet, jeg kan notere i mit lange Liv. Anledningen var en Chefsmiddag to Dage inden Bortrejsen.

Jeg maa forklare, at der — et godt Stykke Vej bag Kolonien — hæver sig et mægtigt Bjærg, tæt iklædt svære Snemasser. Den nordligste Halvdel af Bjærgtet ender i en Spids, der kaldes »Kællingehætten«. Denne Spidshues Top havde ofte været Maal for Bjærgbestigeres Ærgerrighed — sidst af en Amerikaner, Arnull — men endnu var det ikke lykkedes Nogen at rejse en Baake paa Toppen til Minde om Bedriften.

Kaptajn Normann var en generøs Vært, og hans Middagsgæster — alle Officererne, Civilisterne og Kolonibestyreren i Holsteinborg — havde vist Drikkevarerne stor Anerkendelse. Kaffe og Cognac serveredes paa Dækket, hvorfra vi skuede ud over Grønlanders byens løjerlige halvrunde Jordhytter og faa Europæerhuse, mens det mægtige Bjærg med Kællingehætten som Topprydelse dominerede Baggrunden.

Allerede under Middagen var Talen faldet paa de fejlslagne Forsøg paa at bestige den ejendommelige Spids, som efter Grønlandernes klippefaste Mening beboedes af onde Aander. Jeg henkastede nu den Bemærkning, at man dog vistnok kunde klatre op ad den sydlige Ryg, der slet ikke såa videre stejl ud. Straks regnede det med Spydigheder.

»De er maaske en særlig erfaren Bjærgbestiger, Hr. Lieutnant?« spurgte Kolonibestyreren, og jeg opfattede spottende Klang i Stemmen.

»Han kan hvadsomhelst.« Det var Ryder, der faldt ind. »Han har ganske vist ikke Begreb om Bjærgbestigning, men det spiller jo ingen Rolle — hm!«

»Grøn som et Skræppeblad, forfriskende som et —« Olsen smilede venligt og strøg mig under Hagen.

»Tak, den har jeg ført før. — Prøve paa det vil jeg nu — hvis jeg da faar Lov.«

Dette var henvendt til Chefen, der straks lod sin morsomme Kluklatter høre:

»Gu' maa De saa. Og hvis De faar rejst en Baake deroppe, saa skal den faa Deres Navn i Kortet. — »Christmas Baake«, hvad?«

»Jeg gør det — ligesaa sikkert! — Imorgen efter Frokost, saasnt jeg er færdig med Formiddagsvagten.« Og henvendt til Spotterne: »Maaske I kan vente med at grine, til jeg *ikke* kommer ned igen!«

Næste Morgen tidlig, da jeg roede ud med mine Fiskere for at røgte Rødspættegarnene, var Hovedet klart, og med nogen Mistillid kiggede jeg op til Kællingehættens Top. Det var vist en slem Vildmand, jeg havde indladt mig paa, indrømmede jeg villigt. Jeg kunde vist uden at risikere store Forhaanelser have slaaet en Streg over Ekspeditionen, der tilsyneladende saa ganske haabløs ud. Desværre er jeg saadan indrettet, at jeg slet ikke kan opgive et Forsæt, naar det engang har bidt sig fast, ganske bortset fra mulige Vanskeligheder. Derfor tænkte jeg heller ikke nu paa andet end at lægge en fornuftig Plan og bruge alle forhaanden værende Hjælpemidler. -

Efter Frokost blev jeg sat iland med Kamikker paa Fødderne og med mit allerværste Sæt Tøj paa Kroppen. I min Jagttaske, der hang over Ryggen, var der rigeligt med Mellemmad samt Feltflasken fuld af Brændevin. Chefen havde laant mig et Lommebarometer til Maaling af Toppens Højde; Kikkerten hang over Brystet.

I Land ventede mig to Grønlændere, der galdt for at være særlig dygtige »Bjærgmænd«. Den ene var Koloniens Kateket og talte dansk, den anden en halv-

gammel Rensdyrjæger, der havde hjulpet Mr. Arnull under hans Forsøg paa at bestige Bjærgtoppen.

Efter Uddeling af Cigarer og et Løfte om store Snaps, hvis alt gik vel, skred vi gennem Kolonien med Kurs mod Bjærget.

Alene den Tur forekom anstrengende nok, for Terrænet var saare vanskeligt. Overalt havde den smeltede Sne dannet Smaasøer mellem Klipper og Mosedrag. Ingen Vej, naturligvis, end ikke den usleste Sti. Op og ned over smaa, mosdækkede, buskbevoksede Klippe-skrænter maatte vi springe og klatre, og det tog en stiv Time at naa Bjærgets Fod. Allerede dengang følte jeg Træthed.

Jeg fandt det formaalstjenligt at hvile et Kvarters-tid, uddelte et Stykke Chocolate til hver af mine Førere og en meget lille Snaps. Kateketen havde undervejs gjort sit bedste for at skræmme mig fra Foretagendet, og da de første tusind Fod af Bjærget var besteget, stod det mig ganske klart, at det aldrig kunde lykkes mig uden Hjælp at vinde tiltopps. Men saa kom jeg i Tanker om Olsens spydige Smil, Ryders Overlegenhed, Chefens drillende Kluklatter, og jeg mandede mig op til Daad. Og da det galdt om at opspare Kræfter til den sidste og afgørende Kraftudfoldelse, selve Hættens Bestigelse, gav jeg hver af Grønlænderne en Haand og lod dem bugsere mig videre opad Bjærgsiden, henover halvfrosne Snedriver, gennem snævre, grønslimede Kløfter.

Det maa være en stor Fornøjelse at drive Bjærgsport, naar man har drevne Førere tilhjælp, være spændt mellem to fodsikre Kraftkarle med et solidt Tov rundt om Livet og med velsyede jærnbelaede Støvler paa Fødderne. Mine bløde Kamikker var forlængst fyldte med

Isvand, skarpe Sten skar gennem de tynde Saaler. Men opad gik det med smaa Hvil nu og da, indtil vi naaede Bjærgets brede Ryg. Saa kunde vi pludselig slet ingen Ting se mere — en tæt og fugtig Taage omsvøbte os, en Sky indhyllede Bjærgryggen.

»Kællingehætten«.

Vi smed os paa Sneen, for den dækkede i tykt Lag hele Plateauet. Vi var alle tre dødtrætte. Kateketen erklærede, at nu kom vi overhovedet ikke længere. Naa, Tiden var inde til Mellemmad og Snaps — denne gang fik de det lille Bæger helt fuldt — vi blev efterhaanden temmelig oplivede. Og efter at Skyen var drevet bort mod Nord, og Solen atter straaede om os, såa jeg en mægtig Stenknold løfte sig over Bjærgryggen i knap 200 Alens Afstand. Det var Kællingehætten.

Synet fyldte mig med bange Anelser. Mellem Striber og Flager af Sne og Is skinnede den brune Bjærgside frem, fugtig af Skyernes og Solens Væde. Hvordan jeg

skulde naa til Toppen af det Spidsfjæld, stod for mig som en næsten uløselig Gaade. Heldigvis havde jeg da Kateketen og Jægeren til Assistance.

Men jeg opdagede snart, at ingen Hjælp kunde ventes fra den Kant. De nægtede energisk at gaa længere tilvejs, de turde ikke. Og nu begyndte Kateketen at diske op med Historier om onde Aander, der huserede paa Kællingehætten. Enhver, der vilde op, blev uvægerlig styrtet ned.

Jeg fik dem dog hen til Hættens Fod, hvor de hjalp mig med at finde det Sted, der saa mest tilgængeligt ud. Der satte de sig ned, tavse og med Øjnene stirrende stift ud for sig. Punktum.

Ogsaa jeg tog Plads paa det kolde, fast sammenfrosne Snelag, for jeg trængte til at samle Kræfter. Alt hvad jeg kunde undvære, lagde jeg fra mig i Tasken — Kikkert, Feltflaske, Tobakspung og Pibe — Kamikkerne fik jeg skrabet rene for Isskorper og Sne. Flere Forberedelser var der ikke at gøre, og saa studerede jeg Bjærgsiden.

Paa Skøn kunde der være 300 Fod at klatre tilvejs, og jeg maatte helst undgaa Snedriver og Isblokke. Hættens runde Ryg vendte jo mod Syd, Solen havde allerede varmet den et Par Maaneder, og hvis Snedriverne begyndte at skride, mens jeg arbejdede mig opover, saa — —

Pludselig mærkede jeg, at endelig var Energimomentet kommet, nu eller aldrig — og saa tog jeg fat.

Jeg havde fundet en snefyldt Revne, der i Spirallinie skraanede tilvejs, og den gav mig en god Start; men hvad jeg derefter fandt af Støtte under min vanvittige Klatren, aner jeg end ikke. Op kom jeg Stykke for Stykke; af og til rovsede jeg atter nedefter og følte

altid stor Forundring, naar Foden fandt et Støttepunkt, eller naar Fingrene naaede at bide fast om en Stump Klippe, inden Faldet fortsattes. Jeg sansede ikke andet end Kampen for at naa frem og op. Saa intensivt samledes alle Livsfunktioner, al Energiudvikling om Udførelsen af mit taabelige Foretagende, at jeg end ikke mærkede, hvorledes Solen forsvandt og Mørke og isende Væde indhyllede mig og hele Bjærgtoppen. Tæt svøbt i den drivende Sky, ledte mine stive Lemmer blot efter Støttepunkter, Øjnene stirrede og flakkede som i Vildelse opover og til Siderne. Og endelig var jeg klar over, at nu kunde jeg ikke mere. Jeg følte, at nu var den sidste Rest af Energienheder pumpet ud af Krop og Sjæl, saa jeg kun formaaede at kaste mig fremover paa et Stykke flad Klippe, der pludselig rakte mig en Hvileplads. Længe laa jeg helt stille paa Mave og Bryst, sansede intet, mærkede slet ikke andet end Hjertets voldsomme Dunk og Aandedrættets hæse Rallen.

Hvor længe jeg laa dèr, véd jeg ikke; men da jeg atter formaaede at løfte Hovedet og tage Pejling af Omgivelserne, heftede Blikket sig ved en hvid Rype, der sad paa en lille Klippeknold faa Alen fra mig. Knolden løftede sig over en Sneflade, og uden om Snefladen var intet — intet. Jeg maatte altsaa nu være naaet til Kællingehættens Top. Men jeg var saa dødelig træt, at end ikke en Antydning af Tilfredshed eller Stolthed føltes. Paa Knæer og Hænder slæbte jeg mig henimod Rypen. Den rørte sig ikke, drejede blot Hovedet med det krumme sorte Næb og gloede paa mig. Formodentlig har den troet, det hele var en Drøm, et Febersyn; for aldrig havde hverken den eller en eneste af Forfædrene set et firbenet Dyr paa Hættens Top.

Men saa satte den pludselig af og strøg paa baskende Vinger bort i Taagen. Støjen gav mig næsten et Nervechok, saa tyndslidt var hele Organismen. Men efterhaanden kom jeg til Kræfter. En Cigar — min sidste — fandt jeg i Vestelommen — temmelig vaad var den. Fyrtøjet fiskede jeg ogsaa frem, og med uhyre Besvær fik jeg slaet Ild. Det blev formodentlig min sidste Cigar i dette Liv, for hvorledes jeg kraftesløse Stakkel skulde finde ned uden et Røvs udover Sne-driver og spejlblanke Isflader — ned med et kvasende Fald ved Hættens Fod — det var ikke til at regne ud. Naa, Cigaren kunde heldigvis trække, Tobakken smagte vidunderligt, saa Herregud — —

Jeg var i en slem Forfatning. At jeg overhovedet ejede to Fødder var ikke til at mærke. Fingrene stak blaa-hvide og næsten lige saa følelsesløse som Tærne ud af de lasede islandske Vanter. Mit Tøj var flaaet, det ene Knæ blødte stærkt.

Men da Cigaren var røget ud, fik jeg alligevel stramt mig op til Daad. Der maatte jo rejses en Baake, ellers vilde de Grinebidere ombord aldrig tro paa min Bedrift. Saa vaklede jeg omkring Rypeknolden og byggede op, med den som Fundament, alt hvad der laa af løse Sten paa den lille Topflade. Da Baaken naaede mig til Hagen, kunde jeg ikke mere. Atter hvilede jeg en Stund og fandt saa Stedet, hvor jeg var naaet frem til Toppen.

Jeg fattes ethvert Begreb om, hvorledes jeg kom ned. Taagen — Skyen — laa om muligt endnu tættere end ved Opstigningen, det følte næsten, som bevægede jeg mig i Mørke. Og det var vel min Redning, thi det forhindrede mig i at blive svimmel. Jeg har kun Mindet om kortvarige Glidetur og en stedse forøget

Forbavselse over, at de aldrig endte med Fald. Men senere i Livet — langt senere, da jeg havde opbygget min egen Teori om Tilværelsen, da forstod jeg, hvorledes jeg blev hjulpet frelst ned til Kællingehættens Fod og fik Lov til at leve videre.

Stivfrossen vaagnede jeg med Hovedet paa Kateketens Knæ. Og Gudskelov for den Slat Brændevin, de to Grønlændere ædelmodigt havde levnet paa Feltflaskens Bund. De hjalp mig ned ad Bjærgtet og over det fæle Stykke Land tilbage til Kolonien. Nogenlunde rank kunde jeg melde mig ombord til Næstkommanderende, samt at jeg havde rejst Baaken deroppe. Han mønstrede mig med adskillig Forbavselse og beordrede mig straks tilkøjs. Mortensen bragte en dampende varm Romtoddy, hvorpaa jeg sov som en Død gennem de næste tolv Timer. Da lettede vi og stod bort fra Holsteinborg mod andre fjerne Kolonier i Nord. Og Skyerne hang stadig tungt og tæt om Bjærgtet; Kællingehætten var usynlig.

Jeg er ikke helt klar over, hvorvidt Chefen og Messeskammeraterne troede paa, at jeg virkelig var naaet til tops paa Bjærgtet. Tanken om Tvivl fyldte ofte mit Sind med Vrede. Men saa oprandt den Dag, da vi for hjemgaaende atter styrede ind mod vor gamle Ankerplads ud for Holsteinborg. Det var knistrende frostklart, Bjærgkonturerne stod skarpt som skaaret med Kniv mod den æterblaa Himmel. Kællingehætten løftede sig blendende hvid og dejlig at skue.

Jeg stod forude ved Ankeret og stirrede gennem Kikkerten mod Hættens snepudrede Top. Og se, ganske tydeligt fandt jeg en lille hvid Knort paa Hættens allerøverste Spids — min Baake!

Det var Synd at sige, at jeg holdt Opdagelsen for

mig selv. Og det blev da ogsaa erkendt fra allerhøjeste Side, at Baakens Tilblivelse var en uomstødelig Kendsgerning.

Men at døbe den *Christmas' Baake* og anbringe Navnet paa Kortet, se det glemte min rare Chef. Og den Smule Anerkendelse havde jeg dog fortjent!

VI.

Fylla stævnedes nu mod Nord langs Vestkystens Skærgaarde til Diskoøens Koloni, Godhavn, og derefter til Jakobshavn, Christianshaab og Egedesminde. Mange Oplevelser havde jeg og gjorde adskillige Erfaringer, som fæstnede sig i Erindringen.

Grønlænderne og deres stækkede Udviklingsmuligheder har jeg allerede omtalt. Jeg harmedes altid over at se de usle Livsvilkaar, som selv de dygtigste Fantere havde Vanskelighed ved at bedre. De uhygiejniske Boliger, i Forhold til hvilke en dansk Bondes Kostald er et Palads; Besværligheden, ja ofte Umuligheden ved at skaffe Lægehjælp, Manglen paa gode Varmemidler og Lys gennem Polaregnetens lange og kolde Vintertid; det ydmygende og beskæmmende Afhængighedsforhold til Kolonibestyreren og hans Assistent, der helst i nogen Grad skulde eje den moralske Overlegenhed, det Højsind og Hjertelag, der alene kunde berettigede dem til at spille Forsyn i de smaa Samfund. Egenskaber som det vistnok altfor ofte skortede paa. Alle disse Forhold fyldte Sindet med Melankoli. Sagen var jo den, at man uvilkaarlig kom til at elske de smaa Grønlændere. Aldrig har jeg mødt en Race Mennesker, der i saa høj Grad udstraalede naturlig Elskværdighed, Hjælpsomhed, Livsglæde, Taknemmelig-

hed. Jeg tror ikke, de nogensinde stjal eller bedrog. Det maa indrømmes, at man sjældent kunde stole paa deres Udsagn, men det laa vist i, at de altid gjorde sig Umage for at sige netop det, den danske Mand helst vilde høre. Alle Afstande skrumpede ind, Vanskeligheder udjævnedes, det vrimlede med Vildt eller Laks netop dèr, hvorhen man havde Lyst til at begive sig — lutter elskværdige Løgne, opfundne for at glæde Spørgeren.

Blot de danske Funktionærer havde siddet inde med en Brøkdæl af Naturbørnenes Hjertensgodhed og Omgængelighed, men det savnedes kun alt for hyppigt. De Danskes indbyrdes Ufordragelighed højnede neppe Grønlændernes Respekt for de hvide »Overmennesker«.

Det er en Erfaring, jeg har gjort, overalt hvor jeg har mødt Danske i Udlandet, at Ingen overgaar vore Landsmænd i indbyrdes Ufordragelighed. Og ikke mindst i Grønland. I de smaa Kolonier levede som Regel kun to danske Familier, Bestyrerens og Assistentens. De delte gerne et Hus, og den højeste i Rang boede selvfølgelig den rummeligere og bedre indrettede Førstesal — en Del af Stueetagen optoges som Regel af Butik og Lager. Som de to Familier kunde hade og chikanere hinanden! I en af Kolonierne havde Forholdet udviklet sig saaledes, at de to Mænd ikke i Aarevis havde vekslet et Ord. Som var de Døvstumme, foregik Tankeudveksling ved Hjælp af smaa Papirstykker, der henlagdes paa Disken, og paa hvilke Forespørgsler, Ordre og lignende blev nedskrevet. I hundrede Miles Afstand boede maaske den nærmeste Landsmand; det meste af et Aar kunde gaa hen, inden

en Fremmed, et neutralt Væsen kom til Kolonien og gav Lejlighed til Brug af Talegaverne.

Og som Kvindfolkene drillede hinanden!

Assistentens Hustru var ung og køn — i Forhold til Damen paa første Sal i det mindste. Naar vi Officerer henad Aften gik iland paa Visitter, naaede vi sjældent længere end til Stueetagen. Vi blev indfanget — og gjorde os forresten ikke megen Besvær med at slippe fri. Og mens den muntre Snak, Klirren af Glas, Latter og Klavermusik lød dernede, sad de ældre og langt fornemmere Væsener ovenover og maa have ærgret sig Gulsot til. Resultatet blev en saa ondartet Fornærmelse, at Middagsinvitationer ombord pure afsloges, hvilket affødte nye Triumfer for Assistentfamilien.

Professor Johnstrup havde rettet en Anmodning til Chefen om at hjembringe den sidste af Nordenskjølds »Meteorstene«, og det var Grunden til, at vi nogen Tid tog Station ved Diskøen. Godt var det, thi denne Ø er vel nok et af de interessanteste Punkter paa Grønland. Professor Steenstrup og Andre havde berejst Dele af Øen og fundet ud af, at den ejer store Kullag, mange Slags Mineralier og en forbavsende Mængde Forsteninger. Midt oppe mellem Bjærghøjderne — henved 2000 Fod tilvejs — har Grønlænderne fundet Skelettet af en Hval eller andet kæmpemæssigt Havdyr, og de har stødt paa Pøle fulde af et Fluidum, der efter Beskrivelsen nok kunde være Petroleum. Det meste af den store Øs Indre er — eller var dengang jeg kom til Disko — et *terra incognita*; saa mærkeligt det end lyder, paastaar de Indfødte jævnlig at have set Sporene af menneskelige Væsener om Foraaret, før Sneen var smeltet. Og disse Spor førte altid indefter.

Man havde længe vidst, at store Jærnstene fandtes i Grønland. Da Friherre Nordenskjöld i 1870 kom dertil, undersøgtes Sagen, og dette ledte til Opdagelsen af et Antal mægtige Klumper af Nikkeljærn, som Nordenskjöld ansaa for nedfaldne Meteorstene. De stør-

I Konebaad.

ste lod han bortføre, men der blev senere fundet én til, og det var den, Professor Jöhnstrup gerne vilde have til Danmark.

Chefen overdrog mig at fiske Klumpen op og bringe den ombord, og med vor flinkeste Underbaadsmand og en rask Besætning i Dampbarkassen og dertil en af Chalupperne paa Slæb, dampede jeg Vester i langs Kysten. Vejret var vidunderligt, Havet blændende blankt, og Sceneriet et af de skønneste, jeg har set i Grønland.

Den flade Forstrand lyste smaragdgrøn mod de rødbrune Basaltklipper. Overalt skar dybe Kløfter og Dale ind i Landet; hvor man end såa hen, vrимlede det med

alleslags Fugle. Udadtil strakte sig den staaiblaa, solglitrende Havflade, og i det Fjerne mod Øst sejlede som i en vældig Eskadre talløse, kæmpemæssige Isbjærge.

Jeg havde en Grønlænder fra Godhavn ombord; han kendte Stenens Beliggenhed. Den laa tæt ved Stranden, tør ved Ebbetiden; men naar Højvandet kom, kunde Dampbarkassen flyde over den.

Det galdt om at handle hurtigt, for Havet er ikke blankt længe ad Gangen udfor »Blaafjældet«. I Chaluppen havde jeg stuvet et Par svære Bomme, Trosser, Taljer og den Slags, og længe varede det ikke, før en Kran var rejst over Jærnkluipen, og en Tovkrans flettet rundt om dens Fod. Saa satte Floden ind, og vi maatte vente til næste Ebbetid.

Telte blev rejst, Aftensmad spist, Natten stundede paa. Det vil sige, der var lyst som ved høj Dag — saa lyst, at man knap kunde skimte Fuldmaanen, der sejlede højt over Havet.

Jeg sov ikke et Minut den Nat. Dels var Spændingen stor, thi rejste der sig blot en Smule Paalandsvind, saa Søen satte ind mod Stranden, maatte Foretagendet opgives. Men det var ogsaa den lyse Polarnats Trylleri, der holdt mig vaagen; de fantastisk skønne Omgivelser, Tanken om den mystiske Ø med alle dens Hemmeligheder, der bredte sig milelangt bag de tavse Basaltklipper.

Næste Formiddag kom en Baad med to af Videnskabsmændene ombord, og da hang allerede den runde, rustbrune Jærnkluip under Kranen. Saa gled Dampbarkassens Agterende ind mellem de strittende Træben, og langsomt firedes »Meteorstenen« ned i

Baadens Bund. Opgaven var løst; jeg følte det som en stor Triumf.

Blaafjælds Strand er et af de mest stormfulde og utilgængelige Steder langs Diskobugten; næsten hele Aaret rundt vælter Bølger eller Dønninger ind, saa det næsten aldrig er muligt at lande.

Det vidunderlige Vejr, der muliggjorde Opfiskningen af Jærnkulpen, varede da heller ikke Dagen ud. Ved Hjemkomsten til Danmark blev Fundet overleveret til Professor Johnstrup. Om det var ham eller Professor Steenstrup, der slog Nordenskjølds Meteor-Teori ihjæl, erindrings jeg ikke. Men fastslaaet blev det, at de mægtige Nikkeljærnkulper maa være vasket ud af Diskoøens Basaltklipper; i dem findes dette Metal indlejret i Kulper og Partikler af alle mulige Størrelser.

Oftentimes har jeg længtes tilbage til Grønland, og saadan gaar det vist de Fleste, der engang har besøgt de fjerne danske Kolonier. Og altid har min Længsel koncentreret sig om Diskoøen. Den Ø synes at rumme saa mange Mysterier, saa mange Muligheder; Sceneriet er ligefrem gribende skønt under Solstraalernes spillende Farvevekslinger. Mere end én Gang har jeg forsøgt at planlægge en Ekspedition til denne Æventyrø, der højst sandsynligt engang i Fremtiden vil vise sig at gemme mineralske Skatte af fabelagtigt Værd. At Staa ten ikke kan afse en rimelig Sum til Sætte for privat Efterforskning paa disse Breddegrader, forstaar jeg ikke.

Paa Sejladsen mod Nord higede jeg mest efter at naa Jacobshavn. Nu havde jeg set Tusinder af disse Spøgelseskibe, Isbjærgene, der tavse og følgende samme Kurs mod solvarme Regioner driver Døden imøde.

Og jeg vidste, at Jacobshavn laa tæt ved den største »Isbjærgfabrik« i Nordpolsverdenen. Endelig sejlede vi en dejlig varm Sommerdag ind i den lille klippegærdede Jacobshavn og lod Ankeret falde.

Grønlændernes Fryd over vor Ankomst var uden Grænse, thi det var første Gang, at et Dampskib — endsige en Orlogsmand — havde vist sig for deres Blik. Vor Glæde blev derimod hurtigt lammet og afløstes af det mest brændende Ønske efter at slippe hurtigst muligt bort igen; i den Grad var Havnens Klippegryde fyldt med Milliardsværme af de mest blodtørstige Moskitoer, jeg nogensinde har oplevet. Og de var lige glubske ved Nat som ved Dag.

Ryder, Holm og jeg foretog en natlig Vandring henimod »Isfjorden«, hvor Isbjærgenes Fødsel foregaar. Det blev en drøj Tur, for Terrænet var saare besværligt, og vi var i Bevægelse næsten hele Natten. Men vi opnaaede da ogsaa at hjembringe et Minde af den Slags, der lever hele Livet.

Vort Maal var en ret høj Bakke, der ligger tæt ved Fjordens Munding, og da vi naaede Toppen, blev vi saa betaget, at ikke En mælede et Ord.

En aldeles ufattelig Mængde Isbjærg af alle Størrelser og de mest fantastiske Former fyldte Fjordtragten, hvorhen Øjet end forvildede sig. Og alle var de i glidende eller drejende Bevægelse, mens Dødens Stillehed rugede over hele det mærkelige Polarpanorama.

Da vi havde slængt os ned paa Bakketoppens bløde Mos, spist noget af den Chokolade, der var vor eneste medbragte Proviant, og ladet Feltflasken gaa rundt, sad vi længe ganske stille, røg vore Piber og fortabte os i de tusinde Enkeltheder, som dette Skuespil frembød — et af Klodens ejendommeligste. Da lød pludseligt

et Bulder, et Skrald, som blev mange hundrede Kanoner affyret paa én Gang. Braget var saa mægtigt, virkede saa nervegribende voldsomt i den død stille Nat, at vi i samme Nu stod oprejst, stirrende mod Øst hvorfra Lyden af Eksplosionen kom.

Vi forstod straks, hvad der var sket, havde blot ikke været forberedt paa Naturfænomenets uanede Styrke. Som et letblaanende Staalskjold løfter Indlandsisens blanktskinnende Ryg sig bag Fjordens Bjærskrænter, en Ismasse der dækker Grønland i hele dets Udstrækning. Vi vidste jo, at det uhyre Isdække er i stadig glide dende Bevægelse. Langsomt skyder det sig ud over Isfjordens lodrette Stenvægge. Vældige Flager paa hundrede Fods Tykkelse og mere, ofte vejende Millioner af Tons, luder højt tilvejs over Stenkanten, spejlende sig i det stille Fjordvand langt nede i Dybet; indtil endelig et Stykke brydes af og styrter larmende, splintrende, buldrende ned, kvasende andre Iskolosser, der allerede flyder i det nye Element, pressende Fjordens Vandstand mange Favne tilvejs, saa alt hvad Fjordlejet rummer af hvide Dødsejlere duver og hugger og hamrer hverandre i Stumper og Stykker. Isfjorden har »skudt ud«; hele den sammenpakkede Flotille af krystalblinkende Isgiganter presses søværts ud i Diskobugten — og Dødtogtet startes.

Men efterhaanden falder der atter Ro over Fjordmundingens Beholdning af Isbjærge, den store Stilhed sænker sig over Hav og Land, kun Midnatsolens Straaler lever og spiller og stryger de særeste Farver hen over det fantastiske Virvar af Sø og Sten og Is. Brandgule, lyslilla, rustbrune, blaagrønne Strejf synes at lege den sælsomste Alfedans, hvorhen Øjet end flakker, smelte sammen saa nye forunderlige Farver opstaar,

dunste bort i Fosfortaage, der pludselig atter forsvinder, mens det fineste Rosaskær synes at flyde ned fra selve Himmelen over Isbjærgenes Krystaltoppe og glasseblanke Sider.

Thi nu har Solen listet sig fri af fjerne Højder, det er dens Straaler, der driver Troldespil over Grønlands Isskjold og ned gennem Fjordtragtens nyskabte Vrimmel af hvide Giganter.

Fra Bakkens Top kaster vi et sidste Blik henover den lysende Vidunderverden, ryster saa Æventyrstemningen af os, tænder Piberne og sætter hastigt Kursen mod Jacobshavn, hvor Moskitosværme, talrige materielle Hverv og Pligter venter os.

Samme Dag stod vi Syd paa, ad Hjemmet til.

Storm og Stille prægede Hjemfarten, og det galdt ikke Vejret alene men ogsaa Forholdet ombord mellem Messemedlemmerne, figurligt talt. Med Videnskaben omgikkes vi Officerer særdeles fredeligt. Civile og Militære havde indlevet sig med hinanden. Vor frejdige, ofte lidt rigelig saltkraftige Taleform vakte ikke længer spydige Smil og Hovedrysten, og vi havde efterhaanden naaet indenfor den lidt kunstige Videnskabs- og Lærdomskal, bag hvilken det virkelige Gemyt dølgede sig. Saasnart Fyllas Stevn var drejet Syd i, klaredes Dr. Topsøes Humør kendeligt; nu bragte hver Kvartmil ham nærmere en ventende Brud og et stundende Bryllup. Vi opdagede, at den lærde Doktor var et ualmindelig elskværdigt Menneske. Hvad Holm angaar, da havde han forlængst opnaaet en betydelig Popularitet, i hvilken dog af og til hans Irritabilitet slog Skaar. Min Onkel derimod opnaaede aldrig at smelte harmonisk sammen med Omgivelserne; han ramlede

ustandseligt sammen snart med Videnskaben, snart — og det var meget værre — med Næstkommanderende. Min Onkel havde en fri Kunstners Vanskelighed ved at underordne sig den højst nødvendige Skibsdisciplin; og de deraf flydende Sammenstød pinte og saa mig i høj Grad. Gang paa Gang skulde jeg ordne og glatte og mægle — oftest umulige Hverv for en altfor ung og uerfaren Sekondlieutnant. Paa Vejen Syd over besluttede min Onkel sig til at pakke Tøjet, gaa i Land i Holsteinborg og overvintre. Han kunde ikke løsrive sig fra Grønlands maleriske Dejlighed.

Helt uden Plage blev Hjemrejsen desværre ikke. Jeg havde i Godhavn paa Diskøen forelsket mig i en grønlandsk Hundehvalp, fire Maaneder gammel, drapfarvet, ulden, blød og lækker som en »Teddybear« og dertil meget pudsig. Med Hunde bliver jeg altid Ven; den arrigste Lænkehund kan jeg som Regel gaa lige hen og klappe; den sætter straks sit venligste Ansigt op og logrer. Ofte hændes det, at vildfremmede Køtere følger mig hjem og vil lukkes ind. Og da jeg en Dag slentrede om mellem de grønlandske Jordhytter i Godhavn, kom det lille Kræ — Disko døbte jeg den — daskende og vraltende i Hælene paa mig og var ikke til at blive af med. Hvem dens Ejer var, anede jeg ikke, men det vrimlede med Slædehunde og Hvalpe i den Koloni, saa lille Disko er næppe blevet savnet.

Og nu var vi tre i vort lille Lukaf. Tømmermanden slog et Bræt tværs over det ene Hjørne, mit lasede Uldundertøj fra Bestigningen af Kællingehætten lunede Reden — Disko hensattes i en Luksustilværelse, som aldrig nogen grønlandsk Hundehvalp har oplevet. Men et Svin var den — i Lukafet som paa Dækket — og havde jeg ikke haft en saa overbærende og elskværdig

Sovekammerat som Ryder, var Disko blevet forvist til Grisehuset. Da vi ankrede paa Reden, og jeg skyndsomst overgav min lille Kæledægge til Familiens Om-
sorg, skete den værste af alle Skandaler. I Løbet af første Nat aad Disko min Fars nyeste lakerede Ride-
støvler. Saa blev Forbryderen deporteret til et Sted paa Sjælland, hvor Hovgaards Slædehunde fra Dijnph-
na var i Pension. Dermed svandt Disko ud af min Til-
værelse.

Der ventede os en drøj Tørn, inden Fylla slap ud af Davisstrædet. Da vi for anden Gang forlod Holstein-
borg, løb vi lige i Gabet paa en sydvestlig Storm af ganske orkanagtig Kraft. I fjorten Dage laa Skibet un-
derdrejet snart med østlig snart vestlig Kurs. Ustand-
seligt drev vi Nord i. Det er omtrent den værste Op-
levelse i Retning af fælt Vejr, jeg mindes i min Sø-
mandstid. Isbjærgene myldrede i alle Kompasstreger, Storis truede baade i Øst og Vest. Hundekoldt var det, og Snetykninger fulgte med Stormen, saa vi mangan-
Gang ikke kunde se en Skibslængde frem. Glas og Por-
cellæn ramlede i Kvas, og en skønne Dag meldte Hov-
mesteren, at nu var der overhovedet ikke mere end ét Stykke Drikkeapparat til hvert Messemedlem. Saa delte vi denne Restbeholdning imellem os. Som det yng-
ste Medlem af Messens lille, stormslagne Samfund fik jeg naturligvis det værste Stykke, nemlig en Sauceskaal uden Hank og uden Underdel. Omhyggeligt gemte jeg denne Skat i Fodenden af Køjen. Derfra hentedes den til hvert Maaltid. Vin, Øl, Kaffe, The og Snaps fyld-
tes i denne Vragstump af en Sauceskaal — — Ja, hvad Mennesker kan nøjes med!

Endelig slap vi ind til Sukkertoppen. Dør laa heldig-
vis en Forsyning af Kul — vi var næsten læns. Og fra

vi for sidste Gang slap Synet af Grønlandskysten, og til vi lod Ankeret falde paa Københavns Indrerød, havde vi Magsvejr. Reykjavik løb vi an, senere Kirkwall, Orkneyøernes Hovedstad.

Ogsaa dør hentede jeg et af de Minder, som vanskeligt udslettes. De samler sig om enkelte Kolosbygninger og Ruiner, som løfter sig dominerende over Kirkwalls beskedne Købstadhuse og Fiskerhytter. Fremfor alle St. Magnus' berømte Katedral — endnu mere grandios end Trondhjem Domkirke. Danmark maa sandelig engang have været et stort og mægtigt Rige! Skade, at vort Fædreland just dengang styredes af saa ringe Konger. Christian I pantsatte Orkneyøerne til sin Svigersøn, den skotske Kong Jacob. Det drejede sig om en Sum Penge, for hvilken der knap nuomstunder kunde købes en herskabelig Strandvejsvilla. Pantet forfaldt naturligvis. St. Magnus Katedral, mange andre Pragtbygninger, Undersaatter, Øer og Fiskeri tabtes for Danmark i al Evighed.

Den gamle Kongefadæse kommer jo strengt taget ikke mine Memoirer ved, men Mindet derom dukkede pludselig frem og flød i Pennen.—

Dog, naar jeg netop fylder Sindet med Indtrykkene fra Grønland og dansk Styre i de fjerne Kolonier, maa jeg erkende, at Kortsyn og Taabelighed ikke udelukkende hører Fortiden til.

VII.

Det kan ikke nægtes, at Tankerne ofte under Grønlandsfærden med Længsel havde kredset om mine to hyggelige Ungkarleværelser i Bredgade, om Frk. Hammelevs moderlige Omsorg for mit daglige Velbefinden-

de, det frie, fornøjelige Liv i København ved Dag som ved Nat, mine talrige Venner og — ikke mindst — Veninder. Og det følte da ogsaa som en uhyre Befrielse at kunne nedpakke Tøjet og alle de mærkelige Grønlandsager, jeg havde erhvervet paa den lange Tur, forlade det trange Lukaf og skifte Bo. Og ikke mindre paradisisk følte det hver Morgen at kunne sætte sig i den flade Badetub og pleje Renlighed — tænk, hver eneste Morgen. Hvilken Forandring fra Fylla!

Men intet Paradis mangler sin Slange. Min laa og bredte sig paa Skrivebordet og strøg delvis Glansen af Glæden over Hjemkomsten — Regningerne! Og da jeg en Dag, da der var kommet en Smule Havstille over den første brusende Serie Hjemkomstfester, og jeg tog mig for at aabne de usympatisk udseende Forretningskonvolutter, gennemgaa Indholdet og udarbejde et Facit, blev jeg saare betænkelig. En Vinter som den sidst gennemlevede kunde jeg slet ikke overkomme, hvis ikke de pekuniære Forhold skulde udvikle sig i katastrofal Retning. Gagen var jo stadig kun treds Kroner pr. Maaned à mindst tredive glade Dage og ligesaa mange Nætter.

Dertil kom iøvrigt — det skylder jeg mig selv at fastslaa — et gryende Lede ved Fornøjelsestilværelsens Tomhed. Udsigten til atter at skulle kaste mig ind i en seks Vintermaaneder lang Selskabsæson, med alt hvad dertil hørte af Visitter, Middage, Baller og alskens selskabelig Hoveritjeneste, tilsmilede mig ikke længer. Jeg længtes efter Virksomhed, higede efter at se mig om i nye Dele af Verden, opleve noget. De første Par Landjordsmaaneder efter Fyllaturens Afslutning var mig tilstrækkeligt, hvad Driveri angaar. Og jeg spekulerede energisk over det Spørgsmaal, hvordan jeg kun-

de flygte fra Københavnerluft, Gadesøl og den evindel-
lig graa Himmel. Penge maatte Flugten ikke koste —
i Sandhed en vanskelig Sag!

Nu var der imidlertid gammel Hævd for, at ganske unge Officerer, istedet for at drive Tiden hen i Hoved-
staden, kunde opnaa Orlov til at gaa i Koffardifart. Og
til Støtte for saadan rosværdig Stræben efter at holde
Sømandskundskab vedlige, raadede Marineministeriet
over en særlig Konto, hvoraf der udbetaltes treds Kro-
ner pr. Maaned, saalænge Orloven varede. Saa regnede
jeg ud, at naar min Gage i de kommende fem, seks
Maaneder anvendtes til Afvikling af Gæld, og jeg ellers kunde klare mine Fornødenheder med Ministeriets
Tilskud, vilde jeg blive istand til ved Foraarstid at
lægge ud paany med en nogenlunde renstrøget Debet-
side i Regnskabsbogen.

Fra gammel Tid stod min Familie i Venskabsforhold
til Huset *Melchior*, der stadig holdt Trafikken gaaende
mellem Danmark og Vestindien med nogle ældre Bark-
skibe, og da jeg en Dag fremstillede mig for den gamle
Hædersmand, Grosserer Moses Melchior, og forklarede
ham Situationen, fik jeg straks Tilladelse til at sejle
en Tur med »Malvina« i Egenskab af »tjenstgørende
Passagér«, og tilmed ganske gratis hvad Føden angik.

Orlov fra Marinen opnaaede jeg hurtigt, men sam-
tidig ramtes jeg af et Lynnedslag, der ganske splintre-
de min sindrigt udregnede Afviklingsplan — Ministe-
riet kunde ikke yde den forventede maanedlige Støtte
til Foretagendet. Grunden var — det fik jeg da op-
spurgt — at nogle høje Herrer, vistnok af Orlogsværfs-
tets, skulde foretage en Vinterrejse for at studere Tor-
pedovæsen i Fiume. De vilde faa Brug for Rejsepelse;

altsaa maatte mindreværdige Sekondlieutnanter undvære Tilskuddet.

Marineministeriet har altid været dygtigt til at flytte Budgetbrikkerne i det ministerielle Puzzle-Spil.

Da jeg ikke mente nu at kunne trække mig tilbage, og da jeg forresten ogsaa havde stor Lyst til at besøge de vestindiske Øer, hvor Familiens Rigdom laa begravet, gik jeg igang med Forberedelserne til Turen. Herre-ekviperingshandlerens Regning blev just ikke formindsket. Tropetøj maatte anskaffes og meget andet. Jeg maatte jo optræde standsmæssigt dør, hvor min Grandpapa havde levet som Grandseigneur.

Og en sludfuld November Morgen trillede jeg afsted i en Droske med Kufferter, Hatæske, Jagtgrejer og meget andet ud til »Vestindisk Plads« paa Christianshavn og bordede den gamle Skude Malvina, opkaldt mindst halvtreds Aar tilbage efter min salig Grandmama. Hvorpaa en skidden Slæbedamper læmpede Skuden ud af Havn og Red. Med smaa Sejl og Snesjapbyger af Sydvest luntede vi gennem Sundet, Kronborg forbi og videre ad Nordsøen til, Klodens modbydeligste Farvand Vintertide.

Og dermed begyndte et af mit Livs store Martyrier.

Malvina var en vandtrukken og grim Skøjte, der selv med gunstigst mulig Vind blev løbet agterud af alt, hvad der sejlede med samme Kurs indenfor Øjets Rækkevidde. *Fair wind* oplevede vi ikke de første fem Uger. Kryds paa Kryds over Nordsø, gennem Kanalen og langt ud i Atlanterhavet. Og tilmed var Skipperen bange for at sætte Sejl efter Kulingen. Altid havde vi et Reb mere og et Par Klude Sejl mindre end alle andre medgaaende Skibe. Saltoft hed han, smuk Mand af den Slags, Scalapiger finder dejlig og uvægerligt falder for.

Hans Konversation drejede sig kun om utallige Erobringinger, han havde gjort i de Tider, da Melchiors Barkskibe førte talrige Passagerer til og fra de fjerne Kolonier. Hvad kom de mig ved?

Agterdækkets meget store Dækshus var indrettet med Lukafer udenom Messerummet. Der var Plads til tredve Mennesker, men jeg var ene. Min bedste Trøst blev Førstestyrmanden. En rask ung Mand, stærkt forsynet med Negerblod — Kvadron tror jeg nok — udmærket Sømand og et intelligent Menneske. Han var født paa en af min Bedstefars Plantager og kunde fortælle mig saa meget om Forholdene i Vestindien, ganske særligt om min meget beundrede Grandpapa, at jeg efterhaanden syntes at kende St. Croix fra Frederiksted til Christiansted, som var jeg født derude. Saa var der ogsaa en gammel hvidhaaret Mulat, der gjorde Tjeneste som Tømmermand. Hans Forældre havde været Slaver og tilhørte den Familie paa St. Croix, hvis tre Døtre bragtes til Danmark og adopteredes af Fru Hejberg. Der fandt han og jeg Tilknytningspunkter, for jeg kendte jo de tre unge Damer og havde ofte danset med dem. Det var helt rørende, som den gamle Fyr, hvis Haardække lignede Skindet af en hvid Puddel, elskede Minderne om sin forlængst afdøde Herre og hans Familie — Skovsboes hed de vist. Gang paa Gang maatte jeg berette om de tre dejlige Miss'er — *oh, the honeys!* — *oh, the sugar-darlings!* Jeg nænnede jo ikke at give Udtryk for mit uendelige Lede ved Emnet — vore Samtaler ejede kun dette ene.

Til en Begyndelse deltog jeg i Skibstjenesten, men mine Anskuelser om Sømandskab og Navigation stod i saa absolut Modsætning til Kaptajn Saltofts — navnlig hvad Sejlføring angik — at vi ustandseligt kom i

Skænderi. Saa trak jeg mig helt ud af den Virksomhed, levede Resten af Tiden som Passager og hjalp kun Styrmanden med Observationer.

For at faa Has paa Tiden, skrev jeg en lang Beretning om »Fylla-Færden til Grønland« med haarhændet Kritik af det koloniale Styre og med frejdige Forslag til Ændringer af alle mulige grønlandske Forhold. Det var min Hensigt at sende Manuskriptet til et eller andet Blad ved Hjemkomsten, men udførte det aldrig. Og godt var det — mine Reform-Idéer var vist for stærkt prægede af Ungdom og Uforstand.

Da vi gled ind i Monsunen, bedredes Humøret, Varmen livede op. Millange Strækninger, bedækket med Sargassotang og befolket med Vingesnekker, Maanefisk og mange andre Mærkeligheder, brød Oceanets kedsommelige Ensformighed. Jeg tilbragte herlige Stunder i en magelig Sejldugstol paa Toppen af Dæks- huset med Bogen i Skødet, Kikkerten ved Haanden og Snadden i Munden. Og naar jeg trængte til legemligt Arbejde, gav jeg en Haand med Spulingen eller hjalp min Ven Tømmermulatten med at høvle og save og hugge Spir til.

Treogfyrretyve Dage varede Martyriet — i Virkeligheden en sund og gavnlig Kur ovenpaa en lidt for livlig Københavnerperiode. Og da vi endelig gjorde Sombbrero, sejlede ind mellem de vestindiske Øer og satte Kurs mod St. Thomas Havn, var jeg atter spillende fuld af Vitalitet og Humør paa Livet. Begge Dele blev der god Brug for i de kommende Maaneder.

Det første Syn mit Øje mødte, da Malvina slog det sidste Krydsslag ind i Havnen og lod Ankeret falde, var Ingolfs hvide Skrog. Min Sjæl jublede. Dér var Kammerater ombord, rigtige Mennesker jeg kunde tale

med og forstaa, Folk af min egen Slags — — Ti Minuter efter Ankringen sad jeg i Ingolfs Messe med Gaflen i en stor Portion Biksømad. Hovgaard — den berømtmelige, den stærkt beundrede — iskænkede mig en stor og iskold Snaps og fastslog, at fra nu af, og til Ingolf atter stak Snuden hjem efter, var jeg at regne for *honorable member of the wardroom*.

Skærsilden var overstaaet, Himmerigsportene smækkedes paa fuldt Gab.

*

*

*

Ingolf, én af Flaadens grimme Ællinger og ikke kendelig mægtigere end en engelsk Kanonbaad, var som oftest det Stykke Marinemateriel, hvorover Flaget vi stes i vore transatlantiske Kolonier.

Ingolf tog sig temmelig lurvet ud i Selskab med fremmede Orlogsmænd og var Genstand for Negergrin og Spot — *poor little Denmark!* Og vi Officerer generede os i al Stilhed over Skuden og bandede Ministeriets Karrighed — navnlig naar Hensyn-toges til, at der kun kunde falde meget faa Udkommandoer af med saa lille et Skib; det eneste der som Regel i hele Vinterhalvaaret sendtes Skagen ud for Sydgaaende.

Imidlertid hyggede man sig godt i Ingolf, og netop denne Vinter var der rare Folk i Messen: Premierlieutnanterne J. T. Olsen som Næstkommanderende — ikke at forveksle med og overmaade forskellig fra Fyllas spirituelle N. T. — P. A. Hovgaard, A. Garde, C. T. E. Clausen og den friskbagte Secondlieutnant E. E. Andersen — Ole kaldet. Saa var der den ligesaa dygtige som elskværdige Skibslæge Bornemann — Marinens nu-

værende Generallæge — og endelig en gammel Kending fra mine Togter med Jylland og Dagmar, Intendant Aamodt.

Og Chefen var saamænd min tidligere Lærer i Artilleri, Kaptajn Thomy von Jessen — pudsigt og originalt og hjertensgod.

Allerede næste Morgen skulde Ingolf flytte sit repræsentative Skrog fra St. Thomas til St. Croix, saa jeg maatte tilbage til Malvina, pakke og sige Farvel. Det blev sent paa Eftermiddagen, inden jeg kunde komme iland og tage By og Havn en Smule i Øjesyn.

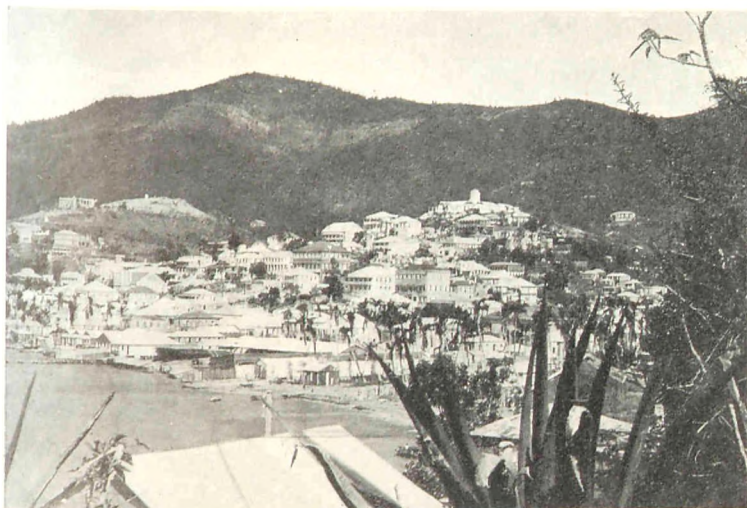
Skraat skød Solens Straaler fra Højderne bag St. Thomas By hen over de røde Tage, over Kirkespir og grønfløssede Palmekroner ned langs Bugtens blanke Vand.

Engang i svundne Storhedstider var Havnen myldrende fuld af Skibe fra Alverdens fremmede Lande; nu laa den tom, tavs, glemt. Naar undtages en Hamburgherdamper der havde forløjet langs Tyskeværftet og fyldte Kul, en norsk Bark og den danske Malvina, der spejlede de sorte Skrog i Bugtens glasblanke Flade, var intet Skib at øjne. Ikke engang en ringe Kystsejlers spinkle Rig livede op langs Kajen, hvis lange Række solide Stenboder stod døde og med stængte Døre.

Paa den anden Side af Baadhavnen og flankeret af det stengraa og forfaldne *Commercial-Hotel* laa et lille firkantet Palmeanlæg, *Emancipation-Garden* kaldet. I en Krog af denne Have svingede Musikdirigenten sin Taktstok i Spidsen for den vestindiske Bataillons uniformerede Messingblæsere. For det var Søndag.

I svedmatte Tjat tvang Taktstokken en søvnlug *Washington-Post* ud af de skrattende Instrumenter til

Fryd for en halv Snes halvnøgne Negerunger, som under Hyl og haardhændet Skæmt jog om mellem Anlæggets stive Kaktus og dekorative Smaapalmer, ganske upaaagtede af Mødrene der, sorte i Fjæsene og

St. Thomas By.

brogede i Tøjet, stod fnisende i Ring rundt om en yngre Negerkvind, aabenbart Havens Klown. Med et fjoget Grin om den dyriske, tyklæbede Mund og med et skiddent ildrødt Bomuldskort udspilet mellem de abeagtige Fingre, udførte hun nogle kluntede Dansetrin, alt mens hun vred og vrikkede sin tykke Mave og Bagdel paa den uanstændigste Maade.

Saadan tegnede sig et typisk Folkelivsbillede paa vort fjerne Ejland for mit undrende Blik, da jeg første Gang steg iland. Og altid oprulles dette Billede for det indre Øje, naar mine Øminder dukker op.

Tre i Følge slentrede vi gennem den tomme Hoved-

gade, mens Lummerheden drev Sveden frem og udtørredē Synkeorganerne. Hvorfor vi søgte tilbage til Havnen og entrede Hotellets Førstesal.

En stor og aaben Pergola laa i kølig Skygge ud mod den blanke Drømmebugt. Aargammelt Snavs dækkede tykt og jævnt Gulvets sorte og hvide Stenfliser, hvorpaa værkbrudne Gyngestole og ormædte Træborde stod samlede i beskedne Grupper. En hvidklædt Mulat i Slæbetøfler og med Koralling om Pegefingeren modtog Ordren om tre Cock-tails. Der gik lødig Tid med Tilberedelsen, Trangen til kølig Drik var i stærk Stigende, takket være den lange og sorte Portorico Cigar, jeg længe havde dampet paa. Endelig lød de allerede kendte Slæbeskridt henover Fliserne, Mulatten frembar Ølglas, fyldt med en mælkehvid Drik.

»Jeg troede, vi skulde have Cock-tail?«

»Det er akkurat, hvad det er,« erklærede Borne-mann. »En St. Thomas Gin Cock-tail, mikset sammen med Kokusmælk. De er noget større paa St. Croix —«

»Er de større? — Dejligt Land jeg er kommet til!«

Vi gav hver en Omgang og slentrede saa hen til det morsomme Legetøjskastel for at hilse paa Fortchefen.

Dør fik vi Whisky og Vand i mægtige Pokaler. Driken tilberedtes ved den store Buffet i Spisestuen og tømtes paa staaende Fod. Nippedrik kendtes aabenbart ikke i de danske Kolonier. Og med ikke altfor lange Mellemrum lød Værtens gæstfri: »Have another one?« Og ind marcherede vi til Buffetten og tømte hver Gang de fulde Glas tilbunds.

Det gik op for mig, at der dog stadig hævdholdtes visse Traditioner fra Storhedstiden paa de kære Øer.

Næste Morgen pulserede Livet i Febertakt langs

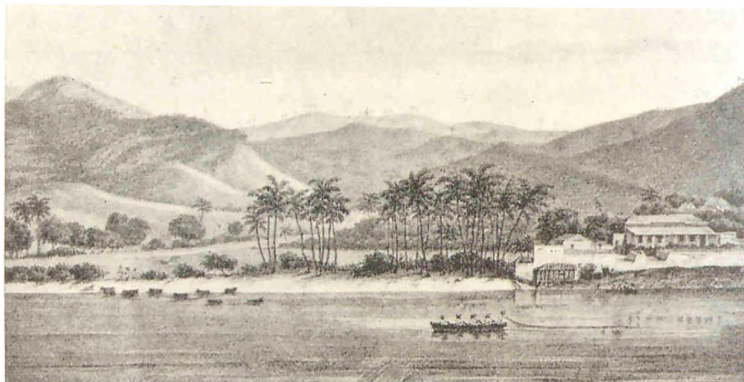
Ingolfs Dæk. Sagen var, at Passagértrafikken mellem Øerne besørgedes af en lille Sørøverskonnert, der for henved hundrede Aar tilbage gjorde Tjeneste ved Importen af Neger-slaver fra Afrika til St. Thomas. Passagérbekvemmeligheder pralede Skuden ikke med, og faldt det ind med Vindstille, kunde Turen vare flere Dage.

Da Ingolf tilbagelagde Vejen paa tre Timer, var der talrige Anmodninger om Overfartstilladelse. Da jeg dukkede op paa Dækket, vejredes straks den ejendommelige ramme Lugt, som svedende Negre og Negerinder altid spreder om sig, og som mest af alt leder Tanken hen paa en Gedestald. Fordækket var fuldt af de helt sorte, mens lysere Nuancer af St. Thomas' dunkelifarvede Middelstand holdt til paa Kobryggen. Den fornemme Agterende reserveredes Byens hvidhudede Aristokrati.

Det var første Gang, jeg fik Lejlighed til at iagttage den skarpe Klasseforskel, der hævdeholdtes overalt paa Kloden, hvor den sorte Race har spredt sig og blandet Blod med de Hvide. Og jeg skulde snart erfare, at man ikke kunde omgaas Kreolfamilier — de amerikanske Tropeegnes Hvide *pure sang* — og samtidig søge Omgang med Kulørte. Jeg maa imidlertid bemærke, at vi Søofficerer ikke tog det saa nøje. De ofte meget smukke og temperamentfulde unge Blandingsdamer, som vi mødte paa St. Croix' Plantager og ved Gouvernementsballerne i St. Thomas, virkede altfor dragende, til at vi kunde tage Notits af den Smule Negerblod, der muligvis rullede i de Skønnes Aarer.

Frederiksted vender sin langstrakte Façade mod Havet med den brede Landingsbro som en graadig Fang-

arm strakt ud fra Kysten. Engang hver tredie Uge eller saa — hvis Vejret ellers er skikkelig — ankrer en amerikansk Dampner udfør Brohovedet, og da kommer der Liv i Fangarmen. Som Myrer paa en Pind kryber og kravler det med Negre. De triller Sukkerfæde og skubber Smaakærrer, de hænger i Kraner og slæber paa Kasser. Ude fra Broen og ind til Land gaar Vare-

Frederiksted.

strømmen og derfra tværs over Strand og Vej mod Købmændenes Boder, Butikker, Stores. Og rundt om Broens Hoved flyder en Krans af Baade og Lægtene, fyldt med Tobaksruller, Bomuldsballier, Sukkerfæde, Pakkasser, Melfustager, Petroleumstønder og kæmpe-mæssige, grønne, kurvindflettede Glasflasker. Længere inde lægger Kulprammene til. Losningen besørger af sorte Kvinder. I Hundredvis kiler Negerinderne frem og tilbage ad smalle Planker mellem Pramme og Kulbunker. Paa Hovedet balancerer den fyldte Kulkurv, ud af Mundvigen stikker en tilrøget Kridtpibe, Kjolen er skørtet op til Hoftene. I en Sky af Kulstøv iler Ræd-

selskikkelserne afsted, altid i Løb, altid snakkende og grinende, mens Tobaksrøgen hvirvler ud af Mund og Næsebor.

Tavse og iagttagende Negervrimlens travle Færd langs Kai og Bro sidder de hvide og kulørte Købmænd udenfor deres Stenboder paa Straastole under solskærmende Sejldugs Halvtag. Unge Kontorister og Butiksdrenge farer ud og ind mellem Lagre og Kontorer med Varefortegnelser, Fragtlistor og Toldklaringspapirer flagrende i Hænderne. Fra Chefen og nedefter er Alle i Skjortearmer. Alle sveder, Alle ser anstrengte og ophidsede ud.

Damper paa Reden! — Det markerer Aarets store Dage. I en Fart skal der losses og lades. Barometret truer med at falde; og sætter det ind med blot en Andtydning af daarligt Vejr, med Skvalp og Dønning, saa Farvel Damper!

Det var just paa saadan en Krisedag, at jeg første Gang sprang iland paa den nævnte Bro, og jeg imponeredes af den forretningsmæssige Myretravlhed, der udfoldede sig ved St. Croix lille Købstad i Modsætning til Dødvandet i St. Thomas. Men jeg fik rig Lejlighed til at se Misforstaaelsen korrigeret. Med Damperens Afgang døde Livet brat. Solstraalerne sved atter en menneskefattig Strand og tomme Gader.

Kommandanten paa Fortet kom roende ombord i hvid Uniform for at aflægge Ingolfs Chef den skyldige Visit, og under Tropehjelm blussede et vakkert-martialske og velkendt Ansigt. Premierlieutnant Paludan havde tilhørt en meget livsglad Københavnerklike; kroniske Pengevanskeligheder fejede ham bort fra Hovedstadsfristelser til det vestindiske Forvisningsted. Han var

alle vestindiefarende Søofficerers gode og gæstfrie Ven, og et saare nyttigt Mellemed mellem dem og Familierne i Frederiksteds Omraade, baade i By og paa Plantager. Han og jeg opriskede et flygtigt men fornøjeligt Bekendtskab fra Kadetdagene og knyttede varigt Venskab, der holdt gennem mange Aar — lige til Paludans meget sørgelige Død.

Da jeg først fik Øjnene opladt for St. Croix' Lyksaligheder, stod det mig klart, at skulde jeg rigtig nyde dem, som Appetitten bød, maatte jeg opslaa mit Hovedkvarter iland. Jeg tog da mod Fortchefens Indbydelse og flyttede min Bagage til et luftigt og rummeligt Gæsteværelse paa Fortet. Men da jeg samtidig ikke kunde undvære Kammeraterne ombord, førte jeg en temmelig amfibisk Tilværelse, indtil Ingolf atter satte Kurs mod St. Thomas.

Og nu oprandt det vistnok mest glædefyldte Afsnit af mit unge Liv.

Paludans Soldater var delvis beredne — en Slags Gendarmer tror jeg nok — og i Staldene kunde jeg vælge mig en Hest, naarsomhelst. Morgenglæderne tegnede sig oftest som Rideture til de skønne Plantager langs Kysten eller spredt over Øens nordlige Højdedrag. Altid var jeg sikker paa hjertelig Velkomst, paa en opkvikkende Cock-tail og friskrullede Havanacigarer under Hvilen i Verandaens Easy-chairs. Eller jeg spændte Ponyen for Paludans Gigt og travede ud ad hvide, støvslagne Landeveje til Smaasumpe og Mose-
drag, hvor jeg vidste, der blev Skud til Vildænder og Bekkasiner.

Jeg havde min fulde Frihed og kunde blive borte saa længe, jeg ønskede. Og det var godt, for meget hurtigt

kom jeg paa venskabeligst mulig Fod med Omegnens Plantageejere.

Den Omstændighed, at jeg hed Christmas, og at min Bedstefars Minde stadig levede blandt Øens Plantagearistokrati, aabnede mig alle Døre. Han havde jo været Øens Gouvernør og største Plantageejer, forgudet af sine Slaver, en Grandseigneur der ikke lod sig kue af Tidernes Ugunst, men som tværtimod gennemførte det storstilede Levesæt, til Døden slog ham ned. Alle beundrede ham, hans Ord var Lov i ethvert socialt Spørgsmaal; han var Modellen, hvis Stil og Optræden de opvoksende Plantagegenerationer stræbte at efterligne. — Vistnok til ringe Fordel i pekuniær Henseende, for Tiderne var sandelig ikke til Dyrkning af Luksusvaner og Rigmandsekstravagancer. Jeg var stolt af Grandpapas Popularitet, der saa rundeligt blev overført til min Person. Og jeg nød Tropelivets Fest i fulde Drag.

Men det var ikke alene paa Plantagerne, at Glædesfester fejredes. Ogsaa Frederiksted rummede gæstfri Hjem og fornøjelig Ungdom. Midtpunktet for Selskabeligheden var det store Stenhus, hvis Stueetage var indrettet til Apotek, og paa hvis Førstesal den gamle og noget døde Apoteker Faber residerede. Stilfuld og særdeles afdæmpet udfoldedes Gæstfriheden i dette Patricierhjem. Øens bedst tillavede Skildpaddesuppe serveredes altid som Menuens første Nummer sammen med den berømte gamle Selby-Madeira i skønt slebne, højstilkede Glas. Og naaede man endelig gennem de talrige Retter saavidt, at Scenen forlagdes til den brede Altan, hvor Kaffen og de store, fede Upman Casadores af sidste Høst bødes rundt, saa indtraf ogsaa det højtidelige Øjeblik, da Husets Majordomus, en hvidhaaret

Mulatolding, frembar en mægtig Vinkøler af det skønneste engelske Sølvsmedearbejde. I dens Midte rantede sig en stærktstøvet, højskuldret Flaske.

»Ikke ryste paa Hænderne, Hannibal!« advarede Apotekeren. Og henvendt til mig: »St. Croixrom af Anno 42.

Deres Bedstefar, Admiralen, og jeg var de eneste, der kunde byde Gæster et Glas af den Aargang. — Nu er der kun En tilbage — hm! — og det er mig«.

Saa lirkede han forsigtigt Proppen op, og en Vidunderaroma fyldte Næsen fra Flaskehalsen — Overturen til den Nydelse, der ventede Tunge og Gane.

Andre Hjem var mindre stilfulde og Rommen af yngre Dato. Til Gengæld bød de paa indtagende Ungdom og frejdig Livsglæde. Snærperi skulde man forgæves lede efter. Da Sønnerne som Regel sendtes til Staterne eller Danmark, kneb det mest med mandlig Ungdom, naar vi efter Middagen improviserede Smaaballer. Paa det Omraade følte jeg mig som et nyttigt Medlem af det lille hvide Samfund i Frederiksted.

Hvor var de indtagende disse unge Kreoler damer med den mathvide, fløjelsbløde Teint, de gaadefulde, drømmeriske Øjne og baade lade og graciøse Bevægelser. Drivhusblomster ganske vist, og lidet egnede til Omplantning i solfattige, sludfyldte Lande; men en Fryd for Sanserne! Naar Dansen var forbi, og helst naar Maanen lyste over Vej og Strand, sluttede Aftenen med et Tillæg til Selskabeligheden, jeg ikke har oplevet andre Steder i Verden. Det kaldtes *Westend Kotillon*.

De unge Damer »inklinerede«, hvorpaa Selskabet brød op og spadserede, Par efter Par, ud af Byen, forbi Fortet og ned til den hvide, koralprydende Sandbred.

Dør tog man Plads — med rigelig Afstand mellem Parrene — og nød det vidunderlige Skue af Havets uendelige maanebestraalede Flade, Strandens hvide Stribe, Lyden af de klukkende Smaabølger, Flamingoernes hæse Skrig, naar Flokken under tunge Vingeslag strøg lavt over Havspejlet.

Store Træer med ludende Kroner lagde sorte Skygger over det lysende Sand. Tætte Buske løftede sig over Trærnes Rødder, saa der dannedes mørke og svale Løvhytter. Mystiske og daarende Lønkamre, hvor Ordene hviskedes, fordi Tankerne uvægerligt fangedes og filtredes i Kærlighedspind; hvor Atmosfæren gennemsitredes af Romantik og Erotik — —

Fortuhrets rungende Tolvslag gav Signalet til Opbrud. Svimle og øre af Nattens tunge Vellugt, tavse og triste over at skulle skilles, med Sindene fyldte af det ene Haab — næste Kotillon, vandrede vi hjem, hver til sit.

Med to Mennesker — af saare forskellig Art — sluttede jeg trofast Venskab.

Den ene hed *Ford*, Huset Melchiors Førstekraft. En høj og smuk Mand med stort, ravnsort Skæg og skønne mørkebrune Øjne. Temmelig »kulørt« var Ford, men lignede mest en rank og fornem Berber. Øens ivrigste Jæger og Fisker. Han ejede en lille og let Indianerkanoe; med den pagajede vi ud til fjerne Skær og pilkede sæere Fisk i straalende Farver.

Naar han af og til fik Bud om, at Aadslet af en Hest eller et Æsel kunde fremskaffes til billig Pris, lod han et Par af sine Negre bugsere det tilsøs og opankre ud for Stranden paa dybt Vand. Nogle Timer senere tog han paa Hajfangst eller rettere Slagteri, hvilket var

hans Yndlingsport. Aldrig har jeg mødt en hidsigere Hader af Hajer end Ford. Og han var svært glad ved at faa mig med; hans andre Venner betakkede sig uvægerligt for den Fornøjelse.

Og jeg skal villigt indrømme, Fisketuren var ikke blottet for Spænding.

Bevæbnet med en langskaftet, skarpsleben Harpun sad Ford i Kanoen og ventede mit Komme med stor Utaalmodighed. Han havde i Kikkerten set, at Hajerne allerede sloges om Kadavret, saa det var høje Tid at komme afsted. Vi klædte os af til Skindet, for en Svømmetur kunde hurtigt forekomme som Ekstranummer paa Programmet — en hyggelig Udsigt med en Flok sultne Hajer i Farvandet!

Saa sad vi da i den skrøbelige Baad — jeg agter — og pagajede med de korte Indianeraarer søværts, vuggende over Dønningerne. Og snart var vi ved Aadslet der stank, saa det rev i Næsen. Rundt om Stedet maasøvrerede fire—fem Hajer af en Størrelse, som jeg aldrig før har set, snart med den skiddengule Bug ivejret, snart med Rygfinnen kløvende Vandets Overflade. Som de sled i Kadaveret. Det slæbtes hid og did, men Ankertovet holdt; saa dukkede det pludseligt helt under, dog den stærkt oppustede Vom lettede atter Aadslet tilveirs.

»Tag Aaren ind og hold endelig Balancen!« lød det fra Ford.

Han rejste sig langsomt med skrævende Ben og med begge Hænder om Harpunens lange Skaft. Brillant saa han ud, som han stod der med Solstraalerne spillende om den gulbrune Krop — en pragtfuld broncestøbt Neptunskikkelse. Saa bøjede han sig forover og jog Harpunen ned i Vandet. Det gav et Skvæt i Baaden,

saa en Sjat Vand vaskede ind over Rælingen. Det var ikke saa lige en Sag at »holde Balancen«. Men da Kanoen var kommet i Ro, stod Neptun atter rede med fældet Harpun, og jeg saa en bred Blodstribe farve det grønne Havvand.

»De fik ham?«

Ford nikkede: »Ro rundt til den anden Side — ganske smaat!«

Men før jeg kunde faa Aarebladet i Vandet, fór Harpunen atter nedefter med voldsom Kraft. Og denne Gang troede jeg, vi var kapsejset. Vandet styrtede ind i Baaden, og Ford smed sig ned i dens Bund. Vi havde knap to Tommer Lønning fri af Overfladen, og Vandet skvulpede fra agter til for, thi Kanoen duvede tungt i Dønningerne.

Jeg brugte Stanleyhatten som Øsekar, og mens Ford blev liggende musestille i Bunden, fik jeg øst læns. Hvorpaa vi pagajede hjemefter.

»To af de Svin fik jeg da slagtet«, erklærede Ford med dyb og tilfreds Stemme. »Nu skal Frokosten smage — og en Snaps, ikke?«

Jagtsport drev vi ogsaa sammen. Ford kendte Stederne, hvor der var Skud til Vagtler og Bjærgduer. En gang roede vi en hel Dag rundt i nogle vidtstrakte Saltvandslaguner, hvor Ænder, Spover og Bekkasiner holdt til. Men Paludan advarede mig indtrængende mod den Sport; dér var Malaria og anden Feber at hente. Iøvrigt kunde jeg ikke taale Varmen og navnlig ikke den uudholdelige Spejlgans fra Solen mod Lagunens blanke Vandflade.

Min anden Ven traf jeg i Fords Hjem; det var den irsk-katolske Præst, *Father Maloy*.

En vidunderlig Type paa en Kirketjener. Seks Fod og en Tomme som han stod i Styrtebadet, Lemmer og Brystkasse passende for en Sværvægtsbokser; en Stemme der kunde runge Død og Fordømmelse ind i fem hundrede sorte Negersjæle ad Gangen. Og da Father Maloy tilmed frejdigt hengav sig til forskellige Skrøbeligheder, og blandt andet gemytligt svang Pokalen, havde han opnaaet en uhyre Popularitet i det Segment af Øen, hvor hans Skriftebørn holdt til.

Jeg mindes den første Middag, han gav mig i sin rummelige Rødstens Præstebolig. Han viste sig ikke, da jeg kom. En køn ung Mulatpige førte mig op paa Verandaen, og straks efter kom en anden mørkladen og ligesaa indtagende Tjenerinde med to Cock-tails. — Aldrig har jeg set saa megen kvindelig Betjening i nogen Ungkarls Husholdning. Stadig dukkede nye Mulatpiger frem fra Villaens Indre. Altid smilende og kønne.

»Hvor gammel er du egentlig, Dolly?« Henvendt til Damen med Cock-tails.

»Femten Aar, Mas-ter.«

Hun viste to Rækker pragtfulde, elfenbensblanke Tænder og betragtede koket sine brune Haandflader afvekslende.

»Hvad bestiller Father Maloy?«

»Father er i Køkkenet, Mas-ter. Han laver Hotch-Potch med Maggie.«

»Hvad er det?«

»Hotch-Potch? — Oh, Father's delight! Plenty of pig, plenty of onions, Mast-er. And red pepper.«

Dolly bevægede sig, smiskende og smaafnisende, ind over Verandaen, tøvende i Gangen og med udspilede Fingre. Saaledes som Gorillaens mest direkte Efterkommere *maa* bevæge sig, inden de helt faar smøget

Urtilværelsens Skriden hen over dybe Skoves usikre Bund og evige Griben for sig efter solide Grene helt af Sind og Skind.

Jeg skuede hen over en skøn og blomsterfyldt Terrasse, der endte med Strandbred og aabne Kig ud over Havet. Den Præst forstod sig sandelig paa mere end himmelske Anliggender! Saa kom han endelig, duftende af stegte Løg og meget andet:

»Maggie er flink nok til Madlavning. Men gælder det Hotch-Potch, maa der en Irlænder til. Another Cocktail?«

Dog, det var egentlig om et lille Foredrag, han holdt efter Middagen, jeg vilde berette — Ordene bed sig fast i Erindringen:

»Protestantismen — jeg taler aldrig nedsættende om nogen Art Religion — den kan maaske være god nok i Jeres fantasifattige, nøgterne Nord. Men Katolicismen slaar den knock-out blandt Tropemenneskene. De skal paavirkes gennem Sanserne, før de lader sig fange ind af Religionen. Der skal Røgelse til, brogede Billeder, Sang, festlige Optog. Selv i protestantiske Landes Kolonier har vi katolske Præster Krammet paa Størsteparten af de sorte og kulørte Sjæle. Vi holder sammen paa Hjordene, Christmas, vi kan tumle dem. — Skal det være Whisky-Soda eller Rom-og-Vand?«

Min sidste Uge paa den Kant af Øen boede jeg hos Father Maloy, og jeg havde det vidunderligt. Han var født i County Waterford i Irland, hvorfra min Slægt stammer, og Father Maloy kendte adskilligt mere til den end jeg selv. Han regnede mig for en kær Landsmand og forkælede mig over al Beskrivelse.

Men en skønne Dag kom Paludan med Brev til mig fra Præsident van Bracle i Christiansted; jeg indbødes

til at bo hos ham et Pag Ugers Tid. Jeg kendte slet ikke Præsidenten men vidste, at han havde været min Bedstefars gode Ven. Jeg kunde ikke godt afslaa Invitationen, skøndt jeg betragtede Frederiksted som selve Paradiset. Forresten stod det mig klart — i de hverken hyppige eller lange Stunder, hvor Fornuften fik et Ord indført — at hastig Løsrivelse og Flugt fra Øens Vestende var temmelig paakrævet, om jeg ønskede at forblive fri Mand. Og heldigvis skulde Paludan netop Dagen efter til Basinet — saadan hedder Christiansted paa Øsproget — hvor hans Forlovede boede. En af de store, firspændige Charabanc'er, som brugtes til hurtig Udrykning for Fortets uberedne Soldater, holdt klar ved Solopgang. — Afsted drog jeg med Sindet tungt men fyldt med søde Minder.

VIII.

Selv med fire raske Heste og paa en aarle Morgen er den Landevejstur slem at klare, der forbinder Øens to Byer. Støvet ligger tykt og fint som Mel og rejser sig i tætte Skyer; ikke den mindste Smule Skygge er at finde; ustandseligt og søvndyssende glider Vejsidernes uendelige Rækker Palmetræer forbi. Sukkermark følger Sukkermark, hvor langt Øjet end leder. Vi var baade tørstige og sultne, inden Vejs Ende naaedes — Præsidentens store Stenhus i Basinet. Men dør var Velkomsten ogsaa den hjerteligste. Baade Fru van Bracle og Paludans smukke Forlovede stod paa Altanen og vinkede. Frokosten var fortrinlig.

Præsidentværdigheden nedskares nogle Aar senere til Gouvernementsekretærens, tror jeg nok; van Bracle var den sidste af Slagsen. En fornem, affabel og smuk

gammel Herre og ikke saa lidt af det, man i de Tider kaldte en Don Juan. Men hans Frue, der førte sig med lignende Anstand som Vallø Stiftsdamer, var fuld af fornem Overbærenhed overfor Gemalen. Det var sande-

Kongevejen paa St. Croix.

lig en noget forskellig Atmosfære, jeg hensattes i, end den ret løsslupne Frederikstedske.

Christiansted er langt den smukkeste af de to Byer. Havet skærer en tryk lille Bugt ind gennem Stranden, skærmet af Korallrev, og bag Byen løfter sig skønne skovbevoksede Højder. Langs Stranden er der Tilløb til Badeliv, thi mange Steder danner Korallrevene store lukkede Basiner, hvor Hajerne ikke kan slippe ind. Der- til ejede den lille By en særdeles tiltrækkende Bestand af munter Ungdom, hvis Hovedforøjelse var *maroons*

— et specifikt vestindiansk Ord, hvormed egentlig forstås Negerslaver, der er flygtet tilskovs, men som nu betyder det samme som Picnic. En Flok Venner og Veninder drager i samlet Flok afsted tilvogns og tilhest fra Morgenstunden for at slaa Dagen ihjæl i det Fri. Lunch medtages; man bader, spadserer, skyder *mountain-doves* og dører de altfor hede Middagstimer bort i behageligt *dolce-far-niente* under store Træers Skygge. Foruden Friluftsglædernes var der rigeligt med Middagselskaber og Smaaballer. Men Frederiksteds »Kotillon« var endnu ikke indført — desværre.

En lille amerikansk Trup gav Forestillinger i Basinets meget primitive Teater. Dette var opført paa Initiativ af den stærkt teaterinteresserede Præsident, og han protegerede Primadonnaen i en Grad, der vakte mild Kritik blandt hans Undersaatter.

Damen saas ikke sjældent som Gæst i Præsidentpaalæet, og hendes Udseende var just ikke tillidvækkende. Dengang var sminkede Læber, toucherede Øjenbryn og smørfarvet Haar ikke endnu adopteret af Borgerstandens Damer; derimod stod Konkurrencen om Hvepse-tailler. Primadonnaens var en Rekordtaille. Hun gav mig venligst Tilladelse til at prøve, om jeg kunde spænde om den med Hænderne. Jeg kunde næsten. Jeg har imidlertid aldrig haft Smag for hendes Type — en Omstændighed der befæstede det gode Forhold mellem Præsidenten og mig.

Et virkeligt Offer, jeg bragte den elskværdige gamle Herre, var derimod at overvære Forestillingerne i det just ikke tempelloftede Teaterrum. Heden og Dunsterne fra det stærk kulørte Publikum var næsten overvældende for en uakklimatiseret Nordbo.

Som særlige Honoratiores blev vi anbragt i forgyldte

Lænestole saa nær den ganske lave Rampe, at Rækken af de Petroleumlamper, der besørgede den nedre Belysning, osede os lige i Næsen. Og naar den smaltailede Primadonna havde en særlig elskovsfuld Kuplet paa Stablen, trippede hun helt hen til Rampelyset og slyngede Tonerne med fuld Kraft ned i Hovedet paa sin høje Protektor. Ved saadanne Lejligheder satte Præsidentinden Verdensrekorder i Anstandsbevarelse.

Under dette mit første Besøg i Basinet gjorde jeg Bekendtskab med en af Øens dygtigste Plantageejere og Foregangsmænd paa Sukkerdyrkningens og Kvægopdrættets Omraade. Det var Svitzer paa *Little Princess*; en lille, tæt og muskuløs Mand af et særdeles hidsigt Temperament og derfor alt andet end populær i den Kreds, hvori jeg bevægede mig. Alligevel besøgte jeg ham ofte, og det tilgaves paa Sportens Vegne.

Svitzer var en stor Jæger. Altid red han ud med sin korte Fuglebøsse stukket ned i et Læderfuttal, der var fastgjort til Sadlen. Hans Heste stod for Skud, og han bummede næsten aldrig, selv om han skød i Trav. Af Storvildt fandtes paa St. Croix ikke andet end vildt Kvæg, der levede paa et skov- og buskkrigt Højdedrag en Milsvej fra Plantagen. Jeg var med ham et Par Gange og havde Held til at skyde en ondartet gammel Tyr, som Omegnens Neger-*squatters* var meget bange for.

Rideturene var ikke anstrengende. Svitzer opdrættede — som saa mange andre af Øens Plantageejere — *Pacers*, Pasgængere, og man sad i saadan en god *Pacers* Sadel ligesaa mageligt som i en Gyngestol. Anstregelserne begyndte, naar vi havde tøjret Hestene og arbejdede os gennem den jungleagtige Underskov og det tornede Krat, der delvis dækkede Plateauet.

Vi fulgtes aldrig ad. Hver søgte at finde en »Veksel«,

en Sti dannet af det vilde Kvæg; ad den kunde man naa aabne Græspletter, hvor Dyrene holdt til. Aftalen var at skyde hvadsomhelst, vi mødte — Tyr, Ko eller Kalv. Vanskeligheden bestod i at opdage Vildtet i Lysningerne, for Græsset voksede mange Steder saa højt, at en Mand tilhest knap nok havde Hovedet frit.

Paa min første Jagttur blev jeg saa udaset, at jeg efter en Times Forløb opgav at komme videre. Jeg havde sat mig paa den halvraadne Stamme af et styrtet Træ foran en stor Lysning, hvor Græsset voksede frodigt. Og jeg havde netop faaet Ild i Piben, da jeg ikke tyve Skridt foran mig saa det høje, sivlignende Græs bølge og sitre. Et eller andet Levende maatte det være, og jeg søgte at udregne, hvordan jeg skulde sigte med rimelig Udsigt til at ramme dette et eller andet. Da Skuddet faldt, holdt Bølgebevægelsen straks op, og pludselig fløj den Tanke mig gennem Hovedet: sæt det er en Neger, som ligger derhenne. Jeg følte en umaadelig Lettelse, da jeg kun fandt en broget Kvie.

Den gamle Tyr, der næste Gang nedlagdes, kom jeg let til; men der var et Faremoment, som gjorde Tildragelsen pikant.

Jeg ejede kun en Haglbøsse, og i den stak jeg Kuglepatroner, naar Jagten galdt »Storvildt«. Men da jeg skiltes fra Svitzer, gjorde han mig opmærksom paa flere Flokke vilde Duer — mountain doves — der er meget velsmagende. Af dem vilde han gerne have nogle Stykker, for der ventedes Fremmede paa Little Princess den Dag til Middag.

Altsaa havde jeg kun ganske smaa Hagl i Bøssen og listede saa lydløst som muligt mellem Træerne, spejdende op mod de høje Kroner. Med Et hørte jeg Raslen og arrig Brummen, og op mellem lave Buske

løftede Tyren sin brede Ryg og et Hoved, der var pyn-
tet med et Par respektindgydende lange og spidse
Horn. Der var højt regnet ti Alen mellem Dyret og
mig, og jeg turde ikke give mig Tid til at skifte Pa-
troner. Begge Skuddene faldt saa nær samtidigt, og
sjældent har jeg været mere interesseret i Virkningen
af min Skydning. Der gik vel et Par Sekunder, saa jeg
lige fik Tid til at skimte Tyren som Røgen trak bort.
Da brasede den sammen med et vældigt Bump. Død
var den, og glad blev jeg. Haglene maa have virket som
Kugle paa den korte Afstand, og begge Skuddene sad
tæt bag Bladet.

Saa kom Svitzer kilende — der var ikke forløbet fem
Minutter, fra vi forlod hinanden. Det var just ikke
hans Vane at sige Komplimenter; men den Dag faldt
der én, og kraftig!

»Idag skal De køre ud med mig og besøge Deres Fa-
milie,« erklærede Fru van Bracle en Ugestid efter min
Ankomst.

»Familie? — Der er jo ingen her — legitim at sige.
Jeg har naturligvis nok erfaret, at Grandpapa var lidt
— hm! — temmelig meget — --.«

»Javist, javist,« brød Fruen af. »Men der er slet ikke
Tale om den Slags. Kom nu.«

Saa kørte vi ud af Byen og opad den stejle Vej, der
fører langs Bjærgsiden til »Bülows Minde«. Halvvejs
fra Toppen standsede vi, og jeg opdagede med nogen
Vanskelighed et lille Hus, der gemte sig bag en over-
groet Have, hvor alle Slags blomstrende Planter og
Buske var skudt tilvejs med tropisk Vilterhed blandt
Palmer og kæmpemæssige Aloer. Huset var saa dæk-
ket med Krybroser og Slyngplanter, at kun to smaa

hvide Skorstene og en riflet, hvid Midterdør tittede ud af det brogede Bladdække.

Jeg var temmelig mystificeret, for jeg anede endnu ikke, hvem Besøget galdt. Saa viste der sig i Døren en lille hvid Kvindeskikkelse, som ivrigt trippede os imøde.

»Her kommer jeg med Deres Neveu, Miss Aarestrup, den næstældste; fra København. Han hedder Walter og er Søofficer.«

»Næ, er det muligt! Det er da en Glæde. En af Johns Neveuer.«

Den lille gamle Dame tog min Haand og beholdt den, mens hun nysgerrigt studerede mit Ansigt.

»Velkommen, Walter — ja, det maa jeg da nok kalde Dem. Jeg er jo en Slags Tante — ja, hvis John ikke var død, altsaa.«

»Nu kører jeg en Tur, en Timestid. Saa kan De beholde ham saa længe, Miss Aarestrup.«

Og straks efter sad jeg i en gammeldags Gyngestol i Miss Aarestrups lille Dagligstue, hvor hvert eneste Møbel var mindst hundrede Aar ældre end jeg — spinkle engelske Mahogni Stole og Skabe og et Skrivebord; Antimakassar og smaa perlestukne Stykker; Stramajtæppe foran den stivryggede Sofa med Hestehaarsbetræk, Chiffonièren med en hel Udstilling af Porcellænsnips og derover et lille rundt Spejl med buet Glas, hvori alt spejlede sig bittesmaat — —

Miss Aarestrup havde forladt mig for at lave Tamarinde Limonade, og da jeg stærkt interesseret kiggede mig om, opdagede jeg to Portrætter over Sofaen, og de løste Gaaden. Det var min Bedstefar i Admiralsuniform og en ung og smuk Mand, der havde en paafaldende Lighed med min Far. Og da dukkede frem en

dunkel Erindring om en Onkel, der var død i Vestindien ganske ung, og jeg regnede ud, at lille Miss Aarestrup sikkert havde været forlovet med ham.

Saa kom hun ind med Tamarindevandet:

»Vin har jeg ikke, men dette her er ogsaa meget sundere.«

Aldrig har jeg set et hvidere Væsen — Dragt, Ansigt, Haar, hvidt som Lilieblade. Kun Øjnene var mørkebrune, milde og levende.

Og mens jeg nippede til den syrligsøde, kølige Drik, satte den lille Dame sig tæt ved, klappede nu og da min Haand og fortalte — —

Og Billeder fra svundne Tider rullede op og forsvandt og gav Plads for andre. Billeder fra Storhedstiderne, da St. Croix straaled af Rigdom og Luksus. Skønne franske Haver omgav Plantagerens Smaaslotte; i firspændige Landauere aflagde Damerne hinanden Visitter, prangende i allersidste Parisermoder.

Og Festerne! Ingen engelsk Hertug kunde præstere et mere stilfuldt, et mere luksuøst Middagselskab end Admiralen paa »Peters Rest«. En Negertjener i Livré bag hvert Par. Ingen plebejisk Sammenblanding af mange Vine — Veuve Cliquot fra Skildpaddesuppen til glace à l'impératrice Eugénie; ellers kun Bourgogne og gammel Madeira. Paa Terrassen spillede Militærmusikken fra Christiansted, bagefter var hele Haven illumineret.

Ved en saadan Fest havde Tante Aarestrup mødt sit Livs Tragediehelt, min Onkel John. Smuk, fornem, indtagende. I samme Nu, de havde nejet og bukket for hinanden ude paa den brede Veranda, var Forelskelsen dér — *un vrai coup de foudre!* John havde lavet om paa Arrangementet og bemægtiget sig hende til

Borrdame. I Haven havde han friet — det var en Erobrer. Ingen kunde modstaa! Ugen efter en ny Middagsfest, hvorunder Forlovelsen deklareredes, og straks tog man fat paa Indretningen af »Zion Farm«, en anden af Grandpapas Plantager, for det skulde gaa i en Fart. Onkel John var en fyrig Elsker — Sprussbier i Aarerne. To Maaneder holdt det Paradis. Saa kom

Christiansted.

Fuglejagten i »Djævelens Lagune« — nøjagtigt det samme Sted, hvor Ford og jeg havde skudt Ænder. Tre Dage laa den Elskede og falmende i sin Seng — Sumpfeber — Døden.

Dette var sket præcis 37 Aar tilbage. Og i alle de følgende Aar havde lille, hvide Tante Aarestrup levet paa Minderne om de to Elskovsmaaneder, heget om Erindringerne, samlet hver Stump og hvert Stykke, der kunde knytte det tabte Paradis fastere til hendes beskedne, grublende Liv i den løvdækkede lille Villa, gemt bag Havens kaade Plantemylder. Slet ikke resigneret eller sorgfuld. Tværtimod. Hver Dag, hver

af Nattens Drømme var fyldt med frejdigt, frydefuldt Fremtidshaab om Mødet med John i samme Nu, hun fik Lov til at lukke de blide, brune Øjne for sidste Gang.

Jeg besøgte hende igen Dagen inden Afrejsen. Og da jeg stod paa den gamle Søroverskonnert Vigilants Dæk, rullede en lille Æselkærre langs Kajen. Der blev langet en Trækasse ombord med Hilsen fra Miss Aarestrup — Krukker og Glas med syltede Tamarinder, Guavagelé, Orangemarmelade, Lemonasie og lignende vestindianske Delikatesser, som hun egenhændigt havde tilberedt til »Johns Neveu«.

Ingolf laa endnu i St. Thomas Havn, Gouvernøren gav et Afskedsbal, og til det havde jeg modtaget Invitation.

Det kneb at naa ind til Kajen, for Vinden døde bort ved Solnedgang, og Vigilant maatte bugseres af det sorte Mandskab i Jollen. Inden jeg kom ombord paa Malvina, fik Galauniformen paa og naaede op til det højtliggende Gouvernementshus, var Ballets første Halvdel tilende. Der bødes op til Borddans og Souper.

Stor og fornem Stil prægede Gouvernør Arendrups Fester. Jeg mindes ham som en ualmindelig elegant og repræsentativ Militær af den gode gamle Type, og Fru Arendrup som en fin og elskværdig Dame, der i Kraft af en aldrig svigtende Takt og Overlegenhed hævdeholdt Tonen blandt Øens — baade hvad Farve og Kulturgrad angik — temmelig brogede Selskab. Selv om de »Hvide« kunde danne en eksklusiv Kreds, maatte Gouvernøren og hans Frue officielt være farveblinde. Af og til satte tilfældigt anløbende Krigskibes Officersbestand fra Venezuela, Haïti, San Domingo eller

lignende mellemamerikanske Republikker ekstra Kulør paa Selskabet i *Government Hills* Saloner. At *anslaa* Tonen var ingen Sag, men at *holde* den gennem adskillige Timers Samvær var ofte næsten uoverkommeligt. Tørsten steg med Varmen, den gæstfri Gouvernørs Drikkevarer smagte godt og flød rigeligt, og Gæsternes Festklæder dækkede oftest et sparsomt tilmaalt Kvantum social Opdragelse.

Ligesom i Frederiksted var Apotekerfamilien i St. Thomas et af Selskabslivets Tyngdepunkter. Familien Riise beboede et stort Hus i Hovedgaden, var gæstfri, højt kultiveret og forstod at gøre Hjemmet til Samlingsted for de Samfundsmedlemmer, det var værd at omgaas. Til denne Kreds hørte i første Række Familierne Petit og Brøndsted — gamle og kendte Vestindienavne.

St. Thomas' mest romantiske Bolig laa paa Toppen af en stejl Høj, hvorfra der var den vidunderligste Udsigt over Havnebassin og By. Den hed *Blue Beard's Castle* — Blaaskægs Slot. Her residerede en af Øens Matadorer og mest populære Mænd, Mr. Moron. Spansk af Afstamning, tror jeg nok, og af Udseende; gæstfri, gemytlig, og Overhoved for en talrig Familie, hvorimellem fandtes nogle af de mest indtagende unge Piger i det dansk-vestindiske Samfund. Her lærte jeg første Gang at danse »spansk Dans« — den Art ejendommelige Rytmebevægelser, der under Navn af »Tango« en Menneskealder senere erobrede hele Verden og fejede alle de gamle Valse, Polkaer og Mazurkaer ud af den hvide Races Yndest.

Spanske Danse traf jeg senere i Perú og andre sydamerikanske Lande, og de stammer vist derfra. Da de naaede St. Thomas og søgtes indført i Selskabslivet af

Moron og andre begejstrede Forkæmpere, slog det hvide danske Borgerskab bagud. »Uanstændigt!« lød det indignerede Protestraab, naar de indviede Par til Dansemusikkens ejendommelige Rytme og Takt langsomt, dvælende og i høj Grad nydende gled henover det bonede Gulv i Gouvernementshusets store Sal. Moron var Mesteren, men vi andre fulgte godt nok i hans Kølvand. Jeg hørte til Dansens mest begejstrede Dyrkere, og det var paa Blue Beard Castles brede og dunkle Veranda og til de spinkle men yndefulde Toner af en spansk Mandolin, at jeg indviedes i det nye og betagende Dansemysterium.

Intet Minde staa saa straalende i mit Sind som dette mit første Ophold paa de vestindiske Øer. Solomstraalet, farvefyldt og vidunderskønt flyder Smaaøerne i det indigoblaa caraibiske Hav, der sagtelig viftes af lune Passatvinde. Den brogede Befolkning, hvis Farvuaner gennembløber hele Skalaen fra det laksorte, gennem Chokoladens brune og helt op til den lyseste Bronze, forekommer saa barnlig elskværdig, saa umiddelbart indtagende, at selv Lasterne svinder ind til Umyndiges Unoder og Uartigheder. Om det saa er Øernes Produktion virker den tillokkende — Sukker, skønne Frugter, glædebringende, gemytlighedskabende Rom for ikke at tale om alle Haves mest velsmagende Skabning, Skildpadden. Hvor jeg forstod min Bedstefar, at han forlod det graa, solfattige, sludfulde Nord for at leve Resten af Livet i det vestindiske Paradis. Og som jeg fyldtes af Harme mod Moderlandets Regering, der saa ubarmhertigt, uretfærdigt — og taabeligt — slog Plantageejerne til Stoddere og berøvede Kolonierne enhver

Fremtidsmulighed, fordi det hjemlige Roesukker à tout prix skulde begunstiges.

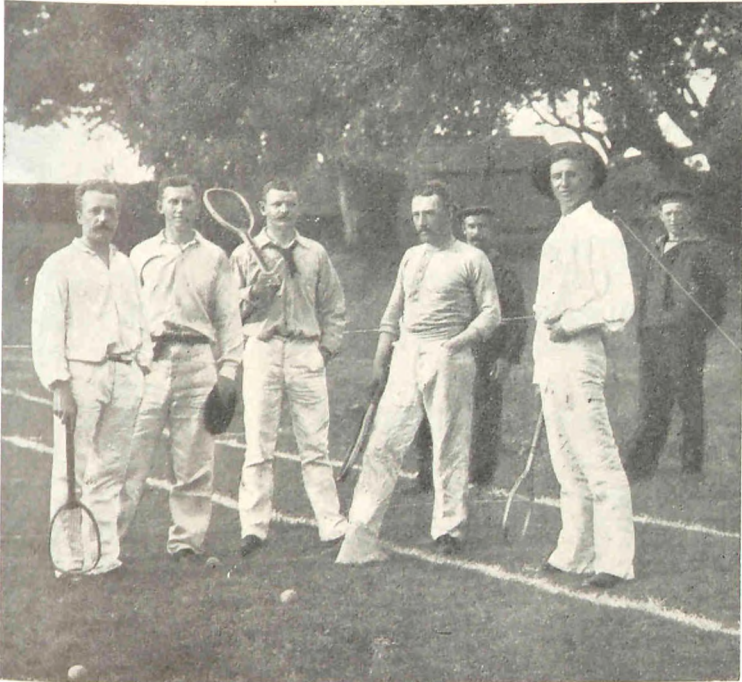
Saa vidunderlig forekom mig Tilværelsen paa vore halvtropiske Øer, at jeg allerhelst var blevet dør med det samme. Heldigvis ejede jeg end ikke Penge nok til at købe blot en Negerhytte, et Par Kokuspalmer og en Smule Bananhave, saa jeg maatte indskrænke mig til Fattigmands billige Glæde, Opbygning af Luftkasteller. Og hvis Nogen dengang havde forudsagt, at jeg blot femten Aar senere skulde arbejde for de dejlige Øers Salg til en anden Nation, vilde jeg have tilbagevist Tanken som skammelig og helt umulig. Det var med en Følelse af Indignation, jeg en Dag af selve Guvernør Arendrup erfarede, at Danmark allerede flere Gange havde søgt at vække de Forenede Staters Interesse for Købet af vore Øer, og jeg kunde ikke begribe Grunden til disse Udslag af kolonial Haabløshed.

IX.

Efter min Hjemkomst fra Vestindien forløb tre Aar, før jeg atter gik paa Langfart. Denne Periode var imidlertid præget af livlig, om end meget forskelligartet Aktivitet; der stod stadig Skum om Skudens Bov.

I Løbet af disse tre Aar blev jeg kommanderet til Opmaaling i danske Farvande ombord paa tre forskellige Kanonbaade. Jeg var paa Torpedobaadsejlads i en »Eskadrille«, der kommanderedes af den ligesaa dristige og dygtige som populære Kaptajn Caroc. I 1886 blev jeg udnævnt til Adjudant hos Eskadrechefen, Kommandør Carstensen, og saa tilfreds var min gamle Skolechef med sin Adjudant, at han ogsaa Aaret efter forlangte mig til at udføre samme Gerning, da Kadetterne

— i Anledning af en Meningitis-Epidemi paa Skoleskibet — fordeltes ombord paa en tre Kanonbaade stor Eskadre. Endvidere gjorde jeg nogen Tid Tjeneste

Tennisklubben.

paa Logisskibet, ved hvilken Lejlighed jeg, sammen med Lieutnant Kofoed-Hansen — den senere Viceadmiral — samt Brødrene Hovgaard gav Stødet til Indførelsen af Sport paa Orlogsværftet. Vi planerede en Tennisbane bag Hovedvagten og fik indrettet Fodboldbane til Brug for de skiftende Mandskaber paa Logis- og Eksercerskibet.

Jeg gennemgik endvidere særlige Uddannelseskoler

baade ved Minevæsnet og Artilleriet, og dokumenterer saaledes yderligere, at jeg just ikke laa paa den lade Side i denne treaarige Periode.

Vanskeligt forstaaeligt endog for mig selv er det, at jeg ogsaa fik Tid til at blive forlovet, gift og paa en seks Maaneders Bryllupsrejse gennemstrejfede det meste af Evropa.

Jeg maa imidlertid fremhæve, at jeg ikke længer ødte min Fritid paa tom Selskabelighed. Andre Interesser lagde Beslag paa mit Sind. Og jeg maa her oplyse, hvad jeg vist ikke tidligere har nævnet, at jeg alle Dage har været en ivrig Læser. I min Kadettid var jeg nok den af Skolens Elever, der hyppigst gjorde Brug af det udmærkede Bibliotek. I Begyndelsen gennempløjede jeg den danske Literatur, senere var det mest franske og engelske Romaner, jeg slugte.

Min franske Lærer, Kaptajn Marcussen, gav mig en gang et godt Raad:

»Læs bare væk,« sagde han. »Spændende, morsomme Bøger — Greven af Monte Christo, de tre Musketerer, den Slags. Lad være med at slaa op i Leksikon'er. I Begyndelsen vil der nok være Masser af Ord, De ikke forstaaer. Det gør Ingenting, Meningen fatter De sikkert. Og efterhaanden forøges Ordforraadet — akkurat som naar man lever blandt Fremmede og hører dem snakke. Det kommer af sig selv. Læs, det er Hovedsagen.«

Han havde Ret, den udmærkede lille Mand.

Og efter at have overstaaet de første Vintres Anfald af Selskabsdelirium, faldt jeg tilbage til min Yndlingsbeskæftigelse, Læsning. Det var i den Periode mest historiske og geografiske Værker, jeg studerede. Jeg maatte jo vide Besked om fremmede Lande og Menne-

skeracer; min Fantasi sendte mig paa Rejser Verden rundt. Og da senere Rejsehancerne virkelig indfandt sig, var jeg fuld af nyttig Kendskab til mange af de Egne, jeg besøgte.

Jeg begyndte ogsaa saa smaat at skrive. Mest Vers iøvrigt. Det var just ikke højere Poesi, jeg stiledede mod, men snarere satiriske Viser over Dagens Emner til forskellige populære Melodier. Ganske værdiløst altsammen; men jeg har mangan Gang moret mine Messekammerater, naar vi holdt vore smaa Lørdagsold om bord med versificerede Revuer over den forløbne Uges Tildragelser og Foreteelser. Saa sang vi dem nede i Messen; Omkvæd maatte der helst til. Det var paa Grønlandsturen, jeg startede den Art Underholdning, der just ikke altid fandt Naade for Alvorsmændenes Øjne. Stor Fornærmelse hos Dr. Mortensen, naar Ondskabsfuldhederne sigtede mod hans Person.

I Løbet af Vinteren 85—86, da det galdt om at skaffe nye Indtægtskilder, skrev jeg adskillige Artikler mest fra fjerne Egne, Resultater af en Del Viden om Forholdene der, stærkt farvet af min altid frodige Fantasi. Nationaltidende var som Regel overbærende nok til at offentliggøre og honorere disse Produkter. Jeg mindes særlig to, der vakte endel Interesse: »Paa Kamélryg gennem Ørkenen« og en haarrejsende Skildring af Forholdene i Perú efter Krigen med Chile. Jeg skrev aldrig under Navn, og det var min store Fryd at høre Venner og Bekendte diskutere Indholdet af disse »Korrespondancer«.

Engang berettede min Ven, Ville Lindholm, at hans Mor var ude af sig selv i Anledning af den omtalte Artikel om Perú. Hendes Søn, Ado, opholdt sig just i det fjerne Land, som efter min Beskrivelse maatte

være et rent Helvede for en ung og hæderlig dansk Mand. For at trøste Kammerherreinden røbede jeg da Forfatterskabet og erkendte, at »selv om meget nok var sandt, var der vist ogsaa Løgn iblandt«.

Jeg blev imidlertid betænkelig ved en fortsat Fabrikation af den Art Artikler og slog mig istedet paa Journalistik. Jeg havde gjort Bekendtskab med Redaktør Frederik Hansen, den hæderligste og mest trofaste Højremand, jeg nogentid har kendt, og i hans Blad, »Avisen«, fik jeg Lov til at tumle mig indenfor beskedne Grænser. Det var nærmest Nyheder, jeg opsporede og satte Sving paa, som fandt Naade for »tykke Frederik«s Øje, og ogsaa maritime Sager af populær Beskaffenhed. Min eneste politiske Artikel i det lille Blad var »Et Forsvar for Marineministeriets Budget«, hvori jeg polemiserede kraftigt mod »Morgenbladet«s Angreb paa Minister Ravn.

Henad Vinteren samlede min Interesse sig imidlertid mere og mere om noget, der laa langt fra Journalistik og fjernt fra Hovedstaden.

Jeg havde knyttet Venskab med den kendte Kutterbygger og Sejlsportsmand Sofus Weber, der boede i en dejlig Ungkarlevilla »Bella Vista« i Hestehaven ved Svendborg Sund. Hos ham var jeg en hyppig Gæst. Vi sejlede sammen og gik paa Jagt i de Skove og Plantager, der dengang var Familieejendom.

Familien Weber dannede en Art Klan, hvis Chef var min Ven Sofus, og hvis Hovedkvarter laa i den store og smukke Villa Søro, der nu er omdannet til Hotel. Jeg havde endvidere en meget god Ven, Intendant Carl Blechingberg, der laa i Garnison i Odense. Ham hentedede jeg gerne paa min Vej til Svendborg, og sammen var vi saa Gæster enten paa Søro eller paa Bella Vista.

Efterhaanden som Vinteren skred, blev disse Besøg hyppigere. Vor Interesse, der før nærmest havde koncentreret sig om den gæstfri Sofus, udstræktes efterhaanden til to af hans indtagende Søstre paa Søro. Og en maaneklar Aften, da Vinterens Ende var nær, og den første Foraarstemning svævede hen over Svendborg Sund og skønne Skove, hændte det, at Weberklanens Overhoved fik to nye Svogre.

Dette skete i 1886. Min Forlovede og jeg var et meget ungt Par — sytten og femogtyve Aar — og kunde vel nok uden Skade have set Tiden lidt an, før vi tænkte paa Bryllup. Men hvem kan forlange, at unge og forlovede Mennesker skal tænke paa nogetsomhelst andet end netop Brylluppet? Og ret mange Maaneder var da heller ikke forløbet, før jeg havde fundet Stedet, hvor Hjemmet skulde ligge. Hvorpaa vi trøstigt gav os ifærd med at indrette og møblere. — Vi havde sandelig ikke mere Trang til at vente end i sin Tid min Onkel John og Tante Aarestrup paa St. Croix.

Marineministeriet paatvang os imidlertid en rimelig Forlovelsestid, idet jeg kommanderedes ombord paa Kanonbaaden Falster. Med det »Strygejern« forvistes jeg i to Maaneder til Danmarks Sydspids og trøstesløse Sandodde, Gedser, hvor Dampfærgehavnen byggedes. Dør laa vi og opmaalte Farvandene, og aldrig har 61 Dage slidt sig langsommere tilende.

Min Chef var blottet for Dygtighed og saa angst for ethvert Ansvar som Jeppe for Nilles Krabask. Og som Næstkommanderende havde jeg den mindst sympatiske af alle mine tidligere Kadetkammerater. De to laa ustandseligt i Totterne paa hinanden og fyldte mig med alle de Klager og Ærgrelser, som deraf opstod. Der her-

skede just ikke nogen gemytlig Stemning under Maaltidérne!

Til Opmaalingsmateriellet hørte en Dampbarkasse, som ikke kunde hejses eller sættes indenbords. At manøvrere den hørte til mine Pligter. I et forrygende Vejr stod vi udenom Møen for at naa ned til Gedser. Jeg foreslog selvfølgelig at løbe gennem Bøgestrømmen med min Baad og videre ad Guldborgsund, men det »Ansvar« turde min taabelige Chef ikke tage paa sig. Jeg skulde følge med Falster i Kølwardsorden. Resultatet blev, at Dampbarkassen i den høje Sø udenfor Klinterne slingrede sig fuld af Vand, Fyret slukkedes, saa jeg og min lille Besætning paa et hængende Haar var gaaet tilbunds.

Vovemod hørte ikke til Chefens Dyder. Han søgte derfor i det urolige Østersøfarvand at holde Falster saa nær Gedsertangen som muligt, mens han sendte mig med Dampbarkassen paa Opmaalning millangt tilsøs. Naar det saa blæste op, maatte jeg hurtigst søge Læ under Land. To Gange hændte det, at Fyret under Kedlen slukkedes, saa jeg — for overhovedet at bjærge Baad og Folk — maatte rigge to Stortrøjer op mellem Aarer og lænse ind til Falsters Ankerplads.

Den sidste drøje Tørn, min Chef plagede mig med, fik jeg paa Hjemvejen til Orlogsværftet.

Udfør Stevns Klint observeredes en Strandvasker, og ham kunde vi ikke godt være bekendt at lade drive videre. Det rimeligste havde naturligvis været at tage Liget ombord og lægge det under en Presenning paa Falsters Platform foran Kanonen. Men Chefen, der var overtroisk som en Vaagekone, turde ikke have en død Mand ombord. Jeg fik derfor Ordre til at bugsere Liget til Dragør med Dampbarkassen!

Det var den modbydeligste Opgave, der nogensinde er blevet mig paalagt. Strandvaskeren var en Sømand, der aabenbart havde drevet mange Uger i Havet, for han var fuldstændig i Opløsningstilstand. Alene det at stikke en Ende om ham gav Kvalmefornemmelser. Saa var det tilmed en tropisk hed Sommerdag uden et Vindpust. Jeg gav den døde Mand en lang Slæber og satte Skruen igang. Det øjeblikkelige Resultat var, at Fyren forsvandt, »skar under« som det hedder. Slæberen gjordes kortere og kortere; tilsidst maatte Liget fortøjes langs Dampbarkassens Side og knap to Alen fra min Næse.

Fire Timer varede »Ligvognsturen«, inden jeg kunde fortøje Sømanden til en Pæl i Dragør Havn.

Mit eneste gode Minde fra den fordømte Falstertur var Sælhundungen Peter. En Fisker forærede mig Hvalpen, der var saa lille, at den maatte opammes med Mælk. To frivillige Lærlinge udnævntes til Peters Goldammer. Patte af Flasken kunde Peter ikke, men naar Mælken hældtes ned ad den ene Luffe forstod den at sutte Føden til sig. Med rørende Omhu passede Goldammerne det lille Kræ. Hver Mørgen hev jeg den i Vandet fra Falderebet, dels for Motionens Skyld men navnlig for at give den en Chance til at svømme bort. Dog det var noget, Peter ikke et Øjeblik tænkte paa. Efter Togtets Slutning forærede jeg Plejebarnet til zoologisk Have, hvor det i lange Tider var Ungdommens Fryd.

Fjorten Dage tilstod Ministeriet mig til at holde Bryllup og nyde Hvedebrødsdage. Derefter maatte jeg gøre Tjeneste ved Eskadrechefens Stab som Adjudant. Men ikke saa snart havde Kommandør Carstensen strøget

sin Stander, før jeg søgte om seks Maaneders Orlov. En Bryllupsrejse skulde vi ikke snydes for.

Det var noget helt Nyt for mig at rejse tillands, at besøge Byer, der ikke laa ved en Havn, fri og uafhængig at kunne vælge Rejseruter og Hoteller, helt at være Herre over min Tid.

Paris blev vor første Station. Længe varede Opholdet dog ikke, for vi længtes mod Sol og Varme og det blaa Middelhav. Nizza og Monte Carlo ejede netop, hvad vi søgte. Dér traf jeg to gode Venner og Samtidige, Konow og Hector Kiær, der var gaaet i fransk Tjeneste med Station i Toulon. Et Par fornøjelige Dage tilbragte vi sammen, og i deres Selskab — forøget med Kiærs Svigerfamilie — prøvede jeg for første Gang Lykken ved Roulettebordene i Casinoet.

Le pucelage du joueur plejer at bringe fortrinligt Resultat, paastaar Montes Sagkyndige. Det passede godt nok for mig. Min første Indsats var en Tifranc paa Zéro, og jeg strøg meget tilfreds 180 ned i Lommen. Jeg kunde vistnok have gjort et stort Kup den Dag, om det rigtige Spilleblod havde rullet i mine Aarer. Jeg vandt næsten hver Gang, en Mønt sattes ud. Men Hasardspil har altid fyldt mig med Kedsomhed og Lede.

I Rom boede vi seks Uger. Lejede nogle møblerede Værelser og levede paa Kunstnervis og oftest mellem Kunstnere. Vore Naboer i samme Etage var den svenske Maler Jungstedt og hans meget elskværdige Hustru. Holger Jerichau og Hasselriis hørte ogsaa til vor Omgang. Jungstedt malede mig — nærmest en Skitse -- og forærede mig det brillante lille Portræt.

Jeg længtes efter at vise min Hustru Athen og opfriske de skønne Ungdomsminder fra min Lærlingetid, der allerede laa ti Aar tilbage. Megen Forandring var

ikke at spore — navnlig ikke paa Kongens og Dronningens venlige Sindelag. Om det saa var den gamle Lakaj, »Pepita«, der saa omsorgsfuldt havde passet Castenskiold og mig, syntes han ganske uberørt af de mellem-liggende Aar.

Det var ikke let at løsrive sig fra Athen, og da vi endelig naaede Constantinopel, var Datoen for Orlovens Udløb rykket faretruende nær. Aldrig tager man uventede Naturfænomener i Betragtning, naar Rejseplaner lægges. Det laa jo heller ikke saa lige for, at en Sneestorm, man ikke i hundrede Aar havde oplevet Magen til i de Egne, netop skulde indtræffe Dagen inden vor Afrejse. Sneen laa tykt i Constantinopels Gader, alle Jernbanelinier blokeredes, umuligt at komme afsted. Vi maatte da pr. Damper løbe Bosporos ud og ind til Varana i Sortehavet. Derfra naaede vi med mange Standsninger, for Sneen laa højere end Togets Top paa begge Sider af Linien, til Rustchuk. Saa maatte vi i Slæder køre et Par Mil Vest paa, for derfra i Baad at blive sat over til den anden Bred, og atter med Slædefart til den rumænske By Giurgevo. Det var en ret farlig Istransport. Donauen er paa dette Sted næsten halvandet tusind Meter bred, der gik en rivende Strøm, og Færgemændene maatte manøvrere mellem store Isflager og alleslags Banker, der fangede disse Flager og skruede den op til Isbjærge af helt fantastiske Højder.

Det gik i Lynfart hjemefter, og jeg naaede København — med Natsejls Kiel—Korsør — samme Morgen, jeg skulde melde mig til Tjeneste i Marineministeriet. *Close shave*, som Englænderne siger.

For de mange Medlemmer af den Weberske Klan er der kun ét Sted paa Kloden, hvor Livet er værd at leve,

og det er Svendborgs dejlige Omegn. Og da det gik op for mig, at min Hustru slet ikke trivedes i København, men derimod ustandseligt droges mod Svendborg, maatte jeg i det mindste delvis indrette vor Tilværelse med dette Faktum for Øje.

Paa Bjørnemose — en af de skønneste og samtidig mindste Herregaarde paa Fyn — havde gamle General Hegermanns Lindencrone boet i mange Aar. Nu var han flyttet til Hovedstaden, og jeg rykkede ind i Lejligheden. Til at begynde med brugte vi kun Bjørnemose som Sommerbolig, senere blev det vort Hjem hele Aaret rundt, indtil jeg købte Snoghøj. Bjørnemose blev det Hovedkvarter, hvor jeg planlagde mine Rejser, hvorfra jeg drog ud paa de lange Farter, og hvortil jeg med Glæde vendte tilbage. En dejlig Egn, hvor min Hustru hyggede sig med Hønsegaard, Køkkenhave, Heste og Vogn — naar hun da ikke selv var paa Rejse — og i sjældent mere end Spadsereturs Afstand laa de spredte Villaer, hvor Weberfamiliens andre Medlemmer boede.

For en Mand, der er aktiv dansk Søofficer, og som derfor *maa* have Bolig i Hovedstaden, er det just ikke noget helt praktisk Arrangement at flytte det huslige Tyngdepunkt til Bjørnemose pr. Svendborg. Det stod mig imidlertid allerede paa det Tidspunkt klart, at jeg ikke i Længden vilde føle mig tilfreds med den traditionelle Marinetilværelse. Min Fantasi udmalede sig helt andre Virkefelter end de danske Farvande, mine Forhaabninger stod til mere spændende Foretagender end Opmaalinger, Eskadresejladser, Torpedoskydning eller Vagttjeneste paa et Kaserneskip. Verden udenfor det Omraade, der laa mellem Gedsertangen og Skagensodde, var saa vid og vidtstrakt. Noget mere maatte jeg dog lære at kende end de Smaastumper, en Langtur

med danske Orlogskibe bød paa. Saadanne Steder og Egne havde jeg jo allerede inden mit fireogtyvende Aar besøgt. Skulde jeg faa Lejlighed til at studere andre Dele af Kloden, og paa mere indgaaende Maade end ved Læsning af Bøger, da maatte jeg hjælpe mig selv.

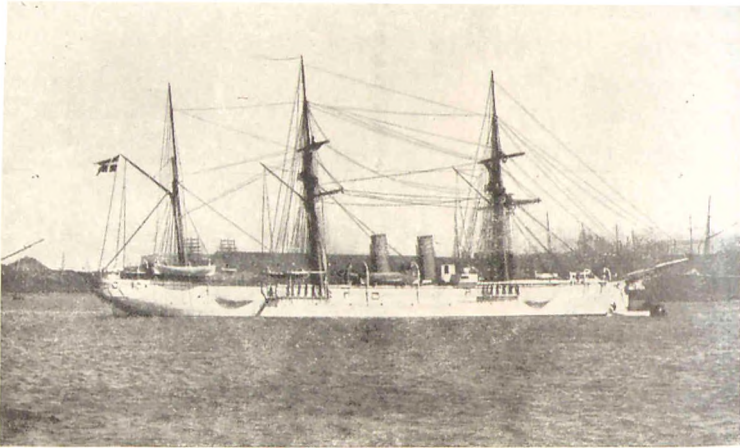
Saa skete det, at jeg i Efteraaret 88 udkommanderedes paa Vintertogt med Krydseren St. Thomas, og dermed blev der foreløbigt slaaet Bom for personligt Initiativ.

X.

Den 31te Oktober 1863 besteg Kong Georg den græske Trone. Som Følge deraf indtraf hans 25aarige Regeringsjubilæum den 31. Oktober 1888. Det var at forudse, at denne Fest vilde udfolde sig i stor og international Stil alene af den Grund, at »de Helleners Konge« havde indlagt sig Hæder og Berømmelse hele Verden over ved sin kloge Manøvrering af det vanskeligst styrbare Statskib i Evropa og ved sit overlegent diplomatiske Snille. Dertil kom Familieforbindelserne. Den græske Konge var besvogret med Jordens to mægtigste Monarker, Englands Konge og Ruslands Kejser. Slottet i Athen vilde blive Mødestedet for fyrstelige Gratulanter og Repræsentanter fra mange Riger; Salamisbugten Skueplads for et Flaadestævne, der neppe før var set i Middelhavet, siden moderne Krigskibe byggedes.

Kronprins Frederik var udset til at repræsentere den danske Kongemagt ved sin yngre Broders sjældne Jubilæum. Naturligvis burde der gøres en Kraftanstrengelse fra Marinens Side. Orlogsflaget maatte vises -- saa meget mere, som Kong Georg var dansk Søofficer, inden den græske Krone blev sat paa hans Hoved.

Det kan vanskeligt hævdes, at »St. Thomas« var en værdig Repræsentant for nogen Flaade, selv den minste. Halvgammel og helt umoderne var »den skrællede Vandmelon«, som Skudens Øgenavn lød. Jeg tror, dette Spottenavn stammede fra, at St. Thomas ved sin Fødsel var bedækket med et let Panser, og at dette maatte

St. Thomas.

skrælles af, fordi Skibet ikke kunde bære Tyngden deraf. Orlogsværftet havde imidlertid intet bedre at byde paa, og da »Krydserkorvetten« — det mærkelige Krigskibs officielle Titel — laa hvidmalet og velrigget paa Reden, såa den virkelig helt fiks ud; lignede mest en Mangemillionærs Lystskonnert.

Nu skulde man jo tro, at Marineministeriet til Chef for Jubilæumskibet vilde vælge en af Flaadens mest repræsentative Kaptajner, helst én der, foruden at være dygtig Sømand, ogsaa ejede lidt af en Hofmands Optræden. Men nej, Kaptajn Bonnesen fik Kommandoen. En

brav og dygtig Søofficer med udpræget Interesse for Baadbyggeri, men ganske ubefaren i Manøvrering over glatbonede Slotsgulve.

Det mærkelige Princip, den daværende Marineledelse fulgte ved Besættelse af Chefskommandoerne paa Vinterskibene, var at udpege just den Kaptajn eller Kommandør, der var designeret til at falde for Aldersgrænsen umiddelbart efter Kommandoens Strygning. Vanskeligt at forstaa, hvorfor just de Dødsdømte skulde holdes i Øvelse, men saadan var det nu.

Listen over Messemedlemmerne lovede ikke godt, og min Pessimisme viste sig at være solidt funderet. Tonen var ikke behagelig, og Aanden — den er det bedst slet ikke at tale om. Alt for meget af det gammeldags Drikeri og Solderi. Den Slags duer ikke, navnlig paa længere Togter. Og dette var af ekstra Længde, da St. Thomas baade skulde besejle Middelhavet og bagefter gaa til Vestindien.

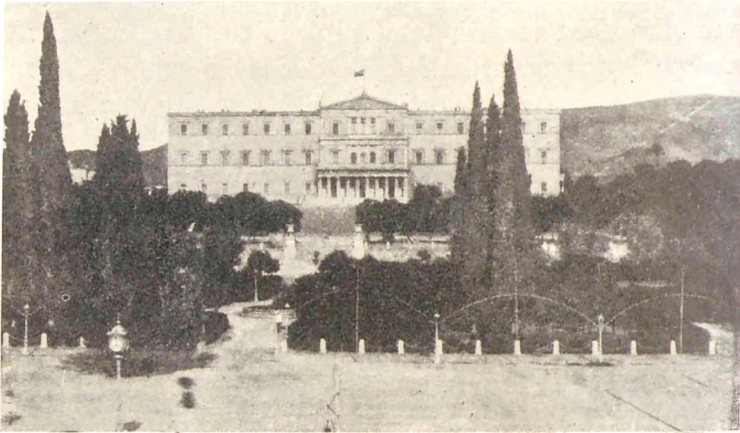
En Trøst var det, at Dr. Bornemann blev Skibslæge, samt at vi havde en elskværdig og højt dannet Gæst ombord, nemlig Kommunelæge Christian Fenger. Han var i en slem Forfatning, Brystsyge i fremskreden Grad, tror jeg nok. Det var mod Vestindien, han stiledede, for dèr at søge Helbredelse i St. Croix' lune og ozonmættede Luft. Saavidt jeg forstod paa Fengers Udtalelser, ansaa han selv Sygdommen for haabløs og mente aldrig at skulle gense Familien og Hjemmet. Heldigvis gik det helt anderledes og netop som Spaamanden paa Tatoi, Münter, forudsagde — Fenger blev rask og levede mange Aar. Han og jeg blev gode Venner paa det Togt.

Jeg skal ikke fordybe mig i Sejladsen til Piræus, den var temmelig banal. Derimod maa jeg have Lov til at

opfriske nogle Minder om Kong Georg, hvis Jubilæum skulde fejres.

Mennesket har jo indrettet det saa fornuftigt, at der med visse Mellemrum falder Stilstand over dets travle Færd. Der gøres holdt ved enkelte Milepæle — de kal-

Slottet i Athen.

des Jubilæer — og saa bliver der Stunder til at se bagud, gøre Regnskabet op, overveje det foreløbige Facit.

For Kong Georg og hans Folk var Opgørets Tid alt-
saa inde, og naar dette Opgør antog Former af en Jus-
belfest, saa var det i Virkeligheden kun et Udslag af
retfærdig Forstaaelse og rimelig Trang til at give Ud-
tryk for længe nærrede, dybt rodfæstede og gensidige
Hengivenhedsfølelser.

Det er jo ikke saa lige en Sag for Menigmand at skille Kongens Person ud fra den Kreds af altid vekslende Personer, som Folket selv — ganske vist oftest højst indirekte — vælger til i Forening med Monarken at styre Statens Anliggender. Kongen ejer intet Middel

til at imødegaa Kritik overfor sit Folk, eller han afviser Brugen af forhaanden værende Midler.

Ingen Race er saa politisk interesseret og agtpaa-givende som den Græske; en Uendelighed af Blade med kraftigst mulig Partifarve spredes hver Dag over Landet og studeres paa det omhyggeligste. Enhver Foretæelse indenfor *Boulé'en*, enhver Tale af kendte Politikere vokser til Begivenheder af Rang. Skiftevis hæves Kongen til Himmels eller dadles ned i Afgrunden — oftest for noget, simpel Retfærdighed byder at give hel anden Adresse. Det græske Folk ejer imidlertid en vidunderlig *bon sens*, en mærkelig intellektuel Evne til at skære gennem Vildtskud og Væv for at naa ind til objektiv Sandheds Kærne.

Hvis Kong Georg nogentid tvivlede om Grækerfolkets sande Følelser, saa bragte Jubilæumsdagens Oplevelser Tvivlen til at forstumme.

Som en usynlig men alt besejrende Magt virkede Mærkedagen paa Hellenerne, vidtspredt som de otte Millioner Stamfrænder levede indenfor og udenfor det lille Moderlands Grænser. Hver By, hver Landsdel og Ø, hvert Samfund eller Koloni, stør som ringe, fjern eller nær følte sig uimodstaaeligt draget mod Festens Midtpunkt, Kongen. I Tusindvis drog Undersaatter over Land og Hav til Hovedstaden; i Hundredtusindvis fløj Hyldingsbreve og Takketelegrammer mod Kongens Slot og hobede sig i alenhøje Dynger paa Arbejdsborde og Skrivepulte. Athen var slet ikke istand til at huse Deputationernes og Gæsternes Mængde.

Athenienserne har altid været flinke Festforanstalttere, og ved denne Lejlighed satte de en Rekord. Byen bølgede under Flag og strålede i det skønneste, farverigste Blomsterflor. Æresporte og højtsvungne Guir-

lander lagde Hvælv over Gaderne; derunder myldrede festklædte og feststemte Menneskeskarer i maleriske Dragter fra hvert Nomarki i Kongeriget og fra hvert Grækersamfund i de fjerne Egne. Fra den reneste af alle Himle straaledede Solen Dagen lang. Nationalsangen

klang fra tidlig Morgen, saa Luften fyldtes med dens festlige Toner og blide Menuetrytme.

Saaledes var Grækernes Følelser, og saadan ufoldede sig Feststemningen i Athen, da St. Thomas løb ind i Piræus Havn og forstøjede med Agterenden mod Pier'en.

Piræus var ikke istand til at rumme blot en Tiendedel af de fremmede Orlogsmænd, der ved denne Lejlighed satte Kurs mod Grækenland. Kongen havde derfor bestemt, at kun tre Skibe skulde indlades i Havnen. St. Thomas fik en

Kong Georg
og Kronprins Frederik.

Hædersplads mellem Hertuginde af Edinburghs Lystyacht »Surprise« og en østrigsk Krydser, der førtes af Kejser Josefs Nevø, en Ærkehertug.

Men i Salamisbugten udenfor var der Rum til Alverdens Flaader. Aldrig har jeg set saa mange Vimpler og saa mange Nationers Flag vaje over nogen fælles Ankerplads. Sømagtens Tyngdepunkt i den store og skønne Bugt var naturligvis Englands Middelhavsflaade;

men Frankrig, Rusland og Italien var sandelig ogsaa fyl-
digt repræsenteret. Dag efter Dag dundrede Salutter,
rappe Dampchalupper pilede hen over den solglitrende,
turkisblaa Havflade, svære Storbaade dreves med man-
ge Aarers taktfaste Slag gennem Havnemundingen.

Herligt, naar Konge og Folk fejrer Glædesfest; men
netop ved saadan Lejlighed føles det velgørende, at ogsaa
Verden udenfor tager Del i Glæden og giver Festen
sit Stempel.

Og det gjorde Verden paa rundhaandet Vis.

Fra Danmark kom Kronprins Frederik; England
sendte Hertugparret af Edinburgh og tillige Kongens
næstældste Søn; der mødte den ovennævnte østrigske
Ærkehertug, Storfyrsterne Paul og Sergius fra Rusland
— for blot at nævne enkelte. Sultanen sendte en særlig
Ambassade, hvilket vakte baade Glæde og Forhaabning
om Fremtidsfred. Djévad Pascha bragte Sultanens
Gave — to herlige Araberhingste, hvis Sadelstøj funk-
lede af dejlige Ædelstene. Shahen af Persien sendte
sin Førsteminister, Nériman Khan, med ligesaa rige
Gaver. Om det saa var Paven lod han overbringe en
Lykønskingskrivelse.

Selve Jubilæumsdagen indledede en *Jubeluge*, der for
min Erindring staar som et Kaos af Hoffester, Gesandt-
skabsballer, Fakkeltog og Illuminationer, Gallaforestil-
linger i Teatrene, Parader og Revuer. Ind i dette Glæ-
desvirvar lyder tordnende Kongesalutter fra de vældige
Pansereskadrer i Salamisbugten; jeg hører Raketternes
Hvislen og dumpe Knald og skimter de funkende, lys-
straalende Omrids af Jupitersøjlerne og af Akropolis'
ældgamle Templer, som de tegnede sig mod den blaa-
sorte, stjerneblinkende, dybe Nathimmel.

Jeg havde en noget favoriseret Stilling under Ophol-

det i Piræus Havn. Dels kendte jeg fra gammel Tid mange af Kongefamiliens Medlemmer og havde Venner blandt Hoffolkene, dels brugte Kaptajn Bonnesen mig som Adjutant ved særlige festlige Lejligheder.

Selve Jubilæmsdagen var vi sammen i Katedralen, hvor den store Takkegudstjeneste holdtes — næsten det mest imponerende af alle Festminderne.

Over Slotspladsen og ned gennem Hermesgaden havde mindst den halve Bybefolkning skaret sig og stod tætpakket, skilt ved Soldaternes linietrukne Rækker som to Menneskemure lige hen til Kirkens Port.

I Katedralens vældige lysdirrende, farvestraalende Rum stod udfor Alteret Athens ærværdige Metropolit, omgivet af Biskopper i Fløjelskapper og Brokadeskrud og hundreder af sorte, langskæggede Præster. Fra Helgenbilledernes Guldglorier, fra Krucifikser, gyldne Messefolianter og hellige Nadverskaale glimtede Ædelstene i flakkende Kærteskær. Nedenfor Alteret, fortæbende sig i Hvælvingernes Halvskygger, bølgede en festklædt Menneskeskare, Damer og Herrer, i broget Pragt, Diplomater og Hoffolk i guldindvirkede Dragter, gallaklædte Officerer fra Alverdens Lande — —

Saa lød fjerne Fanfarer. Et mægtigt Militærorkester istemte Nationalmelodien. Kongen med Følge nærmede sig.

Forrest red Kong Georg med Kronprins Constantin og Prins Georg ved sin Side. Efter dem fulgte Chefen for Kongens Adjutantstab, den drabelige Oberst Hadji-pétros, og en imponerende Kavalkade af Generaler, Adjudanter, Militærattachéer og højtstaaende Officerer. Derefter rullede frem i firspændige Vogne med Stangryttere à la *Daumont* Dronning Olga med den danske Kronprins og det engelske Hertugpar, og en

Paa Vej til Katedralen.

delig i en endeløs Vognrække Prinser og Prinsesser, fyrstelige Gæster, Gesandtskabsdamer og mange, mange flere.

Og efterhaanden som Kortegen vandt frem mellem Menneskemasserne, fyldtes Luften med Jubelraab: *Zito Vasilevs! Zito Vasilevska!* — Zito! Zito! Aldrig har jeg hørt en saadan Glædeslarm som fra Gadernes og Pladsernes hundredtusinde Menneskestruber. Saa øredøvende rungede Hyldingsraabene, at selv de drønende Salutskud og den mægtigt klingende Militærmusik druknede deri.

Vi laa med St. Thomas saa klods op ad »Surprise«, at vi kunde entre fra det ene Faldereb over til det andet. Hertuginde boede paa Slottet, men hun kom ikke sjældent ombord paa Yachten, hvor der altid arrangeredes smaa og meget gemytlige *afternoon-tea-parties* med Dans paa Dækket. Som oftest sendte hun Bud ombord og inviterede os yngre Lieutnanter. Saa gik Dansen et Par glade Timer. En af de ivrigste var Hertuginde selv — en fyldig, lidt ældre Dame. Temmelig grimt var hendes bulldogagtige Ansigt, til Gengæld var hun mangeløs elskværdig og ligetil. Hendes Broer var Czar Alexander. Hertugen kom noget senere, da han opholdt sig i Lissabon for at begrave en fyrstelig Person — Kongen tror jeg nok. Til de smaa selskabelige Sammenkomster paa Surprise mødte altid Prinsesserne Alexandra, Kong Georgs ældste Datter, og Marie den yngste — et lille fornøjeligt tolvvaars Pigebarn fuld af Spilopper, Vilterhed og Danselyst. Med dem fulgte uvægerligt de to russiske Storhertuger Paul og Sergius. Den første mindes jeg bedst — en meget elegant, høj og slank ung Mand med et smukt, distingveret og temmelig blaseret An-

sigt. Han blev i Jubilæumsugen forlovet med Prinsesse Alexandra.

Jeg har sjældent mødt en saa indtagende ung Dame som Prinsessen. Ganske bleg, men det var slet ikke nogen sygelig Blegghed, langt snarere saaledes som man tænker sig Alfepigers Ansigtssfarve. Ogsaa Alfepigers Slankhed og Ynde ejede hun og dertil sin Moers smukke og indtagende Træk. Den livstrætte Russer var slet ikke god nok til al den Dejlighed, syntes jeg. Hvorvidt Ægteskabet blev lykkeligt, véd jeg ikke; men det blev kort. Knap tre Aar efter forblødte Storfyrstinden under en Fødsel.

Englands nuværende Konge gjorde Tjeneste ombord paa Surprise som Lieutnant. Hans ældre Bror, Tronarvingen, levede dengang. Jeg mødte ham kort Tid inden hans Død — en slank og bleg ung Mand med et Særpræg, der forskaffede ham Øgenavnet *cuffs and collar*. Prins Georg havde dengang hverken nogen imponerende Position, Optræden eller Udseende.

Med Rette eller Urette gik der alleslags Rygter om den unge Lieutnants gale Streger og lystige Liv. Der fortæltes endda, at han i al Hemmelighed havde giftet sig med en Admirals Datter paa Malta, og at Prinsen var blevet sendt ombord hos Tanten paa Surprise for at være under streng Opsigt. Formodentlig løse Rygter og Sladder, det meste. Opsigt mærkede man allenfals ikke meget til, for han morede sig akkurat ligesaa meget og ofte, som han havde Lyst.

Piræus var dengang — i langt højere Grad end nu — Stedet, hvor natlige Glæder udfoldede sig. Skulde man more sig i Athen, hed det altid, maatte man tage til Piræus. Der fandtes et urimeligt Antal af Danselokaler, *music halls*, Spillehuse og Restauranter, hvor kvindelige

ungarske eller rumænske Orkestre besørgede den musikalske Underholdning.

Henad Aften lød der ofte et Praj ovre fra Surprise — fra Prinsen eller en af hans Kammerater — om Nogen vilde med paa *spree*. Saa fik vi en Whiskysoda i Kakhytten, hvorefter Scenen forlagdes til Fornøjelseskvarteteret i Piræus. Prinsen så navnlig ved saadanne Lejligheder ikke imponerende ud — en »Sixpence« paa Hovedet, en stærkt tilrøget Briarpibe i den ene Mundvig og Hænder dybt i Bukselommerne. Saa drog han med sit glade Følge paa »Opdagelsesrejse«. Altid endte vi i et Restaurantlokale, hvis Orkester hilste den høje Gæst med store Smil og Fnisen. De smaa Damer vidste jo, hvad der nu forestod. Mange Minutter forløb nemlig aldrig, før Prinsen havde indtaget Kapelmesterindens Plads. Med stor Færdighed dirigerede han et Par Numre uden et Øjeblik at slippe Sixpence og Pibe.

En munter Tilværelse, der imidlertid ændredes i forbavsende Grad, da Prins *cuffs-and-collar* døde, og den unge Lieutenant paa Surprise pludselig ophøjedes til *Prince of Wales*. Der har næppe levet nogen korrekte Kronprins, ejheller en mere dydsiret og ulastelig Konge end Hertuginde af Edinburghs livsglade Neveu, med hvem vi gik paa natlig *spree* i Piræus.

Shakespeare kendte sine engelske Kongesønner!

Et af de mange Numre paa Hofmarchal Hadjipétros Liste hed *Baise-la-main*.

Jeg havde været paa Slottet og hentet Festprogrammet, og da det oplæstes for min rare Chef, og han fik Forstaaelsen af, hvad *baise-la-main* betyder, bandede han stærkt og længe. Kaptajn Bonnesen havde bandet endnu stærkere og længere, om han havde anet, hvor

ledes den Ceremoni skulde forme sig for hans Vedkommende.

Hadjidémetriou, den elskværdige danske General-konsul, som altid stillede sig til vor Disposition, kørte Chefen og mig til Slottet i fuld Galla. Klokken var kun elleve, der vankede ingen Frokost, ikke den mindste Forfriskning, kun baise-la-main.

Forgemakket ved Siden af Tronsalen var stuvende fuldt, og allerede dør opdagede jeg med Ængstelse, hvor vanskeligt det var for min selskabskyndige Chef at manøvrere med den venstre Haand fuld af Sabel, trekantet Hat samt højre Haands Handske. Trængslen var saa stor, at Epauletterne stadig tog paa, og altid var der et eller andet, som gled ud af hans Haand og faldt paa Gulvet.

Det var jo min Adjudantpligt at hjælpe Chefen efter bedste Evne, og da hans Tur kom til at lukkes ind i Tronsalen, havde jeg ogsaa nettet og ordnet ham helt pænt.

Vi kendte Ceremoniellet i alle Detailler. En ad Gangen blev sluppet ind i den meget lange Sal, hvis Gulv var bonet blankt og glat som Is paa en Skøjtebane. Tanken om denne Glathedsgrad havde hele Vejen fra Skib til Slot fyldt Chefen med bange Anelser. Midt for den

Hadjidémetriou.

ene Længdevæg stod fire Tronstole og foran dem Dronningen, Kongen, Prinsesse Alexandra og Kronprinsen. Derfra og til Døren fylkede sig talrige fyrstelige Personer, Ministre, Hoffolk og den Slags.

Naar Komparenten stod indenfor Døren, paabød Ceremoniellet Aflevering af et dybt Buk rettet i al Almindelighed mod de centrale Medlemmer af Kongefamilien; derpaa bevægede man sig — helst med lette og sirlige Hofmandsfjed — mod Dronningen, hvis Haand man kyssede; derpaa fulgte et Buk for Kongen med Haandtryk, yderligere to Buk hvoraf et for Prinsessen og et andet for Kronprinsen. Hvorefter man spankede videre henad det fordømt glatte Gulv i hele Salens Længde, indtil Døren dér var naaet. Finalen var en rask Vending og et sidste Buk — færdig.

Jeg tror, min Chef langt hellere havde ladet sig skubbe ind i et Bur til sultne Løver end i den Tronsal. Jeg stod bag ham og repeterede: kysse Dronningens Haand, bukke for Kongen, Haandtryk — — Bonnesens Nakke var glørød og vaad af Angstens Sved. Saa gik Døren op, Navn og Titel opraabtes med høj Stemme af en Adjudant, der stod lige indenfor med en lang Liste i Haanden. Kaptajn Bonnesen gjorde et Skridt frem med skuttet Ryg, som vilde han springe paa Hovedet i Vandet fra en Badebro — Døren lukkedes bag ham.

Men umiddelbart efter hørtes stærk Støj. Jeg lirkede Døren et Øjeblik paa Klem for at se, om hastig Nødhjælp paakrævedes, men opnaaede kun et Snapshot af min Chef. Han laa paa Knæ paa Gulvet og roede efter sin trekantede Hat.

Jeg fik imidlertid Tilfældet berettet i Detailler af mere end én af de Tilstedeværende — Festens mest oplivende Moment. Min Chef havde — vistnok under et

ganske overflødigt Forsøg paa at lukke Døren efter sig — faaet Sablen mellem Benene og sat sig ned paa det blanke Gulv. Efterat dette Uheld var overstaaet, syntes han ganske fortunlet. Dronningen blev helt glemt, hvorimod Chefen gjorde et forgæves Forsøg paa at kysse Kongens Haand. Efter den Kraftanstrengelse opgav han enhver Tanke om Ceremoniel, men skøjtede afsted, saa hurtigt han turde, henover det spejlblanke Gulv og ud ad Døren.

Saa kom Turen til mig. Vanskeligheden bestod nærmest i at bevare en respektfuld Alvor, for alle Ansigtterne langs den lange Væg, ligefra Dronningens og ned til de to fustanelleklædte Lakajers ved sidste Fløjdør, prægedes af glade Øjne og store Smil.

Ved Frokosten hos Hadjidémetriou trøstede jeg efter bedste Evne min temmelig nedstemte Chef. Uheldet kunde han skrive paa Ministeriets Regning. For som jeg skrev i Ugens versificerede Revue:

»Et er en Baads Model at skære,
et andet baise-la-main at lære.«

Jeg mødte min gamle, elskværdige Ven, Direktør Münster fra Tatoi ved et Taffel paa Slottet. Som Ceremoniellet bød, stod alle Gæsterne bag Stolene, afventende de »Kongelige Herskabers« Indtræden i Salen. Münster og jeg var placeret ved hinandens Side, og da Kongefamilien viste sig, hviskede han: »Se paa Hertugen af Edinburgh!«

Det maatte indrømmes, Hertugen saa mærkelig ud. Det skæggede, og under normale Forhold vistnok særdeles godmodige Ansigt, blussede stærkt og fortrak sig paa lignende Maade, jeg har observeret hos Boksere,

der i Ringen har faaet det ene Øje lukket ved et kraftigt Nævestød. Hertugens venstre Øje stirrede stift ud i Rummet, mens det højre svulmede under en fantastisk blaa, rød og grøn Farveblanding. Han støttede sig tungt til Dronning Olgas Arm og gik ikke helt sikkert paa Benene. Trods alt bevarede Hertugen dog en vis Grad af Anstand i Holdningen.

»Han er nok ikke saa lidt — hm!« lød Münters dæmpede Bemærkning.

»Maaske han er syg. — Og hvad er der ivejen med Øjet?«

»Har De ikke hørt den?«

Paa Vej til Athen skulde Hertugen gøre en Afstikker til Lissabon og dør repræsentere Dronning Victoria ved den omtalte Begravelse. Aftenen forud spiste Hertugen ombord paa et engelsk Slagskib. Ved den Lejlighed tog han lidt for rigeligt til sig af Drikkevarerne — det var nu hans lille Skødesynd — og blev rent ud sagt temmelig beruset, navnlig efterat Whiskyen var kommet paa Bordet.

Nu er der en Skik, som hævdholdes i engelske *ward-rooms* — Officersmesser — hvis den da ikke helt er gaaet af Brug, at et gemytligt Drikkelag afsluttes med et Ceremoniel der byder, at Alle staar med den ene Fod paa Stolen og den anden paa Bordpladen. I denne ofte lidt vanskelige Balancestilling afsynges en gammel skotsk Sang, hvorefter Pokalerne tømmes tilbunds.

Ved denne Lejlighed tumlede Hertugen ned paa Gulvet og slog sit Øje saa fælt, at Ligfærden maatte foregaa uden Dronning Victorias Søn og Repræsentant. Og nu sad vi Alle rundt om Kong Georgs Taffel og skelede til det uhyggelige Vidnesbyrd om, at Forsynet ikke al-

tid træder hjælpende til, naar det kniber for Børn og — hm!

Ved dette Taffel inviterede Münter Dr. Fenger og mig til en Jagttur paa Tatoï. Allerede næste Dag drog vi afsted.

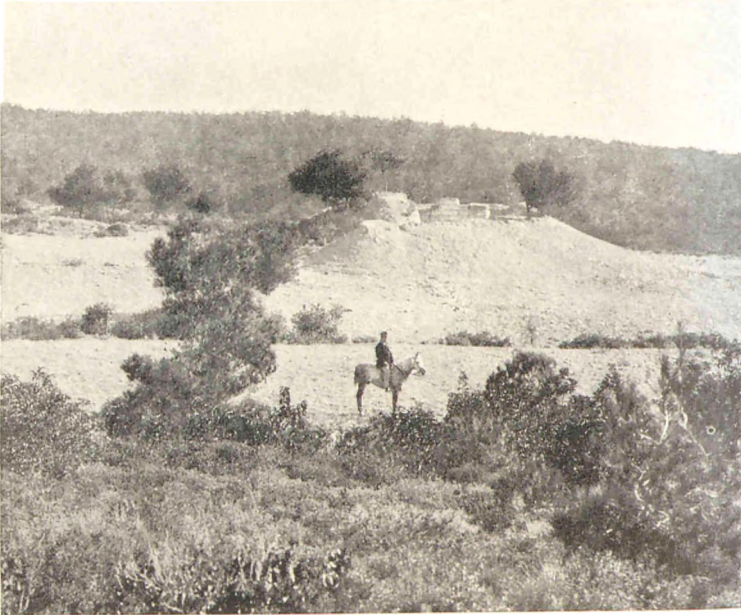

Paa Tatoï.

Fenger var en dygtig og ivrig Jæger, men store Strabadser taalte han naturligvis ikke i sin afkræftede Tilstand. Vi havde derfor faaet Landlov til næste Dags Aften, saa vi kunde overnatte hos Münter.

Der var lovet os baade Ulve- og Snejpejagt. Den første Slags havde jeg før været med til og ikke fundet meget værd som Sport betragtet. Ulve var der nok af i Tatoï's Skove. Vanskeligheden bestod i at finde en

Flok. Den blev saa »ringet ind« paa den Maade, at en mægtig Rulle Snor, hvortil der med visse Mellemlum var fæstet Hønsefjer, blev løbet rundt om den Tykning, hvor Ulvene holdt til. Jægerne tog Stand ved en ret snæver Aabning. Et Antal Hyrder med deres glubske

Slettedraget ved Tatoi. Münter til Hest.

Hunde drev Dyrene. Disse turde ikke bryde ud, hvor de mødte Snorene med Fjerene, derfor var der en Chance i Aabningen til at faa Skud.

Den eneste Gang, jeg har været til den Slags Klapjagt, kom der ikke en Ulv for. Der faldt kun ét Skud, og det var fra min Riffel — heldigvis en Forbi'er; for det ulvelignende Dyr, jeg sigtede paa, var en af de allerbedste Hyrdehunde.

Vi holdt os da til Snepperne; men Trækket var ikke rigtig begyndt endnu, saa det blev smaat med Udbyttet. Hvad der har prentet vor lille Udflugt i min Erindring, var den Aften vi tilbragte i Münters Villa og hans Beretninger om Drømmetydning og kiromantiske Spaaedomme. Münter førte — nøjagtigt som Regnskaber og Journal — sin »Drømmebog«, udlagde Drømmene og tog Varsler deraf. Og han læste Haandens Linier og spaaede Menneskers Fremtid.

Blandt de mange Eksempler paa Drømmes Udtydning, skal jeg kun nævne det, der gav Anledning til Fundet af Sophokles Grav.

Münter havde tre Nætter itræk haft den samme Drøm: Han var gaaet over Slettedraget nedenfor Tatoï, hvor der ligger en ældgammel byzantisk Kirke. Pludselig havde Omgivelserne forandret Karakter — han stod paa en bred Landevej, og frem ad den skred i højtidelig Procession et gammelgræsk Ligfølge, der bar to Lægemer hen til et pragtfuldt Gravsted ved Vejens Side. Münter fandt Stedet, han havde set i Drømme, opnaaede Kongens Tilladelse til at grave — hvilket ikke var let, da Tatoï's Jord holdtes fredhellig — og afslørede virkelig et stort antikt Gravsted, skærmet af en svær Mur, og indeholdende flere Marmorsarkofager. I den fornemste laa to Skeletter af en ældre Mand og en Dreng. Fundet bragte Røre i de arkæologiske Lejre hele Verden over. Nogle Lærde holdt med Münter, andre gik imod. Indskriften paa Sarkofagens Laag var temmelig udslidt. Til Støtte for sin Paastand henviste Münter til flere klassiske Forfatteres Vidnesbyrd, at Sofokles Hoved var meget uregelmæssigt bygget og med en stærkt udviklet Hjerneskal. Münter viste os Kraniet, og baade Fenger og jeg maatte erkende, at al-

drig havde vi set en saa vældigt udviklet og samtidig saa skæv Hjerne-kiste.

Münter havde studeret en Uendelighed af Haandfladers Linier. Aldrig tog han fejl af Tydningen — paa stod han. Den Paastand var jo vanskelig at modbevise. Imidlertid forudsagde han Kong Georgs »voldsomme Endeligt« i 70 Aars Alderen; ligeledes havde han spaaet

Sofokles' Hovedskal.

Prinsesse Alexandras »blodige Død« i den ganske unge Alder. Hun døde af Blodstyrning, vistnok i sit toogtyvende Aar. Mig lovede han et farefuldt og æventyrligt Liv og en »fredelig Død« omkring mit 65. Aar. Maaske jeg dog naar at blive færdig med Memoirerne. Endelig erklærede han Fenger udenfor Fare. Ganske vist udviste hans venstre Haands Livslinie et Brud i 30 Aars Alderen, men Bruddet var skærmet ved et »beskyttende Parallelogram« — altsaa en meget alvorlig Sygdom med Helbredelse i sikker Udsigt.

Jeg husker endnu Fengers ualmindelig muntre Stemning hin Aften. Det er ikke sikkert, Livsglæden udeluk-

kende skyldtes Spaadommen. Münters gamle og herligt duftende Mavrodafne maa regnes for medvirkende Aarsag.

Endnu kun en afsluttende Erindring fra denne fantastisk brogede Jubelperiode.

Athens Byraad foranstaltede en Festfrokost for Grækenlands Jubilæumsgæster, præsideret af Kongefamilien. En Million Drachmer skal det Maaltid have kostet. Mange Penge i hine Tider; men alle de 1000 Deltagere fandt vist, at den Million var anvendt paa rette Maade.

Paa Akropolis' højtløftede Klipperyg, Øst for Parthenons og Erechteions totusindaarige Marmorsøjler, var rejst et uhyre Silketelt i de græske blaa og hvide Farver. Der var lagt Gulv over Klippetoppens Kaos af Marmorblokke og andre Ruinrester samt to Platformer til et græsk Militærorkester og et russisk fra Slagskibsflaaden. Teltets Ydersider stod aabne. Og mens Festmaaltidet skred frem, og Talerne løftede Stemmerne til Kong Georgs, Stadens Gæsters og Hellas Pris, svælgede Øje og Sjæl i det vidunderlige Rundskue, der bredte sig under den navnkundige Gudeborgs Tinder: den skønne, hvide Marmorby, Hyméttos, Pentélikons, Parnas' letslørede Bjærgkamme; den vidtstrakte attiske Slettes efteraarsbrune Flade, og mod Syd det fjerne Piræus, den blaanende Salamisbugt med Mylderet af flagsmykkede Jerngiganter og Phalerons bugtrige Kyst.

Jeg ejer endnu Menuen til denne Frokost — et lille gammelt og gulnet Stykke Marmor, hvorpaa Retterne stod indmejslet.

Uforglemmelige Minder om en Fest uden Mislyd!

*

*

*

Festen var endt, og vi havde travlt. St. Thomas skulde til Vestindien og helst i en Fart. Altsaa stod vi Vester i, Middelhavet ud. Men inden vi naaede saa langt, knækkede Storraaen under en Storm, hvilket betød fjorten Dages Ophold i Gibraltars Havn. Saa gik det ogsaa glat nok tværs over Atlanterhavet med det traditionelle Stationsophold ved Madeira.

Som altid var det jo rart at naa Varme og Solskin, men nogen rigtig Glæde ved Tilværelsen følte jeg aldrig. Tilfredshed opnaas kun, naar man lever i en Atmosfære, der i det mindste i nogen Grad er præget af Sympati og Fordragelighed. Det kan være svært nok under almindelige Forhold at komme gennem en syv Maaneders Periode, naar man er henvist til den trange Skibsmesse og et Lukaf af Størrelse som et Hønseshus. Det aandelige Velbefindende spiller en aldeles afgørende Rolle, og det Moment manglede. Og selv om et nogenlunde venskabeligt og kammeratligt Forhold kan opretholdes i en for Nordboer passende Temperatur, saa virker stærk og stadig Varme opløsende og ødelæggende paa Sammenholdet. Jeg har aldrig mærket det saa stærkt som paa St. Thomas Togtet. Forholdet imellem mig og en af Kammeraterne tilspidsede sig endda i saadan Grad, at jeg udfordrede ham. Naturligvis endte den dumme Affære med en Undskyldning, som jeg modtog i stor Stil i Chefens Kahyt, hvor Parterne mødtes — iført Sabel og anden »Krigsmaling« — flankeret af Sekundanter. Resultatet blev en mere afdæmpet og høflig Tone i Messen, men noget elskværdigt og hyggeligt Samvær genoprettedes aldrig. Og jeg følte mig i lang Tid brødebetyngt, fordi jeg havde forvoldt Chefen Bryderier og Ærgrelser. Det var sandelig en daarlig Tak for hans aldrig svigtende Elskvær-

dighed og Liberalitet mod hele Besætningen — lige fra Officererne og ned til de sodede Fyrbødere.

I St. Thomas regerede stadig den gæstfri Guvernør Arendrup, og min gode Ven Paludan var avanceret til Kaptajn og Fortchef. Livet gik sin træge Gang hen over vore smukke Øer, og jeg havde Indtrykket af en ikke saa ringe Nedgang i alle Forhold, sociale som materielle. Jeg havde jo levet paa de dejlige Minder fra mit første Ophold. Og nu — blot fire Aar senere — kunde aldrig den rette Stemning opbygges igen.

Ikke for det, Livsglæden udfoldede sig til Tider ret kraftigt. Festernes Antal var stort, og Gæstfriheden ligesaa hjertelig som tidligere, men alligevel — —

Guvernør Arendrup.

En meget fornøjelig Fest mindes jeg paa Grund af dens pudsige Anledning.

Som bekendt vrimler det med graadige Hajer i St. Thomas Havn, og Negerne bekriger dem efter bedste Evne og paa forskellig Maade. Det er ikke hadefulde Følelser alene, der gør sig gældende; de Sorte spiser Hajkødet og kalder det dejlig Mad.

Ikke langt fra »St. Thomas« laa en italiensk Brig, og paa et nedfiredt Brædt sad en Mulat og tjærede Skibssiden med Fødderne dinglede tæt ved Vandets Overflade. Pludselig skød en Haj tilvejs og snappede Mandens ene Fod. Det ejendommelige ved Tilfældet var, at den samme Haj straks efter blev harpuneret inde i

Baadhavnen af en Neger, der hørte til paa Fortet. Og da Hajens Mave sprættedes op, kom Mulatfoden atter for Dagens Lys.

Det mærkelige Fund bragtes til Fortchefen, der besluttede at arrangere en Begravelse i en Stil, der passede til Anledningen.

Budstikken gik, og samme Aften samledes Begravelsesgæster fra Sø og Land. Ved Kærters Lys og under Afsyngelse af et stemningsfuldt Sørgekvad nedsænkedes den Cigarkasse, der indeholdt Mulattens Fod, i Fortshaven under et Mahognitræ. Hvorefter det lykkedes os ved en Kraftanstrengelse at stryge Sorg af Sind og hengive os til en Serie materielle og aandelige Glæder. De sidste antog Form af Raslelhomre. Man spillede højt hos den gæve Fortchef, og Begravelsesomkostningerne blev ikke helt ringe.

Denne Del af Togtet er fattigt paa Minder, men der er dog et, som ikke alene ved Skønhedsindtryk er ganske uforglemmeligt, men som skulde gribe ind i min Livskæbne og min Virksomhed mange Aar senere.

Guvernør Arendrup delte samvittighedsfuldt sin Tid mellem St. Thomas og St. Croix. Hans Rige rummede imidlertid ogsaa en tredie Ø, som blev meget stedmoderligt behandlet, nemlig St. Jan. Det var en vanskelig Sag at besøge dette Ejland — en lang Ridetur til St. Thomas' Østende, en noget risikabel Færgefart derfra i aaben Baad til *Cruz Bay* og videre tilhest ad vanskelige Karreveje og stejle Stier til Østenden. Da Guvernøren nu havde det danske Krigskib til Raadighed, benyttede han Lejligheden til at inspicere Stedbarnet. Og vi Messemedlemmer tog Anledningen iagt til at gøre lidt Gengæld for megen Gæstfrihed i forskellige Hjem

og inviterede derfor et Antal Damer og Herrer til dette sjældent forekommende *maroon-party*.

Det var et fornøjeligt Selskab, der ombord paa St. Thomas den Morgen gled ud af Havnen og Øster i langs de bjærgrige og maleriske Økyster. Knap en

St. Jan.

Time var forløbet, saa stod vi ind i den skønneste Bugt, de danske Kolonier ejer, *Coral Bay*.

Udtrykket »Vandspejl« bliver saa ofte misbrugt, men intet passede bedre paa den vidunderlige Bugt, da jeg første Gang saå den ligge udstrakt for mig. Thi ikke alene var Overfladen saa glasblank som Spejlets, men den var cirkelrund og indrammet næsten overalt. Denne Ramme af trælodne Bjærge, Højderygge og Klippe-skrænter prægedes af en Skønhed, en Ro og en Farvepragt, som var ganske betagende.

Stedet saá ved første Øjekast ubeboet ud og ganske uberørt af Menneskers Liv og Færden. Saa fæstede Blikket sig ved et enkelt Hus og nogle Palmer — en Herrerhutterpræsts beskedne Bolig, der paa den forunderligste Maade smeltede sammen med Omgivelserne.

Efter Frokosten vilde Guvernøren foretage en Inspektion tilhest og tog mig med paa Turen. Et Par Heste var skaffet tilveje fra en fjern Plantage — smaa og uanselige Dyr men sikre paa Benene som Bjærggeder. Og saa red vi omkring paa den skønne og frodige Ø ad vildsoemme Stier op over Bjærgrygge, gennem træfyldte Dale og græsdækkede Højdeplateauer. Gang paa Gang stødte vi paa Ruiner af tidligere Plantagers anselige Stenhuse, sammensunkne Sukkermøller, omstyrtede Indkørselsporte. Overalt saas Spor af svunden Rigdom og Plantekultur. Kaffe- og Bomuldsbuske og herlige Frugttræer voksede vildt mellem Krat og Kravl, Palmer og Terpentintræer. Og Guvernør Arentdrup forklarede mig, at af alle vore tre Øer havde ingen været saa frugtbar og veldyrket som netop St. Jan. Og mens St. Thomas overhovedet ikke ejede en Kilde, sprudlede Vandet her utallige Steder, saa der aldrig var Vanskelighed ved at faa Kvæget vandet.

Vi var efterhaanden naaet op til Øens højeste Punkt, hvor den gamle Plantage »Bordeaux« havde ligget. Staaende paa Bjærgskræntens Rand havde vi hele Coral Bay liggende dybt under os; den mest pragtfulde Havnebugt i hele Vestindien, skærmet mod Passatvinden og saa dyb, forklarede Guvernøren, at de største Skibe, der flyder paa Havet, mange Steder kunde fortøje klods op ad Kystklipperne.

Og han pegede med Ridestokken tværs over Bugten: »Se den snævre og dybe Indskæring derovre. En na-

turlig Tørdok. Med meget ringe Arbejde kunde den indrettes til Dokning af de store Frugtfarere, der løber Fragt fra Jamaica, ja selv for de største Krigskibe. Og læg Mærke til en anden Fordel: naar det af og til sætter ind med Dønning og Skvalp fra Indløbet, sluges al Bevægelse i Bassinet af Korallrevene her lige nedenfor denne Skrænt. — En anden Mærkelighed: Coral Bay er af en eller anden ubegribelig Grund saadan beliggende, at Orkaner altid farer der forbi — den sikreste Ankerplads i hele det caraïbiske Hav. Men nu maa vi nok ombord.«

Jeg ansaa det for givet, at vi nu skulde ride tilbage, ned over Bordeaux-Plantagens runde Ryg. Men Guvernør Arendrup sporede sin Hest frem, og saa gik det ned ad den stejleste Zigzagsti, jeg nogensinde har befaret paa Hesteryg. Stenene raslede over Bjærgskraaningene, og mangen Gang satte Dyrene sig bogstaveligt paa Halen for ikke at rovse ned.

Den Beundring, jeg altid havde næret for den briljante gamle Officer, steg endnu et Par Grader ved denne Rytterbedrift.

To Dage senere stod vi ud af St. Thomas Havn for Hjemgaaende.

Som jeg længtes efter at faa Ende paa det Togt! Og til min Glæde gjorde »den Skrællede« da ogsaa et saadant Antal af Kvartmil pr. Etmaal, at vi ligefrem fik Respekt for den gamle Tingest.

Det var midt i April, da vi gjorde Kanalen og løb ud i Nordsøen, og dør mødte os pludselig en Isvinter, vi slet ikke troede kunde eksistere saa sent henad Foråret. St. Thomas skar Boven gennem tyk Grødis med saare ringe Fart et helt Døgn, inden vi passerede Lin-

desnæs. Signaler fra Land berettede om tæf^rIs i Kattegattet og længer Syd paa, saa Chefen overvejede, om han ikke burde løbe ind til Christianssand og veksle Telegrammer med Marineministeriet.

Vi forcerede imidlertid Syd paa og masede os med stort Besvær gennem Kattegat og ned mod Sundet. Længere end til Helsingør kom vi imidlertid ikke. Takket være et Par raske Slæbedampere klemte vi os ind i Havnen og fortøjede langs Bolværket. Dér blev St. Thomas liggende i fjorten Dage — til Fryd for Helsingørborgerne men til Ærgrelse for de gifte Mænd ombord. Vi havde jo den store Længsel efter Hjemmene.

I Løbet af seksten Dage var vi sejlet fra 30° Varme til ÷ 14°. St. Thomas kunde slet ikke opvarmes, saa vi led meget af Kulde under Dækket fra For til Agter. Næsten Halvdelen af Besætningen var syg, da Vimplen blev strøget.

ANDEN DEL

I.

Naar jeg sidder med Pen i Haand for at forme den rette Optakt til Beretningen om min Ungdoms store og sæere Æventyr langs Amazonflodens Skovbredder, dukker en gammelkendt og kær Vens Ansigt først af Alle frem i Erindringen — Ado Lindholms. Uden ham havde jeg næppe set den Del af Verden. Selvfølgelig maa han sættes i Toppen af Kapitlet.

Kammerjunker Lindholm, en af de populæreste og dygtigste Sejlsportsmænd i Skandinavien, hører til de kendte Skikkelser i vort lille Samfund. Men da han for 37 Aar tilbage vendte hjem til Danmark efter et langt og æventyrligt Ophold i Sydamerika var han *homo novus* — i Rensdyrkning. Saa mødte vi hinanden. Det var i 87, om jeg husker ret, og da jeg just gjorde Tjeneste paa »Dronning Marie«, kunde jeg indføre ham i min Søofficerskreds. En Gevinst for vort muntre Selskab var »Majoren«, som Lindholm dengang kaldtes efter sin Titel, han havde erhvervet i den peruanske Hær, og for mig en liflig sprudlende Kilde til Belæring om mærkelige Egne og brogede Begivenheder.

Faa danske Mænd har gennemlevet en mere fantastisk Ungdom. Som Sømand pløjede Lindholm Alver-

dens Have, før han landede paa Chiles og Perús Kyster og ombyttede den urolige Havtilværelse med et ligesaa omskiftende Landjordsliv. Og da de to Republikker gik løs paa hinanden og trængte til gæve, tapre Mænd, holdt Lindholm sig naturligvis ikke tilbage. Uheldigvis

Ado Lindholm.

tog han Parti for Perú, der fik Prygl. Han var blevet Major og ansat som Adjutant hos en af de to Præsidenter, der efter Fredslutningen stredes om Magten. Uheldet vilde, at hans Favorit joges ud af Landet. Saa drog Majoren over de snedækkede Andesbjærge med alt sit Jordegods pakket paa Ryggen af en Lama, hvorefter Touren gik ned paa den anden Side til Amazonbasinet. I to Aar levede han i den lille peruanske Flodby Yquitos og maa — blandt meget

andet — have virket som Arkitekt. Jeg har ihvert Tilfælde staaet Fadder til en gulbrun Peruanerbaby i den Kirke, der var bygget af vor alsidige Landsmand og maatte beundre Bygningens enkle og strenge Linier.

Om Flodlivet og meget andet fik jeg Besked, da min Ven var smeltet sammen med os unge Søofficerer efter den Hjemkomst, der for stedse afsluttede Æventyrlivet. Han fortalte, og han sang glødende spanske Elskovssange til Guitarakkompagnement, og han dansede den berømte peruanske Lommetørklædedans — —

Jeg endte med at gribes af ustyrlig Trang til at se Brasiliens vidunderlige Tropeegne, til at studere den mystiske Kæmpeflod, opleve nogle af de Æventyr, som Amazonfloden saa rundhaandet byder frem til Hver, der vil sejle op ad dens brede Ryg. Men jeg følte jo samtidig Trang til at udrette noget, starte et eller andet Foretagende. Globetrotterudflugter var ikke nær tilfredsstillende nok for min Ærgærrighed. Men hvorledes sammensmelte disse Følelser og opnaa et godt Resultat?

Saa skete det en skønne Vinteraften, at Lindholm og min gamle Skibskammerat fra Grønlandsfærden, Theodor Olsen, var Gæster i mit Hjem. Talen faldt paa Amazonfloden, hvad der ofte hændte, for den Flod var blevet mit Yndlingstema.

»Der er dog kolossale Rigdomme at hente i de Egne foruden Gummi. Kostbart Gavntræ, Bygnings- og Møbeltømmer, Orchidéer og vidunderlige Fuglehamme — ovenikøbet Guld i nogle af Floderne, efter hvad jeg har læst. Hvorfor ikke starte en Ekspedition? Blot ved at skyde Fugle og samle Orchidéer kan vi Tre da faa Rejsen betalt og mere til — og imens studerer vi Forholdene og undersøger, hvordan vi senere kan gøre det store Kup.«

Lindholm rystede paa Hovedet:

»Behøves slet ikke. Erfaringen har jeg. Klimaet er rent forbandet for den, der ikke er nogenlunde akklimatiseret. I faar gul Feber eller Malaria eller Berry-Berry, hvis I begynder at rode i Flodmudder efter Guldklumper. Næ, giv mig en Damper lastet med de Varer, jeg vil have, saa skal jeg paatage mig at sejle til Amazonfloden og tjene hundrede Procent. Skibet frit maa ske paa den første Rejse.«

Nu havde jeg endelig faaet et fast Holdepunkt, ud fra hvilket Planer kunde drøftes og overvejes. Og Skibsfart var noget, som ogsaa faldt i vor Ven Tidder Olsens Smag. I Løbet af Aftenen fyldtes vi med Begejstring for Tanken om at fragte en Damper, stikke tværs over Atlanterhavet og prøve Lykken.

Triumviratet mødtes adskillige Gange til yderligere Raadslagning. Planerne antog efterhaanden solidere Former. En skønne Dag havde Olsen og jeg udarbejdet det et Prospektus over Foretagendet og sendte det til ligemed en Ansøgning om et Aars Orlov ind til Marine-ministeriet.

Saa kom den første Forhindring — Orlov kunde ikke bevilges; men hvis vi vilde gaa udenfor Nummer, saa værs'god. Det betød at leve hele det Aar uden Gage og tilmed vente endnu en rum Tid maaske, indtil der igen blev en Plads ledig i Søofficerskorpset. Og dermed var N. T. Olsen ude af Amazonflodsplanerne; vi var kun to tilbage.

Sommeren gik med Opmaaling og Torpedobaadsej-lads. Hele Vinteren sejlede jeg med St. Thomas, og ved min Hjemkomst havde Majoren giftet sig og var beskæftiget med at nyde Hvedebrødsdage. Man taler ikke til en nygift Mand om en aarlang og muligvis noget hasarderet Rejse ind i Hjertet af Brasilien. Det stod mig altsaa soleklart, at skulde Triumviratets Planer gennemføres, maatte jeg være ene derom. Og da Manden med Erfaringen manglede, maatte jeg helst selv skaffe mig den, før jeg gik løs paa det store Projekt.

Jeg overvejede Situationen, der nu i væsentlig Grad havde forandret Udseende. Det blev selvfølgelig min første Opgave at lære saa meget spansk eller portugisisk, at jeg langs Floden kunde forhandle med Køb-

mænd, Agenter og den Slags. Der maatte gøres en Re-
kognosceringstur et Par tusind miles op ad Floden til
Yquitos paa den anden Side Grænsen mellem Brasilien
og Perú. Hele Affærens Tyngdepunkt laa nemlig deri,
at Fremtidsdamperen skulde løbe direkte fra Evropa
til Perú og tilbage igen, saa Købmændene i Yquitos og
længere op ad Floden kunde lade baade Eksport og Im-
port foregaa uden brasilianske Omladningstationer. Paa
det Grundlag, mente Lindholm, kunde en betydelig Sub-
vention opnaas fra den peruanske Regering. Og deri
havde han Ret, som Fremtiden godtgjorde.

Noget betænkelig blev jeg naturligvis, efterhaanden
som Besværlighederne taarnede sig op. Men — som jeg
før har gjort opmærksom paa — jeg har altid haft Van-
skelighed ved at opgive et Forhavende, naar det først
har ædt sig ind i Sindet, og nu hagede jeg mig fast i
Amazonflodsprojektet og satte Energimotoren paa
højest mulig Gear.

Jeg slap med Lethed udenfor Nummer, slog mig ned
paa Bjørnemose, fandt en Dame i Svendborg, der kun-
de hjælpe mig paa Gled med Studiet af Spansk, lærte at
fotografere, pløjede alle de Værker, jeg kunde lægge
Haand paa, om Brasilien, oversøiske Fragtruter og Ta-
riffer, Toldforhold og meget andet. Dermed gik Tiden
Aaret ud. Og da det Forenedes Damper »Douro« med
Fragt til Spanien stod Sundet ud i Januar 1890, fulgte
jeg med som eneste Passager paa Skuden.

Det kan ikke nægtes, jeg følte mig trist og nedslaaet,
da København forsvandt i Taagen den klamme og slud-
fulde Vintermorgen. Og det hjalp ikke stort paa Hu-
møret, da jeg entrede op paa Broen. Der stod Kaptain
Jacobsen — den senere saa kendte Konsul i Frederiks-
havn — han var nygift og skuttede sig ærgeligt: »Pok-

ker tage hjemmefra, naar man ikke var pisket til det! — Hvad mener De?»

Jeg gik ned igen og smed mig paa Køjen. — Ja, hvad mente jeg egentlig selv med det Hele?

Og saa repeterede jeg alle de forlængst gennempløjede Argumenter, der havde drevet mig ud paa denne Ekspedition.

Det var jo gaaet mig som saa mange Andre, der higer efter Sømandslivet som det eneste lykkebringende — indtil man faar Øjet opladt for dets uhyre Tomhed. Var der overhovedet en eneste Sømand paa 25—30 Aar, der ikke afskyede det Liv og gerne byttede mod selv en ret tarvelig Tilværelse paa Landjorden? Hvad havde ikke den raske, lille Kanonér Knudsen betroet mig en Hundevagt i Passaten: »Var der tilstrækkeligt med Portnerpladser til hver af os Underofficerer, saa blev der ikke En tilbage i Marinen«.

Hvorfor skulde jeg øde mine bedste Aar med at krydse Vandet tyndt i vore Farvande — Opmaaling, Torpedoskydning, Kanoneksercits; op og ned, frem og tilbage ad en Kommandobro fire Timer itræk, undertiden otte. Snart under én Chef, snart under en anden, ofte hverken særlig dygtige eller begavede Mænd. Befordres derhen eller herhen efter Ministeriets Luner og Indskydelser, kastes ind i et Messemilieu og leve klods op ad Mennesker Maaned efter Maaned, med hvem jeg mangan Gang slet ikke sympatiserede — og saa efter tredive Aars Tjeneste maaske falde for Aldersgrænsen, blive Pensionist, Søkriger, Fædrelandsforsvarer — jo vist! For kom det engang til det, at Landet virkelig skulde forsvares, saa vidste vi jo Alle og En, at Opgaven var helt umulig. Naa, hvad var saa det hele værd? En Fiktion der maatte opretholdes for Landets Æres

Skyld, for Traditionens. Komediespil igrunden. Og vi stak saamænd Ingen Blaar i Øjnene med vore Skibe og Kanoner og Torpedoer. Hvert eneste fornuftigt Menneske i Danmarks Land var klar over baade Søforsvarets og Landforsvarets Haabløshed. Og ikke mindst vor eneste naturlige Fjende!

Hvorfor saa være med i det *va banque* Spil? En Mand kunde da gøre sig nyttig for Landet paa anden Maade — virkelig nyttig. Nu var Tankerne netop oppe om Udvikling af oversøisk Trafik. Der blev skrevet lange Artikler om Oprettelsen af en Frihavn. Og kunde nu jeg møde frem med Forslag til den nye og indbringende Fragtlinie paa Amazonfloden, en ekstra Suge- og Tryk-pumpe til Brug for Danmarks Import og Eksport, saa havde jeg dog ydet noget mere end en almindelig Premierlieutenant i den kgl. danske Marine — —

Hovmesteren bankede paa Døren.

»Frokosten serveret!«

Jeg havde genfundet mit gode Humør og den sjældent svigtende Optimisme, da jeg mødtes med min elskværdige Kaptajn ved det velforsynede Frokostbord i Kahytten.

Vi havde det godt paa lille Douro; især da vi var sluppet saa langt Syd paa som til Spaniens og Portugals Kyster, hvor Havet holdt op med at vise Tænder, og hvor Solen straaede med Sommerkraft. Vi drev Kaptajnens Yndlingsport, at harpunere Delfiner, naar de i legende Spring og Kast smuttede om Damperens Bov. Jeg gjorde den Erfaring, at stegt Delfinlever hører til de store Haves Delikatesser. Og flittigt studerede jeg min spanske Grammatik og sled mig, væbnet med en Ordbog,

gennem et Bind af Juan Valéras: *Las ilusiones del Doctor Faustino*.

Vi løb ind til Cadiz, men da jeg erfarede, at den maa- nedlige Dampers mellem Lissabon og Perú netop var afgaaet, fortsatte jeg Sejladsen med Douro op til Barcelona. Dèr havde jeg tænkt at opholde mig fjorten Dage for at studere spansk. Byen var imidlertid saare uheldigt valgt i den Henseende, for enten taltes fransk eller ogsaa catalansk — en spansk Dialekt, som knap nok Spanierne forstaar.

Imidlertid var det ikke saa let straks at rive sig løs fra Barcelona. Byen var smuk, og Livsglæden uden Grænser. Karnevalstiden var nemlig inde.

Jeg har oplevet Karnevalsfester adskillige Steder i Verden, men ingen By overgaar Barcelona i løssluppen Fornøjelsesvanvid og bakkantisk Festudfoldelse. Fra tidlig Morgen fyldtes Gaderne og navnlig den berømte *Rambla* Boulevard med maskerede og udstafferede Spaniere og Spanierinder. I brogede Strømme gled Menneskemyldret ad modsatte Kurser, og langs den brede Midtervej raslede Køretøjerne ustandseligt afsted, blomstersmykkede fra Hestenes Øren og til Bagsmækken af Vognen, fulde af halvtossede Maskevæsener, der bombarderede hinanden med Blomster, Confetti og smaa kulørte Sukkerkugler. Og de hylede og skreg af Glæde, lo og raabte i Munden paa hverandre. Saftige Brandere og kaade Indfald fløj tværs over Gaderne. Man morede sig, det var der ingen Tvivl om, og ikke ét beruset Menneske var nogetsteds at se — hvilket var det allermærkeligste.

Og midt i al den Kaadhed skridtede den ene Ligvogn efter den anden, sortbetrukket og Hestene med vældige sorte svajende og vajende Strudsfjer mellem Ørene

langsomt afsted. For Influenzaen rasede som selve Pesten i Byen og bortrev Tusinder. Og just som jeg var kommet godt igang med Karnevalsglæderne, indført af den gæstfri danske Konsul i en munter og ungdommelig Karnevalsflok, fik jeg selv den lumske Sygdom og laa fem Dage og Nætter i Vildelse i min Hotelseng.

Saasnart jeg kunde klæde mig paa og vakle hen over Gulvet til mine Kufferter, flygtede jeg fra Barcelona med Natekspres og vaagnede i Madrid, hvor Sneen laa tykt i Gaderne. Jeg mindes ikke stort andet end det hvide, spøgelseagtige Skær fra Sneen, lysende gennem en klam og diset Atmosfære, der rugede over den tavse Hovedstad. Thi Fasten var begyndt. Luften maa imidlertid have været god nok for en Influenzarekonvalescent. I Løbet af de to Dage, mit Ophold varede, blev jeg atter helt karsk og kry.

Atter forløb et Døgn, og jeg stod i Lissabon.

Adskillige ejendommelige Minder dukker frem fra mit Ophold i Portugals Hovedstad.

Jeg kørte fra Jernbanestationen til Hotellet, en Tur der normalt kan vare et Kvartærstid; den Dag tog Kørslen næsten en Time længere. Gaderne var trangfyldte med ophidsede Mennesker. Værst var en Sammenstimlen paa det store Torv, vi absolut skulde over. Et Demonstrationstog, hvorover vajede et Utal af blodrøde Socialistfaner, pressede sig med Vanskelighed gennem Menneskemassen. I et Hjørne af Torvet var der Slagsmaal; høje Raab og Skrig lød og enkelte Revolverskud. Saa fandt Kusken paa at dreje Vognen rundt og slippe ned ad en Sidegade. Godt var det, for straks efter knaldede Hovslag mod Brolægningen; Vræ-

len og Raab løftede sig til et Kor af infernalsk Højde og Kraft. Det var Dragonerne, der ryddede Pladsen.

Portugisernes Raseri galdt Kongen og hans Regering, der ikke havde forhindret England i at lægge Beslag paa to af Portugals Kolonier i Afrika. Det var Lord Salisbury, der havde tilladt sig denne Brutalitet mod Storbritanniens gamle og trofaste Væbner, Portugal. Den portugisiske Konge var selvfølgelig magtesløs, men En skulde Vreden og Indignationen jo gaa ud over. Englands Troløshed i Udenrigspolitik er legendarisk, men den huskes sjældent ret længe ad Gangen.

Det var just ikke altid behageligt for Udlændinge — især med udpræget engelske Navne — at færdes i Lisabons Gader i den Krisetid. Jeg havde imidlertid det Held at møde en Mand, der ikke alene var istand til at yde Hjælp, naar Danske stedtes i Vanskeligheder, men som ogsaa gjorde det.

Jeg havde et Anbefalingsbrev til Grevinde Wanda Danneskiolds Søster, Vicomtesse de Roveredo. Denne Dame, der var Enke efter den tidligere portugisiske Gesandt i København, beboede en pragtfuld Lejlighed i Lissabon og spillede en vis Rolle indenfor det royalistisk-konservative Parti. Hun tog meget venligt imod mig og viste mig Gæstfrihed under mit fjorten Dages Ophold. Blandt andet fik jeg Invitation til en stor Rout, et Aftenselskab, hvortil næsten alle Ministrene og mange af Hærens og Flaadens højere, kongetro Officerer med deres Damer gav Møde.

Men det var om de Danskes Forsyn, jeg vilde fortælle.

Dagen efter min Ankomst spiste jeg Frokost hos Fru de Roveredo. Hun var ikke straks tilstede i den

store Modtagelsesalon, derimod stod der en Skikkelse af et temmelig fantastisk Udseende.

En Vikingekrop iført tætsluttende sort Trøje af militært Tilsnit og vide sorte Bukser, der endte i et Par lange Ridestøvler, forsynet med svære Sølvsporer. Hans smuktformede Hoved var dækket med kortklipped, jærngraat Haar, vældige og buskede Bryn skyggede over et Par klare blaa og rare Øjne og over en kraftig Herskernæse. Hans snehvide Victor Emanuel Skæg førte Tanken hen paa en gammel Ryttergeneral.

Denne mærkelige Person hed O'Neill, irsk af Fødsel og dansk Generalkonsul. En af Byens populæreste Mænd og med uindskrænket Indflydelse i Regerings- og Administrationskredse og fremfor alt Vicomtessens gode Ven og Raadgiver.

Jeg trængte netop til saadan en Mands Hjælp, for Toldvæsnet havde konfiskeret min Riffel og to Fuglebøsser, som jeg mente at faa Brug for paa Amazonfloden. Det kneb endog for en Mand som O'Neill at faa mine Skydevaaben udleveret. Revolutionen hang truende over Lissabon, og jeg maatte finde mig i, at en Gendarm satte sig hos min Kusk, da jeg fra Toldboden kørte ned til Havnen, hvorefter han fulgte med til Damperen i Færgebaaden og passede samvittighedsfuldt paa, at Stewarden modtog Mordvaabnene til foreløbig Opbevaring.

II.

Næsten en Maaned senere end beregnet begyndte Rejsen fra Lissabon til Pará.

Damperen hed »Sobralense«; hverken stor, ren eller komfortabel. Det var just ingen Turistrute, jeg skulde befare, og jeg forstod, at fra nu af og til jeg atter satte

Foden paa evropæisk Grund, galdt det om at skære Fordringer til Livets Bekvemmeligheder og ikke mindst til kulinariske Nydelser ned det mest mulige.

Jeg stod i Agterenden af Damperen og mønstrede mine Medpassagerer med kritisk Blik — grumsede og lidt for støjende paaklædt unge Portugisere af Handelstanden næsten allesammen. Ikke just min Yndlingstype men sikkert gode Øvelsesobjekter, hvad det sproglige angik. En Smule spansk havde jeg allerede tilegnet mig, men portugisisk er jo ikke helt det samme. Hellere begynde Studiet straks.

Tæt ved mig stod en Mand i tærnet Bomuldstøj og stangede energisk sine Tænder. Hans Teint var brun, Øjenbryn og Overskæg ravnsorte. Jeg bemærkede, at det såa ud til Regn, hvorpaa han lod Munden løbe, saa jeg ganske opgav at forstaa ham. Saa trak han Øjenbrynene helt op i Panden:

»Vous parlez français, Monsieur?«

Det lettede, og vi kom straks i venskabelig Passiar.

Esperet hed han, en fuldblods Gascogner, der rullede paa r'erne, saa det lød som Trommehvirvler; behaaret var han over hele Kroppen som en Urangutang. Hans Manerer var forfærdende, Neglene sorte, han smaskede og misbrugte Tandstikkerne.

I en Dækstol, sammenkrøbet og svøbt i Tæpper, laa Vraget af en Mand og kiggede paa os med det ene Øje; det andet var blindt. For ham blev jeg nu præsenteret — M. le docteur Barthelet. Snart efter gjorde jeg Bekendtskab med hans halvgamle og grimme lille Kone. Der var sandelig ikke megen ydre Glans fordelt blandt det lille franske Trekløver, men jeg lærte hurtigt at vurdere det under helt andre Synsvinkler. Vi blev Rejsesfæller og gode Venner gennem hele Amazonflods-

rejsen, og det halvlamme Vrag, Dr. Barthelet, holdt Liv i mig i Manaos, da jeg allerede stod paa Tærsklen til den næste Tilværelse.

Vi udskilte os fra den øvrige Passagerbestand og dannede en lille eksklusiv Firkant, i hvilken Skibskaptajnen nu og da indlemmedes til en aftenlig tre Rubber Whist; ellers slog vi Tiden ihjel med Domino og hyggelig Passiar. Barthelet havde fra Paris medbragt en Kasse Absinth, og præcis Kl. 3 begyndte Madame at tilberede $3\frac{1}{2}$ Glas til Firkanten. Mit Bidrag til den daglige Fest var gode danske Cigarer, som jeg havde bjærget gennem Toldgrænserne, mens Esperet foredrog Romancer fra Gascogne og Montmartreviser til Akkompagnement paa sin lille Mandolin.

Stykkevis fik jeg Beretningen om Barthelets Liv og Levnet. En Række af forvovne Æventyr og mærkelige Omskiftelser i Tilværelsen. Det var næsten ikke muligt at knytte den halvblinde, halvlamme Skikkelse i Dækstolen fast til de dumdristige Foretagender, om hvilke Barthelet underholdt os, og som slet ikke syntes at skulle faa Ende. Men saa hentede den lille Dame en Dag Fotografiet af en høj og elegant Officer i mexikansk Rytteruniform:

»Kan De kende ham?«

Jeg stirrede uforstaaende paa det noget falmende Portræt og rystede paa Hovedet.

»Men det er jo Doktoren«. Og hun tilføjede med Stolthed: »Saadan saa han ud, da vi giftede os!«

»Pardon, Marguerite — ikke helt. Næsen var allerede dengang slaaet skæv,« protesterede Barthelet. »Portrættet er taget i Paraguay, hvor jeg som Militærlæge tjente under Præsident Francisco Lopez. I over fem Aar sloges vi med Brasiliens og Argentinas samlede

Hære. Og i det sidste Slag mod den knusende Overmagt, red jeg Side om Side med Lopez, da Staben og Resten af Kavalleriet forsøgte at slaa sig gennem de fjendtlige Linier. Med Tøjlerne i Munden, Revolveren i den ene Haand og Sablen i den anden jøg vi i vild Karrière ind paa Brasilianerne. Lopez faldt og mange med ham. Jeg blev taget tilfange. Og ved den Lejlighed fik jeg Næsen slaaet skæv af en Hestehov og de fleste af Tænderne ind i Munden.«

Det var i Marts 1870. Faa Maaneder senere deltog Barthelet i den fransk-tyske Krig, og han var tilstede i Raadhuset i Bordeaux, da *Thiers* oplæste Tyskernes Fredstilbud for den store Forsamling. Da *Thiers* kom til Paragraffen om de fem Milliarder i Krigsomkostninger, raabte de utaalmodige Deputerede *payez, payez!*

»Véd De, mine Herrer,« spurgte *Thiers*, »hvad en Milliard vil sige? Fra Kristus døde paa Korset og til denne Sorgens Dag, er der ikke forløbet en Milliard *Minutter!*«

Gennem alle de mange Aar, der er forløbet siden den lille Anekdote fortaltes paa Sobralenses Dæk, har jeg ikke kunnet glemme *Thiers* Illustration af Milliardens Kæmpemæssighed. Og nu i vore Dages vanvittige Kaos, hvor alle Begreber stilles paa Hovedet, og hvor der jongleres med Millioner, Milliarder og Billioner uden Tanke om, hvad de Tal egentlig betyder, morer det mig at fremdrage den gamle franske Statsmands Ord af Glemslen.

Barthelets boede i Yquitos, og derfra gjorde Doktoren — trods legemlig Elendighed — nu og da Afstikere til forskellige Amazonbifloder. Sidst var han i Ucayali. Langs denne Flods Bredder var der fundet rige Guldlejer. Prefecten i Yquitos, Don Samuel Palac-

cios, og et Par andre Peruanere havde sammen med Barthelet dannet et Konsortium til Udnyttelse af Guld- fundene. Dette var Anledningen til Pariserrejsen, og Esperet — en kyndig Guldmineingeniør — var blevet knyttet til Foretagendet.

Den 24de Marts passerede vi Linien, og allerede Dagen efter dampede vi gennem de lange gulbrune Striber i Havvandet, der giver Kending af Kæmpe- flodens Nærhed.

Dagen efter sagde vi helt Farvel til det saltfriske, dybblaa Atlanterhavsvand. Hvor langt vi end spejdede, mødte Øjet den samme uforanderilge café-au-lait Farve, som nu skulde følge mig mange og drøje Maa- neder.

Saa dampede vi da ind over den uhyre og sagte gli- dende Vandflade, der danner Flodens Munding. Himlen hang graa og tung over det skiddenbrune Hav. Landet selv tegnede sig som tykke sorte Horisontallinier, kor- tere eller længere eftersom Stregerne markerede smaa eller større Øer eller maaske Fastland, men uvægerligt ens i Tone som i Tæthed. Det var Urskov altsammen, groende op af de flade Banker, Øer og Landstræknin- ger. Saaledes har Amazonbasinets Urskovudløbere løf- tet sig over Havfladen gennem Tusinder af Aar. Tung som Himlens Skyer og som det olielignende Flodvand hang den tropisk hede Atmosfære over dette tilsyne- ladende saa livløse og udtryksløse Delta.

Vi styrede nu mod Pará, der slet ikke ligger ved Amazonfloden, men ved en forholdsvis ubetydelig Gren af Deltaets mange Udløb mod Havet. Tocantin hedder Floden. Alting er jo relativt. Andre Steder paa Kloden vilde Tocantin rimeligvis benævnes en Kæmpe-

flod, for dens Kilder ligger 1600 miles fra Mundingen, og den maaler 80 miles i Bredden. En særlig lang Skovsstribe markerer en af Deltaets utallige Øer, dens Navn er ogsaa Tocantin og dens Fladerum maaer halvanden Gang Siciliens.

Det er vanskeligt at finde Udtryk, der giver Forstaaelse af noget saa gigantisk som Amazonbassinets Vandomraade. Over syv Millioner Kvadratkilometer maaler Vandfladerne tilsammen; Skovs- og Sumpearealet, der gennemstrømmes af alt dette Vand, og som strækker sig fra Andesbjergenes Fod til Atlanterhavskysten, er herved 2000 Kilometer bred. Men det er Tal og betyder ikke stort.

For den, der begynder Farten op ad selve Kæmpefloden, svinder imidlertid Begrebet »kæmpemæssigt«. Saa fuld er Floden af Øer, at man aldrig ser begge Bredder paa samme Gang. Damperen bevæger sig ad smalle og snoede Flodveje, ofte ad naturlige Kanaler, hvis Bredde undertiden snævrer sig ind, saa Urskovens Trækroner skygger over Dækket fra begge Sider.

Mens vi gled langs Fastlandets Skovstribe Syd paa mod Pará, holdt Barthelet et lærerigt Foredrag om enkelte af Amazonflodens Naturfænomener — nyttig Lærdom for mig og ikke helt overflødig for den, der læser mine Erindringer fra denne Del af Verden.

Amazonflodens hele Længde anslaaes til halvsjette tusind Kilometer. Dens Vandstand løfter og sænker sig efter Regnfaldet i Bjergegnene, hvor de utallige Bifloder i Nord og Syd har deres Udspring. Fra Juni til November er Floden paa det laveste. Saa begynder Stigningen, og i Maj naas Højdepunktet, hvilket betyder en Forskel paa 60 Fod. Alt hvad der ikke kan klatre eller flyve af levende Væsner i Urskoven flygter

til højere liggende Egne. Landet forsvinder, Floden spiller om Trærnes Stammer; ofte er kun Trækronerne fri, og ud fra dem udfolder sig den sælsomste Blomsterpragt. Og mens Vandmasserne atter synker og i uhyre Strømme skyller mod Øst, ud af Bassinet, indtil Floder og Bifloder atter glider indenfor det naturlige Leje, har Flodlandskabet delvis forandret Udseende. Skrænter er undermineret og nedstyrtet, hele Øer er forsvundet og nye dukket frem; farbare Kanaler lukkede, nye er skaaet gennem Skovbankerne. Og Floden er i hele sin Udstrækning blevet fyldt med uhyre Masser af Drivtømmer. Stammer af Kæmpetræer flyder mod Havet, Kronerne filtrer sig ind i hinanden og danner efterhaanden omfangsrige Øer, der knuser Boven paa Dampere, som om Natten tørner mod en saadan Forhindring.

III.

Saa gled Sobralense endelig frem foran Pará's Flodfaçade. Ankret raslede ud, den første Del af Sejladsen var forbi, og vi Passagerer gjorde klar til at lande.

Det kan ikke nægtes, af en Urskovby at være ser Pará imponerende ud, bredende sine Kajer, Stenmoler, Pakhuse og Kraner langs Flodbreddén og med en anseelig Samling Kirker og Stenhuse fylkende sig i Baggrunden — alt naturligvis indrammet af den store, mørke Skov.

Men selv om Byen var ti Gange mere storslaet og fyldt med arkitektonisk herlige Pragtbygninger, vilde en nyankommen Nordbo føle sig ganske uberørt deraf. Varmen er altfor uhyre.

Alene det at pakke et Par Kufferter og faa Bagagen og sig selv anbragt i Færgebaaden, pumper Livskraften

ud. Med den mægtige, hvide Solhjælm paa Hovedet sidder man sløvt og stirrer frem for sig mod alle de generende lysdirrende hvide Murflader. Det tynde Bombuldstøj klæber fast til Kroppen. Al Energiudfoldelse taber sig i den ene Gestus at føre Lommetørklædet til Panden, hvorfra Sveden driver ned i Øjnene.

Firkanten fulgtes til Hotellet — heldigvis ikke mange Skridt. Man traadte i Skyggen af Stanleyhatten, for det var Middagstid, og den gloende Sol hang lodret over vore Hoveder. Naaet til Hotellet var der blot Et at gøre — afføre sig hver Trevl Tøj og kaste sig paa Sengens haarde Madras, døde de næste tre Timer hen, indtil Solen var gledet et rimeligt Stykke ned fra den formidable Middagshøjde. Saa begyndte Livsaandene atter at funktionere efter et forfriskende Styrtebad.

Esperet og jeg foretog en Rekognosceringsudflugt gennem Byens Gader. Længere end til *Café Chica* kom vi foreløbig ikke. Der indfangedes vi af store Flasker dejligt, isafkølet Øl — »Gammel Carlsberg« læste jeg i patriotisk Henrykkelse paa den farvestraalende Etikette — og da Flaskerne var tømt, strømmede Regnen ned, hvorfor vi trak Jakkerne af og morede os rundt om et af Kaféens mange Carambolbillarder.

Det regner altid en Timestid i Pará om Eftermiddagen og med en forbavsende Regelmæssighed. Man sætter hinanden Stævne før og efter Regnen. Den forfrisker Byen, og senere paa Aftenen blæser Søbrisen ind over Deltaet. Pará er slet ikke ilde, som Opholdsted betragtet, naar blot man inden Døre dører 3—4 Middagstimer bort.

Det lykkedes mig at finde Byens danske Konsul, Rudolph Zietz hed han, Lübecker af Fødsel og en præge-

tig Mand. I de seks Aar, han bestred Varetagelsen af Danmarks Handelsinteresser, havde han kun mødt én dansk Mand, og det var mig. Han var lykkelig over Fundet og viste mig frem som en Sjældenhed til alle sine Venner. Der var slet ingen Grænser for hans Gæstfrihed og for hans Anstrengelser i Retning af at udvide mine Kundskaber om Pará og om hele Brasilien. Han skaffede Heste til Rideture og indførte mig i den tyske Klub — et luftigt Skur af Bølgeblik, der stod tæt udenfor Byen med Ryggen mod Urskoven. Dør tømtes mange og store Flasker tysk Øl, dør spillede Kegler og dør hørte jeg Foredrag af Zietz og hans skæggede, gemytlig Landsmænd om Brasiliens Rigdomme og om Regeringens Umulighed.

Ved Katedralens Portal.

»Og hver Gang, jeg er træt af at fordømme Præsidenten og hans Ministerbanditter i Rio,« udtalte Konsulen, »gaar jeg hen foran Katedralens Portal og læser, hvad dør staar skrevet.«

»Naa, og hvordan lyder det?«

»*Sobre linhas tortas sabe Deus escrivon direito!* — Paa skæve Linier véd Gud at skrive lige. De Ord er min Trøst — min eneste Fremtidsforhaabning.«

S. S. *Comte d'Eu* laa ved Kajen. Den 1ste April indskibede jeg mig i denne hvidmalede men temmelig snavsede Dampersammen med mine franske Venner. Glade og forhaabningsfulde var vi Alle. De tre Franske mænd snakkede og drømte om Guldminer, jeg tænkte mest paa mit private Foretagende der, efter alt hvad jeg havde hørt i den tyske Klub og andetsteds, virkelig var baade fornuftigt udtænkt og solidt funderet paa Basis af de foreliggende Forhold. Med store Forventninger stiledede jeg nu mod Yquitos, hvor de vigtigste Forbindelser skulde knyttes.

I Pará havde jeg anskaffet forskellige nyttige Sager til den lange Flodsejlad. Først og fremmest Hængeskøjte og Moskitonet.

Hængeskøjter medføres paa Rejser overalt i den tropiske Del af Sydamerika. De er gerne af Bomuldstøj og saa brede, at man kan ligge udstrakt i næsten vandret Stilling — i »diagonal« omtrent. Paa et saadant Leje hviler Legemet baade blødt og elastisk; Hængeskøjten er langt køligere end en Seng. Det gælder om at ordne Moskitonet paa rette Maade, saa hele Køjen skærmes mod de giftige Myg. Madame Barthelet lærte mig Kunsten.

Jeg fik en Kahyt for mig selv, men der kunde slet ikke være Tale om at tilbringe Natten i det kvælende hede Rum. Min Bagage fik jeg slæbt derind; men Køjen ophængtes helt forude i Stevnen af Damperen. Saa iførte jeg mig den lette Sovedragt, anbragte mig paa en Dækstol og hensank i Drømmerier.

Det var en ægte Tropenat. Fra Himlen straaledes Stjernerne med en Glans, der er helt ukendt i de nordlige Zoner. Sydkorset funkledede over Urskovens sorte Silhouet. Fra Byen lød den dumpe Larm af Vognum

mel og Summen af Menneskestemmer. Kaptajnen kom over Landgangen med en Flok Venner, Champagnepropper knaldede, og Glas klirrede paa øverste Dæk. Saa fulgte Snakken og smeldende Kys — i Brasilien kysser Mandfolk hinanden — det gøs i mig. Saa endelig lød Dampfløjten. To Afskedsraketter hvislede tilvejs, Comte d'Eu gled bort fra Pará ind i Floddeltaets gravmørke og snævre Vandveje.

En Timestid blev jeg siddende i Stævnen haabende paa at fange et frisk Vindpust. Men den Smule Vind, der strøg mellem Skovmurene fra Øst, havde samme Fart som Damperen. Moskitoerne plagede mig, og efterhaanden sank Stemningen til Selvmorderniveau. Jeg listede mig ind under Nettet og op i Køjen, søgte forgæves at dræbe nogle Indbrudsmyg og faldt endelig i en Slummer saa dyb, at hverken Rattets Knirken, Passagersnorken eller Moskitostik formaaede at bryde den.

Næste Morgen begyndte Flodfartstilværelsen for Alvor. Den formede sig som en Art stedse glideende Skovtur, hvorunder Skovgæsternes Optræden prægedes af en Ugenerthed, der i Begyndelsen virkede foruroligende, men som jeg hurtigt vænnede mig til at efterligne.

Det var paa den Tid af Aaret, da Flodens Vandstand allerede var høj og stadig stigende. Og samtidig er den blide Østpassat eneraadende. Skorstensrøgen stod oftest som en sort Støtte ubevægelig over Damperen. Temperaturen svingede mellem 32 og 35 Grader Celsius uden kendelig Forskel Nat som Dag. Som Følge deraf levede vi ustandseligt i en Art Dampbad. Det var næsten ikke udholdeligt at have Klæder paa Kroppen. Fra tidlig Morgen, efter Styrtebadet, indtil vi om Af-

tenen krøb i Hængekøjerne, bestod den mandlige Paa-klædning kun af tre Stykker — Sko, Benklæder og Skjorte. De kvindelige Passagerer nøjedes som Regel med to, hvoraf det, der ikke dækkede Fødderne, var syet af saa let et Stof, at det bogstaveligt syntes gennemsigtigt, naar Lyset faldt den rigtige Vej.

Comte d'Eu's Forende var forbeholdt første Klasse. Paa det endnu varmere og noget lavere Agterdæk opholdt sig Indianerfamilier og lignende slet betalende Passagerer. Dér udfoldede Livet sig under helt paradisiske Former.

Et frygteligt Rod paa det Agterdæk, hvor en halv Snes rødbrune og havannafarvede Indianerfamilier havde spredt sig med Sivmaatter og Lerkrukker, Fiske spyd og Buer, smaa Kanoer langs Rælingen og Sække med store sorte Bønner, Mandiocarødder og mange andre mærkelige Sager. Hvor man saa hen, vrimlede det med Børn og Dyr — Jaguarkillinger, Hundehvalpe, smaa Aber og Skildpadder. De rodede om mellem hverandre, lige nøgne allesammen, legede eller sloges om Levningerne af Morgenmaaltidet — kogte sorte Bønner paa Bunden af Lerfadene.

Paa Maatter eller Skind af Pumaer og Jaguarer laa Familiernes Overhoveder, naar de ikke sad paa Hug og røg. Mødrene puslede med det allermindste Afkom. En stor og pragtfuldt skabt mahognifarvet Moder laa paa Ryggen med kun et Stykke Bomuldskejt om Lænderne, mens et Par Tvillinger som graadige Hundehvalpe sugede Modermælk af de frodige Bryster. Og helt agter ude stod et halvt Dusin unge Piger med slet ikke andet paa end Halsbaand af brune Nødder, trukket paa Snore. De halede Flodvand op i Sejldugspøse og gav hinanden Styrtebad — skønne og yndefulde og

slanke Væsner, hvis Sprog neppe ejede Ord som Genrthed og Snærperi.

Navnlig de første Dage opad Floden var saare interessante. I Timevis kunde jeg hænge over Rælingen, stirre paa den forbiglidende, forunderlige Urskov, søge at fæste Blikket paa de altid vekslende Enkeltheder --- helst naar Damperen strøg langs Bredden, hvad oftest fandt Sted for at undgaa den stærke Strøm midt i Løbet. En saadan Variation af Træer, Buske, Vandplanter og Sivbanker havde jeg aldrig drømt om. Af og til jog en Flok grønne Papegøjer med baskende Vingebeslag og gennemtrængende Skrig fra Bred til Bred; langbenede Vadefugle med Halse som bugtende Slinger spankede om mellem høje bambuslignende Rør og uhyre, flydende gulgrønne Blade. Flokke af Aber mænværedede som smaa Trapezkunstnere mellem Træernes Grene og skreg ned til os — vist fæle Trusler og Ukvemsord! Og hvor blomstrende Slynplanter spandt broget Væv mellem Træmyldret, eller hvor Orchidéer skød prangende ud fra tykke Grene og gamle Skovkæmpers frønnede Bark, svirrede Kolibrier om, glimtende i Solstraalerne som vingede Rubiner, Smaragder og Topaser.

Altid havde jeg Riflen ved Haanden, altid spejdede jeg efter de forhadte skidne, lumske Krokodiller. Der var nok af dem baade i Floden, hvor de drev afsted med Strømmen, ubevægelige som Træstammer, eller de døde langs dyndede Bankers Sider eller græsbevoksede Skrænter med Snuden helt nede ved Vandet og den skællede Hale mod Land. Kun en sjælden Gang havde jeg Held til at plante Kuglen i et Bæsties Øje eller tæt bag de strittende, skæve Forben. Saa kunde

Dyret slaa et Par mægtige Slag med Halen, eller det sank sammen, fladt ned mod Banken, stendød med det samme.

Men efterhaanden sløves Interessen. Evig og altid den samme Urskov. Aldrig et Bjærg, en Høj, en Aabning i den tavse, tætte Skovmur. Som eneste Afveksling dukker nu og da en lille *Chagra* frem, oftest paa et Stykke ryddet Land, hvor en Kanal skærer ind i Urskoven. *Chagra* betyder Hytte, lavet af Bambus og tækket med brede gulnede Palmeblade. En Fisker lever dèr, en Samler af Skildpaddeæg, en Kautchuktapper, om Gummitræer findes i hans Nærhed. Men saa maa de helst staa i Lysninger tæt ved Flodbredden. Indianeren har Angst for Urskoven. Den er saa levende fuld af Fjender — Jaguarer, Pumaer, giftige Slinger og andet Kryb, ikke at forglemme den kæmpe-mæssige *Boa constrictor*. »Gud er stor, men Skoven er større,« erklærer Indianeren.

Urskoven er heller ikke saadan at bevæge sig i. Træerne staar klods op ad hverandre; de presser paa og skyder tilvejs, taarnhøjt, for at faa Luft og Lys. Slanke Palmer, bredkronet Mahogni og Ceder, Kautchuktræer med blanke, sølvgraa Stammer, Kæmpetræer og Dværgtræer. Slyngplanter og Lianer fletter Stammerne sammen til et Vildnis, som er næsten uigennemtrængeligt. Skal man gennem et Stykke Skov, maa det ske med *Manchettaen* — den lange og tunge Sabelkniv — i Næven. Fod for Fod gaar det. Altid i Halvmørke, thi Solens Straaler formaar ikke at trænge ned til Skovbunden, der oftest bestaar af raadne omstyrtede Træstammer og andre Plantedele. Regnens Plask høres højt tilvejs i Trætoppenes Bladhvælv men føles sjæld-

dent. Inden Draaberne naar Jorden, forvandles de til Vanddampe af den uhyre Solvarme.

IV.

Vi længtes Alle efter Manaos, mest fordi Comte d'Eu, vort flydende Hjem, fyldte os med Uhygge. Et Tilfælde af gul Feber var indtruffet, og ingen Sygdom spreder større Frygt blandt Mennesker.

Den alleryngste i hele Flokken af unge Portugisere, der havde fulgt os ligefra Lissabon og op ad Floden, var Dagen efter Afrejsen fra Pará blevet syg. Nu laa han i sit lumre Lukaf og skreg i Febervildelse Dag og Nat. Barthelet havde tilset Staklen og fyldt ham med Kinin; men han blev stadig elendigere. Den fjerde Dag advarede Esperet mig mod at gaa ind til den Syge. »Gul Feber!« kom det hviskende fra Franskmanden. Og Rædselsbudskabet ilede hastigt Damperen rundt — den mest smitsomme, den modbydeligste af alle Sygdomme.

Det var første Gang, jeg mødte *den Gule* paa min Vej, men jeg skulde snart faa Forstaaelsen af, hvad det Navn betød. Fjorten Dage efter Ankomsten til Manaos laa allerede seks af Sobralenses Passagerer i Jorden og raadnede som Ofre for *den Gules* Mordlyst.

Vi naaede Rio Negros brede Munding, drejede Nordvest i og dampede hen over den store Biflods mørke, næsten sorte Vand. Endnu et Par skarpe Drejninger mellem Skovøer, og dør laa *Manaos* aaben for vort Blik, solbeskinnet, lys og venlig. En hvid Soldaterkaserne tilvenstre, den overbyggede Markedsplads til højre og midt imellem en stor aaben Plads, indrammet

af Palmer, Smaahuse og Hytter. Saadan præsenterer Byen sig fra Floden. Længere inde skimtedes en Samling Stenhuse, krogede og snævre Gader, et Par forsømte Kirker — — — det Hele indkapslet af Urskovsmuren.

Hurtigst muligt flygtede vi iland og erobrede Værelser i Byens eneste nogenlunde gode *Hotel de France*. Ejeren, M. d'Anthonay, var fransk Konsul, og jeg forbavsedes over at finde en saa gennemdannet og tilføjede elskværdig Mand i Hjertet af Brasiliens uhyre og menneskefattige Skovregion.

Vi havde haabet at møde en Damper, der hurtigt kunde bringe os videre op ad Floden; men den Forhaabning brast. D'Anthonay lod os vide, at mindst en Maaned maatte vi vente paa den næste Chance, og han tilføjede med lav Stemme:

»De maa være meget forsigtige, Messieurs. — *Den Gule* fik Tag i Byen for to Uger siden. Hundrede og tretten har vi allerede begravet!«

Madame Barthelet løftede Armene i Rædsel, og vi såa et Øjeblik bestyrkede paa hinanden. Naa, hvad var der at gøre? Det hjalp ikke engang at lade sig færge tilbage til Damperen, for der laa jo Pestlig Nr. 114.

Vi indrettede os saa godt, Omstændighederne tillod, og tog Situationen med Sindsro. Dels behøvede vi jo ikke allesammen at faa gul Feber; dels var der endelig ogsaa En og Anden, som overlevede Sygdommen, altsaa — — —

Jeg fik et nogenlunde godt Værelse med en lille Altan ud mod Pladsen, hvorfra jeg havde den Fordel at kunne iagttage de talrige Ligtog, der fra Kirkerne skridtede tværs over Torvet og ind i Skoven, hvor der fandtes

en stor Rydning til den højst nødvendige rummelige Kirkegaard.

Madame d'Anthonay stod for Hotellets Køkken. Hendes ualmindelige Fylde var stadig Genstand for min Forbavselse. Vi Andre tabte ustandseligt i Vægt; og det var ikke Varmen alene, der foraarsagede dette. Maden var slem, og Menuen det man kalder »staaende«.

Allerede paa Damperen havde jeg hver eneste Dag spist Flodskildpadde. Stegt, kogt, i Ragout, i Pillaf med Ris — altid Skildpadde. Havde det endda været dens Frænde fra det salte Hav — Forskellen mellem de to er uhyre. — Og i Hotel de France mødte jeg atter denne Ferskvandsføde Dag efter Dag. Enkelte andre ueuropæiske Retter gjorde jeg Bekendtskab med. Papegøjesuppe ser ud som en Morsomhed paa Menukortet, men i det daglige fylder den ikke Sindet med Munterhed. Saa er der Pira rucú — en Flodfisk af uhyre Størrelse. Dens Kød soltørres og minder svagt om daarlig Klipfisk. Udenfor disse staaende Retter prangede paa Spisesedlen som særlige Delikatesser Skovrotter — af Størrelse som smaa Kaniner — og unge, stegte Aber. Hvordan disse smager, kan jeg ikke udtale mig om; der skal Hungersnød til for at spise én Mundfuld af et grilleret Pattebarn serveret paa et Fad — saadan saa Abestegen ud. Madame d'Anthonay beklagede sig over min Kræsenhed. Hun havde endda med særlig Hensyntagen til de nye Amazongæster sørgét for, at Abens Arme og Ben blev amputeret, inden Stegningen begyndte.

Ved Siden af mit Værelse boede den eneste af de unge Portugisere, jeg havde sluttet Venskab med. En dannet, lidt melankolsk ung Mand, der ofte havde be-

rettet om Hjemmet i Lissabon, om en køn og sortøjet lille Kæreste, der skulde vente paa ham de tre Aar, han mente at ville opholde sig i Manaos.

To Dage efter vor Ankomst gik han syg iseng om Aftenen. Tolv Timer senere konstateredes gul Feber. Næste Dags Formiddag var han kun et plettet Lig, og Kl. 3 kørtes Kisten ud til Graven i Urskoven. Esperet og jeg spadserede melankolske efter Ligvognen.

Gæsterne blev meget opskræmte paa Hotel de France. Og ikke uden Grund; thi nu greb Pesten hid: sigt om sig. Hvert af de tre Hoteller maatte udlevere Ofre. I Løbet af en halv Snes Dage døde seks af de fjorten unge Portugisere, der havde været vore Medpassagerer. Vi endnu levende fik uvilkaarligt Sindet fyldt med Tanken om, hvem af os, der nu stod for Tur.

Saa en skønne Morgen, da jeg gled ned af Hængekøjen, mærkede jeg Feberens. Kuldegysninger, afvekslende med brændende Hede, jog gennem Kroppen; jeg vaklede hen til den Seng, som ellers aldrig brugtes — dør laa jeg ganske stille og overbevist om, at nu havde den Gule slaaget Klørne i mig. Imorgen vilde Ligvognen trække af med Kadaveret — senest iovermorgen. Esperet vilde nok følge, maaske ogsaa Madame Barthelet. -- Hvor var det forresten ligegyldigt altsammen. Smertene var jeg mest bange for. Portugiseren, der døde inde ved Siden af, havde hylet og skreget et helt Døgn -- af Smerte naturligvis. Naar begyndte mon jeg at skriges —?

Der kom Mennesker ind i Stuen — d'Anthonay og den lille gustne Portugiserlæge med Hornbrillerne; Kvaksalveren kaldte Barthelet ham. Jeg blev tvunget til at sluge Kininpiller — —

Jeg syntes, Stuen fyldtes af en Menneskevrimmel, og

jeg laa og stirrede paa Madame Barthelet. Hun stod ved Fodenden af Sengen og græd. Og Barthelet sad paa en Stol ved Siden af: »*Sacredieu, sacredieu — la peau est sèche!*« gentog han.

Det dundrede i mit Hoved, og Tankerne hvirvlede rundt; dog kunde jeg klart fatte, hvad der blev sagt. »*La peau est sèche!*« Saa var det jo helt galt, for jeg vidste meget godt, at Sveden skal ud — ellers stiger Temperaturen helt op mod de skæbnesvangre 42 Grader.

Kvaksalveren stak en Pegefinger ind i min Mund og følte paa Tungen. Hvor jeg hadede det gule Asen, og hvorfor kunde Barthelet ikke jage ham bort — —?

To Gange i Løbet af Dagen blev jeg proppet med Kinin — den virkede slet ikke. Jeg kunde ikke røre et Lem, mit Hoved brændte som Ild og smertede mig, saa jeg kunde have grædt.

Det var først om Natten, at min franske Ven tog Af-fære — jeg fik Beretningen herom, da Krisen var overstaaet. Det galdt som sagt blot at drive Sveden ud, og da Kininen ikke hjalp, maatte et andet Middel prøves. Saa var det — omkring Midnat — at Barthelet humpede ind til mig, hjulpet af Madame. Han havde en Flaske *Cachace* — Brændevin lavet af Sukkerrør. Jeg tømte det halve af Flasken. Som Torden lød det i mine Øren:

»*Buvez! — Mais sacredieu, buvez donc! — Encore!*«

Langt op ad næste Formiddag kom jeg til mig selv med en dundrende Hovedpine. Mat og svag som et Barn, men drivende vaad af Sved. Barthelet humpede om i Værelset og larmede fælt med sine to Stokke. Han smilede lyksaligt over hele det grimme, skæve Ansigt og forsikrede, at nu var det værste overstaaet.

Den Gule havde slet ikke haft Kløerne i mig, blot en forholdsvis skikkelig Klimafeber. Faa Dage efter naaede jeg — med rystende Knæ og klamrende mig til Trappegelænderet — ned i Spisestuen til mine Venner, der resignerede og uden Munterhed sad om Bordet og slubrede Papegøjesuppen i sig.

En fremmed Mand befandt sig i deres Midte. En lille, mager, gulbleg Italiener med graasprængt Fuldskæg, kulsorte Øjne og Øjenbryn — Grev Stradelli, en Florentiner. Hver Gang han talte, nedlagdes Gaffel og Kniv, for at Hænderne med større Energi kunde deltage i Diskussionen. Der gik skumle Rygter om Stradelli: Som ung havde han begaaet et Mord, var flygtet fra Fængslet og efter megen Omflakken havnet i Manaos. Derfra drog han op ad Rio Branco, havde fundet en Stamme Indianere, og mellem dem levede han nu paa tredvte Aar, Stammens Chef, Medicinmand, Forsyn. Naar Floden steg, udrustede han den aarlige Ekspedition til Manaos. Tre—fire store Kanoer lastedes fulde af Kautschuk, Dyreskind, og hvad der ellers var samlet af Stammens Jægere i Aarets Løb. Med Strømmen ned ad Floden gik det let nok, og naar han nu om et Par Dage skulde tilbage igen med kommende Aars Forsyning af Mais, Ris, Sukker, Tobak, Kaffe og mange andre Sager, vilde han fragte en Bugserbaad for at slæbe Flotillen mod Strømmen til Stammens Boplads.

Da Stradelli og jeg fandt Behag i hinandens Selskab, og da jeg mest af alt trængte til at komme bort fra Manaos og faa friske Indtryk, tog jeg med Glæde mod hans Forslag at følge med til Rio Branco og vende tilbage med den lille Damp — en Udflugt paa en halv Snes Dage.

»Dom Pedro« — en klodset og ældgammel lille Tin-

gest — var stuvet saa fuld af alle Slags Kasser og Tønder, at der ikke var megen Plads til Stradelli og mig — foruden hans fjorten Aars Indianerdreng, der agerede Tjener. Men Baaden endte i en Slags Fordæk eller Ponton, og dør anbragte vi et Par Madrasser og riggede Presenning op mellem Bambusstænger til Solsejl. Besætningen bestod af en Neger, der baade var Maskinmester og Fyrbøder, samt en gammel Portugiser, Skipperen. Han havde Farve som Pebernøddedeig, saa forbrændt og udtørret var han af Solen.

Skipperen hev Fortøjningerne los og stagede Forenden søværts, Negeren drejede paa sine Haner, saakoghed Damp og snavset Vand med uhyre Hvæsen fosedede ud fra de mest uventede Steder langs Skrogets Sider. Jeg troede virkelig et Øjeblik, at den rustne Kædel skulde eksplodere; men endelig undslap der Maskinen et Par dybe Suk, Skruen drejede rundt, Dom Pedro begyndte at snegle hen over det sorte Vand, slæbende efter sig den lange Hale af Kanoer.

Noget saa paradisisk som den Sejlads! To Dage og Nætter laa jeg paa min Madras i Sovedragten og rørte mig kun, naar der skulde indtages Maaltider. En let Brise strøg hen over Pontonen og bragte Kølighed. Af og til en Sludder med Italieneren men mest Døs og Søvn — Nirvana.

Jeg mindes ikke andet om Landstigningen end Skær af Fakler i en mulmsort Nat. Min Hængekøje blev op hængt, Moskitonettet anbragt — —

Det var højlys Dag, da jeg vaagnede, løftede Floromhænget og kiggede ud. Jeg hang i en Bambushytte, og som et stort firkantet, sollyst Maleri tegnede sig Aabningen ud til Træer og Buske. Min Træthed var saa overvældende, at jeg sank tilbage i Køjen uden In-

teresse for nogetsomhelst. Men da fangede Øjet det røde Skær af Gløder og Bevægelsen af en Vifte, og jeg opdagede en lille nøgen Skikkelse, der sad paa Hug tæt indenfor Hyttens Aabning og livede Gløderne op med et Viftepalmeblad. Ovenpaa det lille Ildsted stod en Kasserolle, der kogsnurrede.

Saa rankede Væsnet sig, drejede Hovedet og viste i et henrykt Smil to Rækker smaa og hvide Rovdyrtænder i en meget stor Mund. En fjorten-femten Aars og vidunderligt skabt Indianerpige. Hele Paa-klædningen bestod i et Halsbaand af Abetænder. Straks efter hældte hun Kasserollens Indhold over i et Lerkrus og varmede paa en Pande nogle gule Kassawa Kager. Det lille Morgenmaaltid anbragtes

Billede af Cacúmi.

paa Toppen af Pakkassen ved Siden af mit Leje. Og mens jeg drak og spiste, sad hun paa Hug tæt ved og stirrede paa mig, mens Smilet kom og svandt.

Over denne Idyl kastede Stradelli sin Skygge, da han pludselig stod i Døraabningen. Han var ikke, hvad Eng-lænderen kalder *overdressed* — et Par rødstribede Bomuldsbenklæder, der knap naaede til Knæene og lignede Svømmebukser, hvide Sko og en Pibe i Munden:

»Bon giorno, Signor! Hvordan slaar Pulsen til Morgen? Cacúmi sætter vel ikke Tempoet op?«

Indianerpigen løftede Hovedet og lo, da hun hørte sit Navn og begyndte at pludre, mens Stradelli tog Ken-

ding af Pulsslagene — der var ikke noget ivejen. Han gav nogle Ordre, og Cacúmi løb til Floden med en stor Lerkrukke.

»De spiser Frokost og Middag hos mig, naturligvis — kom naar De vil og bliv hele Dagen, om De har Lyst. Men her maa De hellere bo, her er Ro. — Cacúmi passer Dem. Hun er Deres Tjener og Kammerjomfru og Kokkepige. Gaar De ud og bliver træt, kan hun støtte Dem — meget nyttig og god, den Lille. Ikke et Nej i hendes Mund. — Vil De have et Par Bukser som disse her, saa send Cacúmi over til mig.«

Nu viste Indianerpigen sig i Solskinnet udenfor. Pragtfuld at skue i sin broncebrune Rankhed med Vandkrukken balancerende paa det sorte, silkeglinsende Haar.

Stradelli overlod mig til mit Morgentoilette.

Aldrig har der levet et mere nysgerrigt lille Væsen end Cacúmi, og nyttigt tillige. Med smaa Forundringspip trippede hun om, hvor jeg gik og stod. Der indtraadte en Forbavelseskrise, da jeg aabnede Haandkufferten og spredte Toiletsagerne paa det lille Bord, hvor Blikvandfadet stod. Alt skulde undersøges; men da Barberkosten frembragte Skum om Kinder og Hage, flyttede hun sig hastigt til Rummets anden Ende, hvor hun satte sig paa Hug og stirrede med vidtspærrede, forskrækkede Øjne. Hun ansaa mig vist for Trolldmand. Dog, det varede ikke længe, saa stod hun igen op ad sin nye Herre og følte tøvende her og dør paa hans hvide Hud; dens Farve vakte dog hendes allerstørste Forbavselse.

Aldeles henrykt blev Cacúmi, da jeg løftede hende og Vandkrukken op paa Pakkassen og lærte hende at give mig Styrtebad. Tre Gange løb hun ned til Floden

for at kunne gentage Eksperimentet. Det var lystig Leg uafbrudt den hele Morgen. Kun én tragisk Hændelse maa noteres, nemlig da den Lille skar Pegefingerrøden paa min Barberkniv, saa Blodet dryppede. Men det varede ikke længe, før jeg havde viklet en Ende rødt Uldgarn om Blessuren. Jeg tror, hun derefter betragtede Slikkepot som en særlig favoriseret Pyntefinger.

Jeg spekulerede længe over at finde en eller anden Gave, der kunde gøre Cacúmi glad, og det lykkedes mig at opdage ti forgyldte Ankerknapper, der hørte til en hvid Militærvest. Dem fik hun og skogrede og lo og strøg Næsetippen mod min Haand af lutter Taknemlighed. Kys kender den Slags Naturbørn ikke — det er vist kun den hvide Race, der bruger Munden til Kæretegn. To Næser, der blidt stryges mod hinanden, er højeste Kærlighedsgestus blandt kulørte Væsner.

Samme Dag var de forgyldte Knapper trukket paa Snor og hang om Cacúmis brune Hals. Hun knejsede stolt og lykkelig.

Stradellis Hus saá helt imponerende ud i Forhold til Indianerhytterne. En Slags *Bungalow*, hævet en Alens Højde fra Jorden, og rummende fire store Værelser. Mest levede han paa den brede Veranda, der spredte sig til tre Sider. Dér laa vi og sludrede paa magelige Rattanstole, og dér blev Frokost og Middag serveret. Indenfor Bambusvæggene herskede altid et livligt Røre. Nu og da listede Kvinder ud for at kigge paa den fremmede hvide Mand; Børn kilede rundt om Verandaen i alle Aldre og Farvenuancer. Men det var kun Cacúmi, der tog fast Stade hos os og altid tæt op ad min Plads. Jeg tror nok, Stradelli var hendes Far; men jeg holdt mig fra Forespørgsler. Hans Familie syntes utrolig talrig, og Medlemmernes indre Forhold hørte sikkert ind

under den Del af Matematikken, der kaldes »Sandsynlighedsberegning«.

Vi strejfede dagligt om, Stradelli, Cacúmi og jeg, og jeg lærte meget om Indianernes Liv som Fiskere og Jægere. De hørte til Paranañas Stamme, en af de mest fredsommelige i den Del af Brasilien. De gaar alle nøgne. Den eneste Antydning af »Dragt«, jeg observerede,

Indianere paa Jagt og Fiskeri.

hang om en ældre gift Dames Lænder i en Snor og bestod af et firkantet Smykke af Størrelse som et lille Lommetørklæde, lavet af flettede Snore og brune, blanke Smaanødder. Samme Dame, der maa have hørt til Stammens Velhavere, havde paa Hovedet en Krans eller Krone sammensat af mange Hejrsers Topesprit. Jeg tiltuskede mig hele Herligheden for en Neglesaks.

Det var den eneste Lejlighed, jeg iagttog Misfornøjelse præget i Cacúmis kønne Ansigt. Hun surmulede. Og for atter at fylde hendes naive Sjæl med Glæde overrakte jeg den Gave, hun mest af alt havde eftertragtet, nemlig en af den Slags Pincetter, der hører til ethvert Toiletetui, og med hvilken man blandt andet

kan trække Splinter ud af Fingrene. Hvorfor hun absolut vilde eje denne elfenbenskaftede Tingest, stod mig ikke straks klart. Indianerne — baade Mænd og Kvinder — vil ikke bære Haar andre Steder end paa Hovedet. Man saá dem »luge« hinanden paa det omhyggeligste. Og saasnart Cacúmi havde sin Pincet i Haanden, snappede hun mit Barberspejl og begyndte at »luge« — det saá ustyrlig komisk ud.

Jeg kunde fylde en hel Bog med mine Oplevelser blandt Stradellis havannafarvede Undersaatter og flere Kapitler om min ungdommelige og livsglade Kammerjomfru. Men det gaar jo slet ikke an, for jeg maa afsted til Yquitos. Endnu blot et lille Minde maa dog nævnes — et af den Slags der altid dukker op paany.

Hun havde roet mig ud paa Floden, hvor en *Vacca marina* laa og soled sig. Det lykkedes mig at skyde den gennem Hovedet. Søkoen vendte Bugen ivejret og drev afsted med Strømmen. Straks pagajede Indianerne fra Land for at bjærge Fangsten; Kødet af det mægtige Dyr smager godt. En stor Bue og nogle Fiskepile laa i Græsset, hvor en af Kanoerne havde haft Plads opad Flodskrænten. Jeg opdagede da et godt Stykke fra Land Rygskjoldet af en ualmindelig stor Skildpadde. Jeg pegede paa den sorte Plet og paa Buen, Cacúmi tog den op og rystede smilende paa Hovedet — den var lang og tung og slet ikke til at haandtere for saadant et Pigebarn. Men da kom hun paa bedre Tanker, søgte en god Pil ud af Bundtet lagde sig paa Ryggen, stemte Fødderne mod Buen, løftede den ivejret og trak Pilen tilbage med Hænderne. Et Øjeblik laa hun saaledes vuggende frem og tilbage og sigtede, saa fløj Pilen i en høj Kurve ud over Vandet og endte sin Bane knap en Fod fra Skildpaddens Ryg. Ned dukkede Dyret til

Cacúmis store Ærgrelse; men jeg var fuldstændig imponeret af den Skydebedrift.

Dom Pedro skulde hjem, og jeg tog Afsked med den gæstfri italienske Greve. Aldrig vilde han tilbage til Civilisationen. Intet kunde sammenlignes med et frit Liv i Naturen og helst i den mest primitive Naturtilstand. Sandaler og Svømmebukser, den ideale Dragt. Fiskeri og Tapirjagt, den bedste Sport. Herske over en Flok Skovmennesker, der uden Undseelse og Bagtanke fulgte Naturdrifter og undergav sig Naturlove, slippe for at omgaas forkvaklede Kulturmennesker med al deres Nid, Misundelse, Forløjethed og Hyklery, det var den største Lykke, der kunde times et Menneske, som havde faaet Øjet opladt for, hvad Kultur og Civilisation i Virkeligheden var værd.

Hvor megen Sandhed, der laa i hans Ord, forstod jeg først paa et senere Stadium af mit Liv. Men jeg véd, det var med største Ulyst, jeg løsrev mig fra det lille Paradis ved Rio Blancos Bredder, fra min filosofiske Ven, Morderen, og navnlig fra lille Cacúmi. Hun sad paa Hug ved Landgangen med alle de mange Gaver spredt foran sig paa Grønsværet og stirrede ud efter Dom Pedro, indtil en Skovø gled imellem os.

V.

Ved Tilbagekomsten til Manaos var jeg helt rask og fyldt med Energi. Det galdt jo om at arbejde paa mit Dampskibsprojekt og knytte de nødvendige Forbindelser, thi Manaos var det store Knudepunkt i Provinsen Amazonas, hvortil Kautschuk og andre Varer strøm-

Det var i Virkeligheden Englænderne, med hvem jeg skulde konkurrere, thi Trafikmonopolet beherskedes af engelsk Kapital. Og da denne misbrugte Magten og brutalt skruede Fragterne op, var det ikke nogen vanskelig Sag at faa Tilslutning til mine Planer.

D'Anthonay, den franske Konsul, udnævnte jeg til Agent i Manaos. Han og jeg havde hyppige Konferencer med Guvernøren og forskellige af de ledende Købmænd paa Pladsen. Jeg fik Støtte og Hjælp fra alle Sider. Guvernøren lovede mig gratis Land langs Floden til Magasiner, Landingsbro og lignende, og da jeg forlod Manaos for at dampe videre mod Vest, havde jeg Følelsen af, at Foretagendet allerede nu hvilede paa solidt Fundament.

S. S. »Rio Branco« hørte til »Amazon navigating Co.«'s nyeste Erhvervelse og regnedes for at være den mest komfortable Damper paa Floden. Den havde et Overdæk, der spændte fra For til Agter, og paa hvilket »Første Klasse« førte en forholdsvis behagelig Tilværelse. Nedenunder strakte sig et tredieklasses Helvede, hvor kulørte Passagerer levede tvangsfrit mellem Høns og Kreaturer, Pakkasser, Kabysser, Stabler af Brændestykker og svedende Maskinvæsner. Stanken fra Underdækket trængte ustandseligt op til Overdækket og generede de derværende fornemme Næser.

Naar undtages at Maden var slet — Skildpadde, Ris, tynd Suppe, Kassawabrød og af og til Tapirsteg — levede vi egentlig særdeles behageligt. Luftige Tomandskahytter, store automatiske Vifter over Spisebordene, der stod frit paa Midten af Dækket, dejlige Badeværelser — hvad kunde man forlange mere?

Mine Venner Barthelet og Esperet blev imidlertid

allerede første Dag opskræmt ved Tilstedeværelsen af en mystisk Passenger, der nægtede at indlade sig med Nogen, men som uvægerlig fordybede sig i Læsning af store Folianter. Ovenikøbet var han Tysker. Og da Esperet opdagede, at Manden ogsaa studerede et Kort over den Del af Amazonfloden, hvor Ucayali flyder, var Sagen klar — Tyskeren maatte være Agent for et Guldmineselskab, en farlig Konkurrent altsaa. Havde Franskmanden kunnet hive Tyskeren overbord uden større Risiko, var den stakkels Mand hurtigt blevet Krokodilleføde.

Heldigvis opdagede jeg, at Tyskeren — Bungeroth hed han — arbejdede for et stort Orchidéselskab i Bryssel. Han viste sig at være et baade elskværdigt og dannet Menneske, der snart blev indlemmet i »Firkanten« og var os Alle til stor Glæde.

Bungeroth gennemstrejffede Brasilien og det nordlige Sydamerika paa sin Jagt efter nye og sjældne Orchidéarter. Han havde bl. a. fundet den pragtfulde snehvide *Princess Alexandra* og allerede tjent saa stor en Formue, at han efter Afslutningen af denne sidste Rejse kunde trække sig tilbage fra den ret farlige Forretning og købe sig et »Rittergut« i Pommern, hvorfra han stammede.

Den flinke Tysker bibragte mig endel Kundskaber om de efterspurgte Parasitplanter og hjalp mig med at samle endel Eksemplarer. Senere opererede jeg paa egen Haand. Jeg forlod Perú medførende to store Kasser fulde af værdifulde Knolde, som solgtes til et Orchidéfirma i Liverpool. Udbyttet dækkede en stor Del af mine Rejseomkostninger.

En af de mange Stationer Vest paa laa tæt indenfor Rio Caorys Munding. Jeg mindes dette Sted som en

levende Illustration af Urskovens aldrig stundende Kamp mod Menneskenes Kulturarbejde.

Den lille By Coary var tidligere en af de vigtigste Gummipladser. Men Kautschuktræerne udryddedes efterhaanden, og Stationen forlodes. Med den fabelagtige Frugtbarhed, der karakteriserer Amazonbassinet, havde Urskoven allerede fem Aar efter næsten slugt den lille By. Træer skød op overalt, sprængte Mure, løftede Tage; Slyngplanter skjulte grundmurede Huse, lagde sig om Hytterne, krøb ud og ind ad Døre og Vinduer. Faa Aar endnu, og Coary vil slet ikke være til at finde mere.

Paa samme Maade er det gaaet mange Storstæder og uhyre Strækninger veldyrket Jord. Hvor det mægtige Inkafolk i Aarhundreder har levet og udviklet et beundringsværdigt højt Trin af Civilisation, bygget Byer og Slotte og Templer, anlagt Haver og dyrket Marker, dør findes nu kun Urskov. Da de spanske Soldaterbanditter i deres Guldgraadighed havde raset og slagtet og pint de fredelige Indbyggere, laa Landet øde og ubeskyttet. Skoven trængte frem ustandselt, ubønhørligt. Byer, Slotte, Marker, Guldminer, alt skjultes af Urskoven. Uigennemtrængelig for Mennesker værner og freder den endnu om Inkaernes gamle Helligdomme.

Endelig naaedes Grænseskillet mellem Brasilien og Perú nemlig Rio Javary — en af de usundeste Floder i Amazonbassinet. Forlængst var Navnet Amazon svundet ud af Flodfolkets Bevidsthed. Den kaldes *Solimoes*, og paa den peruanske Side af Javaryskillet *Marañon*. I svundne Krigstider rejstes her en stærk Fæstning, Tabatinga, men en forholdsvis kort Fredsperiode var nok til at slaa den i Ruiner. Af Brasiliens stolte Værn mod Perú fandtes kun revnede Mure, dæk-

ket af Slyngplanter, et graat Kasernehus, der brugtes som Varehus, samt fire rustne Kanoner, hvoraf den ene stod plantet med Mundingen ivejret udenfor Kommandantens Bolig, Fodstykke for en Flagstang.

Den øvre Del af Amazonfloden er langt fra saa ensformig, lav og tillukket som den nedre. Ret høje Skrænter og bakkerigt Bagland veksler med lave og tætte Skovregioner. Tabatinga hævede sig saaledes højt over Floden, og jeg havde her den første vide og vidunderlig skønne Udsigt over det mærkelige Skovland med dets Krinkelkanaler og mystiske Sumpe og Søer, sorte som Blæk.

Loreto — Maraños første Station — laa endnu højere og mere aaben; den ejede baade Kvægavl og Kakaoplantager. Her saá jeg første Gang Indianerkvinder forarbejde de saakaldte Panamahatte. Under Vand flettes de af det vidunderligste hvide og fine Straa. Saa blød er saadan en Hat, at man kan rulle den sammen og stikke den i Brystlommen.

Det sidste Anløbsted inden Yquitos var mærkeligere end alle de andre. *Caballo cocha*, Hestesøen. Vi styrede midtstrøms, og der var ikke en Aabning at se nogetsteds og ikke et Hus, saa langt Øjet kunde række, blot to solide Skovmure helt ned til Vandet. Pludselig drejede vi skarpt mod Land, lige ind i Urskoven, og til min Forbavselse gled Damperen gennem en Kanal saa snæver, at Grenene fejede Rælingen paa begge Sider. Men straks efter veg Træerne tilside, og vi befandt os paa en rummelig Sø, hvor Faktoret, et Kapel og adskillige Indianerhytter bredte sig langs Kysten.

Damperens Kaptajn — en ganske unyttig Lapselieutenant fra den brasilianske Marine — der helt overlod Navigationen til de to indfødte og fast engagerede Lodser,

Amazonfloden.

stod altid paa Kommandobroen, naar vi nærmede os en Station. Han behandlede Dampfløjtten med stor Energi. Men ved denne Lejlighed forgreb han sig ogsaa paa Telegrafens og slog bak, da Ankret faldt. Han glemte imidlertid at stoppe, for der skulde jo viftes til Faktorieejers Damer iland. Resultatet var Sprængning af Ankerkæden, Stranding paa den modsatte Søbred og Beskadigelse af Roret — to Dages Ophold istedetfor et Par Timer.

Den eneste tilfredse var Orchidésamleren Bungeroth, for Hestesøens Omegn havde han endnu aldrig hjem- søgt, og nu var der en Chance.

Indianerne paa dette Sted hører til Stammen Ticunas; glimrende Bueskytter og Fiskere. Og netop som Bungeroth og jeg var roet iland for at leje en Kano med to Pagajere, kom to Baade ind paa Søen, bugserende en mægtig Vacca-marina, som var blevet harpuneret samme Morgen.

Jeg har sjældent set saa mærkeligt et Dyr. Dette var langt større end det Eksemplar, jeg skød paa Rio Branco og tilmed en Hun. Tolv Fod langt med et tykt rundt Hoved og en Snude, der svagt mindede om en Kos. Læderagtig Hud og et Bryst formet som en Kvindes. Jeg véd ikke, om der findes andre Sælhundearter eller Dyr i det hele taget, der giver Afkommet Die fra Brystet. Paa mig gjorde den mærkelige Fabelskabning det sælsomste Indtryk.

Næste Morgen ved Solopgang sad vi i Kanoen — jeg forude med min Bøsse, Bungeroth i Midten — og pagajedes ud af Kanalen. Og næppe var vi gledet en Fjerdingvej ned i Floden, før der kom Liv i de to hidtil temmelig søvnige Ticunamænd. Der laa noget rødt og boltrede mellem Sivene, og straks havde de Harpunen

klar. Og netop som Fisken skulde stikke tilsøs, fik en af Indianerne plantet Spydet i dens Krop.

Nu havde jeg snart spist Pira-rucú hundrede Gange men aldrig set Dyret; og dør laa den nu og daskede med en vældig Hale tæt ved Land. En af de pragtfuldeste Fisk, jeg nogensinde har set; klædt i skinnende rødt

Pira-rucú.

Panser med Skæl saa store som smaa Kaffeunderkopper. Dyret var saa nær fjorten Fod langt; en uhyre Tor-skemund endte det klodsede Hoved, fuld af sylspidse Tænder. En sjælden Fangst i Marañon, for som Regel holder Pira-rucú'en til i den nedre Del af Floden.

Denne Fangst, der aabenbart fyldte de to Indianere med overvættes Henrykkelse, afbrød vor Udflugt. Dyret maatte straks bugseres til Caballococha. Til Gensgæld blev vi næste Morgen pagajet gennem en lang og trang Flodarm, hvor Bungeroth var saa heldig at faa Kanoen fyldt med Orchidéknolde af særlig sjældne Ar-

ter. Mit Udbytte bestod af et Par Dusin Skildpaddeæg i Jagttasken — et magert Resultat af en Dags Anstregelser i den lumre Urskov.

VI.

Saa naaede vi da Rejsens Endepunkt, Yquitos. Over to Tusind miles var jeg allerede sejlet op ad Kæmpefloden, og nu laa Stillehavets Kyst knap sekshundrede mod Vest.

Den mægtige Andes Bjærgkæde, Cordilleraen, deler Perú i to Dele, derfor maa Østlandets Import saavel som Eksporten foregaa ad Flodvejen. At Varerne fordyres i urimelig Grad er indlysende. Fragten for en Kubikmeter fra Hamburg eller Liverpool var dengang 180—200 sh., og til denne Del af Perú indførtes mange Tusind Tons aarlig.

Disse enorme Fragter, hvor hæmmende de end føles for Landets Trivsel og Udvikling, er dog ikke den mest ødelæggende Faktor. Omladningen i Pará og Manaos, den dyre Lagerafgift samt i første Linie Brasilianernes Tyvagtighed volder peruanske Købmænd de største Tab. Kautschuken tørrer ind og svinder i Vægt under den lange Ventetid. Ofte er det meste af Kassernes Indhold stjaalet, og Lerklumper lagt istedet. Kort sagt, en Dampskibslinie, der kunde bringe Varerne direkte fra evropæisk Havn til Flodbyerne og ligesaa direkte føre Udførselsprodukter til Europa, vilde være sikker paa alle Købmænds Tilslutning. Naar Floden stiger, kan enhver 3—4000 Tons Damper løbe fra Atlanterhavet til Yquitos, ved Lavvande maa den ikke stikke mere end tolv Fod. Men nutildags kan en Transatlantter, der er hensigtsmæssigt bygget, godt klare Rejsen

med det ringe Dybgaaende. Næsten alle Flodbaadene havde paa deres Køl gjort Turen fra Liverpool. Større Drægtighed end 1000—1200 Tons behøves slet ikke med de høje Fragtsatser in mente.

Da »Rio Branco« forøjede langs Yquitos Pier strømmede Folk ombord for at hente Passagererne til de forskellige Hjem, der ydede Gæstfrihed. Thi skønt Byen dengang havde 6000 Indbyggere, fandtes der ikke et eneste Hotel. Esperet fulgte med det franske Par, og da Barthelet havde lovet at skaffe mig Logis, blev jeg foreløbig ombord. Efter en Times Ventetid kom to Soldater med Brev fra selve Præfekten, der i de sædvanlige overdrevne elskværdige spanske Vendinger bad mig betragte hans Hus og Hjem som mit eget. Soldaterne hankede op i min Bagage, og snart efter saå jeg mig henflyttet til et rummeligt, smukt møbleret Gæsteværelse i den lange enetages Stenbygning, der kaldtes Præfekturet. En stor Mahogni Himmelseng mellem hvis fire snoede Søjler det hvideste og reneste af Moskitonet bølgede lige ned til Gulvet, et Styrtebadsapparat, Skrivebord, Gyngestole og mange andre Herligheder. Det var første Gang, siden min Afrejse fra Europa, at jeg kunde leve i virkelig kultiverede Omgivelser. Som jeg nød det!

Og neppe havde jeg naaet at trække i den bedste Flonelsdragt, Kufferten ejede, før en hvidklædt Kineserboy meldte, at »Tiffin« var serveret. Paa en bred Terrasse under et skyggende Halvtag, baaret af slanke, blankt polerede Cedersøjler, stod et veldækket Frokostbord med snehvid Dug, Sølv og blanke Glas, og mod mig kom Colonel Don Samuel Palacios og bød velkommen!

Ægte spansk Elegance og Anstand prægede den

Mand. Og smuk var han med udpræget aristokratiske Ansigtstræk, brunt Fuldskæg og lidt trætte brune Øjne. Straks da han forstod, at det spanske Sprog ikke just flød med stor Lethed fra mine Læber, slog han over i fransk, som han fuldt ud mestrede. Sammen med den højt kultiverede Lima-Gentleman levede jeg en Maaned — den eneste Periode under min Amazon-rejse, jeg virkelig nød. En paradisisk Maaned indflettet i en uhyggepræget Skærsild-Tilværelse.

Don Palaccios havde ladet sin Familie blive tilbage i Lima, dengang han selv for to Aar siden udnævntes til Præfekt over det store Distrikt Øst for Cordilleraen. Forstaaeligt nok, thi Rejsen over den snedækkede Bjærgkædes Ryg kan vanskeligt foretages af Kvinder og Børn. Halvtreds Lamaer og ligesaa mange Indianere foruden en Eskorte af Soldater havde udgjort det Tog, der bragte Palaccios og hans Ejendele fra Lima til Yquitos. Fem Aar skulde Eksilet vare, og jeg forstod, at en klog og foretagsom Præfekt i Løbet af den Periode kunde samle sig saa stor en Formue, at en i pekuniær Henseende behagelig Alderdom blev ham sikret. Jeg gjorde intet Forsøg paa at udgranske, fra hvilke Kilder saa store Indtægter kunde flyde. Forstaaelsen kom af sig selv.

Da jeg rejste fra Spanien ind i Portugal, var Forskellen mellem de to Søsterracer mig overmaade paafaldende. Det spanske Sprog hæver sig langt over portugisisk i Skønhed og Velklang; Spaniernes Elegance i Holdning og Manerer — for ikke at tale om andre ydre Fortrin — findes kun sjældent, naar Portugals Grænse er overskredet. Og gør man Turen tværs over Atlanterhavet, opdages samme Forskel mellem de to Landes sydamerikanske Stamfrænder. Ligesaa kedsommelige,

tunge og uelskværdige Brasilianerne er, ligesaa muntre, høflige og ligefremme forekommer Peruanerne og Chileenserne. Og hvad der er endnu mere ejendommeligt, Blandingsracerne — hvad enten det drejer sig om indiansk eller Negerblod — med spansk Stempel hæver sig højt over brasiliansk Krydsning baade i fysisk og moralsk Henseende. Brasiliens kulørte Befolkning hører til Jordens mest degenererede.

At Yquitos forekom mig et lille Paradis, kan ikke undre. Aldrig har jeg slaaet mig ned i fremmed By og Egn under gunstigere Omstændigheder. Som Præfektens Gæst stod alle Hjem mig aabne; dertil kom, at min særlige Mission fyldte hver Købmand med Forhaabning og Interesse. Følgende Palaccios' Raad og Anvisninger skrev jeg paa fransk en Redegørelse for mine Planer om den projekterede Dampskibslinie og lod den i flere Eksemplarer cirkulere blandt alle Medlemmerne af Byens Handelstand. Disse havde netop dannet en Klub, hvis Formand var den rige Don Carlos Mouraille, Palaccios' særlig gode Ven. Don Carlos arrangerede en Sammenkomst i Klubben, ved hvilken Lejlighed jeg præsenteredes for hele Købmandbestanden, hvorefter jeg udviklede mine Planer og besvarede et Utal af Spørgsmaal under den Diskussion, der fulgte mit lille Foredrag.

Jeg skal imidlertid ikke fordybe mig i denne Sags Detailler alene af den Grund, at mit Foretagende døde en ynkelig Straadød i mit eget Land. Kun vil jeg meddele, at ikke alene fik jeg Tilslutning fra alle Klubmedlemmerne, men ogsaa fra Øvrighedens Side. Don Samuel Palaccios sikrede mig af Toldkassen et Tilskud af 2000 Sol pr. Rejse — 60,000 fr. for seks aarlige Rejser — og lovede at skaffe mit Selskab rigelig Subvention fra den

peruanske Regering. Han holdt dette Løfte, som jeg senere skal paavise.

Jeg var uden Overdrivelse *persona grata* i Yquitos og boltrede mig i en ualmindelig livlig Selskabelighed, der ejede et yderst kosmopolitisk og dertil liberalt Præg.

Naar jeg gennemgaar Listen over de Købmænd, der gav mine Planer Tilslutning, finder jeg Repræsentanter af ikke mindre end tolv forskellige Nationaliteter — ret ejendommeligt for saa lille en By. De fleste var gift eller havde dog medført en Ledsagerinde — Privatlivets Forhold var aldrig Genstand for Kritik. Der var en Overflod af Penge til Middage, Frokoster, Flodpicnic'er, Baller. Midtpunktet for den brogede Selskabelighed var naturligvis Don Samuel Palaccios; til hans Gunst bejlede baade Mænd og Kvinder.

Der var nemlig dengang hidsig Jagt efter Koncessioner, navnlig til Udnyttelse af Guldminer. En stadig voksende Guldfeber var opstået, efter at det »Grayske« Mineselskab havde fundet Guld baade i Titicaca Søen og andetsteds. Forsøgene paa at efterspore og udnytte de gamle peruanske Guldminer baade Vest og Øst for Cordilleraen udviklede sig helt epidemisk, og det galdt jo i første Række at sikre sig Præfektens Gunst. Det var just ham, der udstedte Koncessioner i Østlandet.

Jeg tror nok, Don Samuel svigtede min Ven Barthelet med Hensyn til Guldmineforetagendet langs Ucayali Floden og overlod Repræsentanten for Grays Selskab Chancerne dør. Jeg traf Barthelet og Madame i en fortvivlet og ganske haabløs Stemning over dette Forræderi. Ligeledes Esperet, der rasede i flere Dage. Imidlertid maa en Ordning have fundet Sted til Alles

Tilfredshed; thi da jeg næste Gang mødte det franske Treklover, syntes Humøret straalende.

Det var just i den ejendommelige Kirke, bygget af Major Lindholm, at jeg traf mine Venner, og Anledningen var en festlig Barnedaab. Hele »Selskabet« i Yquitos gav Møde. Kirkens Hellighed gjorde slet intet Indtryk paa den glade Flok Gæster, der lo og konverserede og røg Cigaretter som paa en Kafé. Da Ægteparret med Barnet kom, og Præsten viste sig ved Alteret, ordnede Fadderne sig — en Snes Stykker hvoriblandt jeg — i to Rækker, hver af os med et langt, tyndt og tændt Lys i Haanden. Gennem dette Espalier bevægede sig den lange Procession af Ægteparret samt kvindelige Paarørende og Veninder af Huset under livlige spanske Tilraab fra Fadderne, naar særlig smukke Damer passerede. Denne Udfoldelse af Livsglæde ved den muntreste Barnedaab, jeg nogensinde har overværet, fortsattes og udvikledes yderligere under Festen i Parrets Hjem.

Alene Hjemfarten var en hel Kotillonstur. Gadebelysning ejede Byen ikke i de Tider, heller ikke Brolægning. Enhver medbragte Papirlygter paa lange Stænger, og Arm i Arm gik Parrene ad de bælgmørke Gader til den ventende Souper. Som der spistes, og som man drak! Varmen var jo mægtig, og Tørsten i Forhold dertil. Og da Maden var spist, begyndte Dansen. Tre Mandoliner, et Klokkespil og en Tromme besørgede Musikken. Det kan nok være, jeg drog Fordel af min Undervisning i spanske Danse hos Mr. Moron paa Blue Beards Castle i St. Thomas. Men da Orkestret spillede op til *la chiléna*, maatte jeg sige Pas. Den Dans — Lommetørklædedansen — er noget helt for sig.

En Art Elskovsleg. Herrer og Damer stiller sig i to

Rækker ligeover for hinanden, hver med et Lommetørklæde i Haanden. Efter Musikkens ejendommelige Rytme bevæger Rækkerne sig mod hinanden, man mødes, man skilles — han bliver kærlighedsvarm, hun trækker sig koldt afvisende tilbage. Men snart spreder Elskovsflammerne sig langs begge Rækker, Musikken hidser op, Fødderne tripper stedse hurtigere, Fagterne bliver mere og mere udtryksfulde, indtil alt ender i vild Kehraus. Med en stærk Akkord standser Musikken pludselig, og saa gælder det, at ogsaa de Dansende standser i samme Nu, indtagende den yndefuldest mulige Stilling — Tableau!

Jeg har set Fandango i Spanien og Tarantella blandt Italienerne, men *la chiléna* bærer Prisen. Og som Dansen gik i Yquitos, naar Festnatten nærmede sig sin Afslutning, naar Vinen og det hastigt rullende sydlandske Blod havde hidset Stemningen op til helt vulkanske Udladninger, var ingen Konkurrence mulig noget Sted paa Kloden. De skønne unge Fruer og Frøkner ved Maraños Bredder med de lynende sorte Øjne, med Pantergracie i hver Bevægelse, udstraalede en erotisk Kraft, der følte som knitrende elektriske Strømme. — Slet Ingen hverken kunde eller vilde modstaa.

Palaccios ejede en dejlig Kano, Hyldestgave fra en Indianerhøvding. To halvblods Indianere, smukke brunrøde Karle, var fast Pagajbesætning, og dette Fartøj stillede til min Raadighed. Da jeg havde hørt om en Lagune, der skulde være fuld af ynglende Krokodiller, bestemte jeg mig en af de sidste Dage til at foretage en Jagttur derhen.

Udrustet med Proviant og Riffel startede jeg et Par Timer før Solens Opgang. Natten var ualmindelig

mørk, Himlen overtrukket og det smaaregnede. Nu og da brød Maanen frem og kastede kæmpemæssige, fantastiske Skygger fra Urskoven ud over Floden.

I dyb Tavshed gled Kanoen langs Bredden. Kun sjældent vekslede Indianerne en kort Bemærkning. En

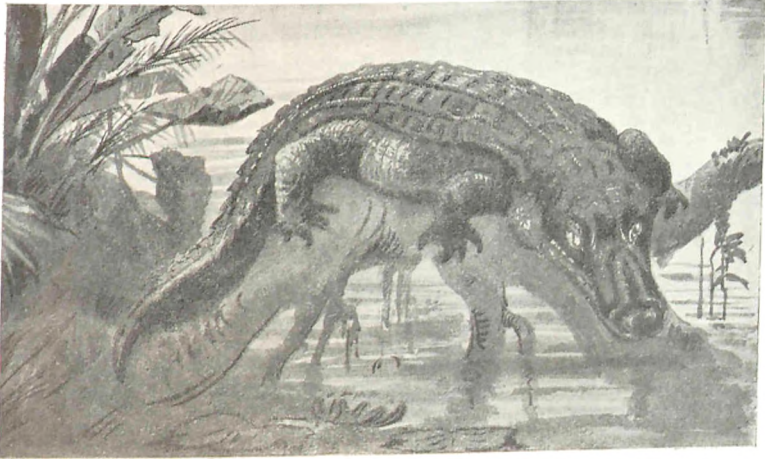
Palaccios Kano.

Gang udstødte forreste Mand et skarpt Aii! og bragte med et Par raske Aareslag den lette Baad ud i Strømmen. Der lød et vældigt Plask under Land — troligvis en opskræmt Krokodille, der plumpede i Vandet.

Det var just ikke nogen meget hyggelig Tur, for Moskitoerne plagede mig, og jeg var gennemblødt. Saa hørte Regnen op, og pludselig bemærkede jeg et sælsomt dirrende, flakkende Lys over Trætoppene. Lys-skæret voksede hurtigt i Styrke, og med Et flammede Skoven, Floden og Bredderne, Træer og Grene, Kanoen selv og Indianerne i straalende luerødt. Morgenen var

brudt frem, lys og klar; med trolddomagtig Fart vekslede Nattens tætte Mulm med den varmedirrende sollyse Dag.

Vi gjorde Kanoens Fangeline fast om en Gren og spiste Frokost. For mig en Daase Sardiner, Kiks og en Flaske Øl, mens Indianerne spiste nogle Skiver tørret

Krokodillen paa Træstammen.

Pira-ruccú og nogle Haandfulde Manioc til en Kalabas Flodvand. En Slurk Cachace af min Feltflaske gød et Overmaal af Livskraft i de Røde; de pagajede videre opad Floden, saa det skummede om Boven.

Efter en Times Fart fortøjedes Kanoen atter, og nu begyndte Ekspeditionens besværlige Del. Floden stod paa sit Højeste, saa Urskoven delvis var oversvømmet. Vi maatte ofte vade over bløde Sumpstrækninger. Varmen blev efterhaanden overvældende, Sveden drev af mig, Riflen og Jagttasken tyngede; snart var jeg segnefærdig af Udmattelse.

Endelig kom vi til en stor Aabning i Skoven. Hist og her spredte sig enkelte Pletter blæksort Vand, ellers var alt overgroet af mægtige Bladplanter, Sivbuske og anden Sumpvegetation. Lagunen laa foran os.

Vi stirrede og spejdede — hvor var alle de Krokodiller, som skulde befolke Lagunen? Vi såa intet Levende. Saa pegede en af de Røde paa den nærmeste tykke Træstamme, der ludede lavt over Vandet. Rigtigt, et skælet Uhyre laa fladt ovenpaa Stammen, ubevægeligt som Træet selv og af nøjagtig samme Farve.

Jeg tog omhyggeligt Sigte — lige bag Armhulen hvor det mørke Rygpanser endte, og den skiddengule Bug skimtedes. Skuddet knaldede, og Ekkoet rullede over Lagunen. Dyret sank sammen, gled med et dumpt Plask ned i Sumpvandet og forsvandt.

Skuddet havde aabenbart vækket den hele Koloni af gigantiske Krybdyr, Lagunen var med et blevet levende. Hvor jeg såa hen, væltede Krokodillerne ud fra Bredderne, plaskende med vældige Haledask, saa Mudderet sprøjtede. Jeg skød saa hurtigt, jeg kunde skifte Patroner — dejlig Sport! Men pludseligt lød et Vræl bag mig fra Indianerne. Jeg forsøgte at vende mig i en Fart, men begge Fødderne stak i Mudder til over Anklerne, saa jeg nær var faldet.

Raabet betød, at ikke tyve Alen borte arbejdede et kæmpemæssigt Bæstie sig frem for at naa Lagunen, og det var aabenbart dets Mening at følge en Kurs, der førte lige over det Sted, hvor jeg stod urokkeligt plantet.

Det er utroligt, saa hurtigt Hjernen virker i saadanne kritiske Øjeblikke. Hænderne rystede heldigvis ikke. Det var just heller ikke vanskeligt at skyde Plets kud, naar Skivens Centrum ikke er stort mere end Riflens

Længde fra Løbets Munding. Kuglen ramte i Øjet, Dyret væltede om paa Siden og daskede svagt med Halen. Situationen var klaret, men saa begyndte rigtignok Børene at dirre noget under mig, inden jeg fik dem fri. Krokodillen maalte fjorten Fod, et meget stort Eksempel.

Jeg havde nu faaet min Jagtlyst styret. Vi vendte tilbage til Kanoen, og det var med en Følelse af Letthed i Sindet, at jeg fra Urskovens lumre Halvmørke atter gled henover den aabne, sollyse Flod. Indianerne var i samme Sindstemning. De pludrede og lo og sang indianske Sange. Pagajaaerne rørte de ikke meget, men Strømmen løb ogsaa mindst fire Knob. Snart naaede vi atter Yquitos.

Forfatteren paa Jagt.

Det var med blandede Følelser, jeg beredte mig til Afrejse. Efter kun en Maanedes Ophold i den lille barokke peruanske By følte jeg, at mange Venskabsbaand vilde bryde uden Mulighed for atter at kunne knyttes, selv om Lykken stod mig bi under Arbejdet for min Dampskibslinie. Og det var jeg klar over, at aldrig kunde jeg atter smelte sam-

men med saadan en Kreds af glade, gæstfri, hjertevindende og saare letsindige Mennesker, som den kosmopolitisk Flok, jeg nu skulde forlade. Paa den anden Side længtes jeg efter Hjemmet og efter at tage fat paa mit store Arbejde i København. Vekslede Sindstemninger!

Indianerhoved.

I Præfektens store Sal var den ene Væg dækket af Indianervaaben og andre Mærkværdigheder. Midtpunktet i den sjældne Samling var et Indianerhoved af Størrelse som en Appelsin. En voksen Mands Hoved, en Høvding's. Det tætte stride Hovedhaar hang fra Hjerneskillen langt ned, Ørene og alle Ansigtstrækkene var velbevarede men bittesmaa, fra Kinder og Hage strittede korte Skægstubbe. Jeg havde ofte hørt Tale om den mærkelige Kunst, visse Indianerstammer forstaar, nemlig at bringe det menneskelige Hoved til at skrumpe saa utroligt ind samtidig med, at Formen helt bevares; og nu saa jeg for første Gang den store Sjældenhed, hvoraf kun faa Musæer ejer et Eksemplar. Om jeg kunde erhverve det lille Hoved til vort etnografiske Musæum i København!

Ved Afskeden forærede Palaccios mig virkelig Skatten. Et større Bevis paa hans Venskab kunde slet ikke tænkes. Jeg var mere rørt, end jeg kunde udtrykke; det var neppe muligt for ham at skaffe et andet Indianer-

hoved. Som en ringe Gengæld overrakte jeg ham min Riffel og mit Fotografiapparat.

Afskedsfesten stod hos Palaccios. En Lunch til hvilken alle mine Venner og Veninder var indbudt. Og samme Eftermiddag stod jeg meget melankolsk paa Damperens Agterdæk og såa Yquitos forsvinde. Jeg havde en trykkende Følelse af aldrig at skulde gense den kære By — det passede godt nok.

Med 12—14 Mils Fart gled vi ned ad Floden, for Strømmen bar med, og Lodserne holdt Damperen midt i Farvandet.

Esperet havde taget det fornuftige Parti at følge mig tilbage til Evropa. Han trøstede sig med at være bleven en Erfaring rigere — endel Penge ogsaa, tror jeg nok. Han var meget hjælpsom, og jeg havde nok at bestille.

Min Bagage var efterhaanden svulmet betydeligt op. Foruden Kasserne med Orchidéer, der af og til maatte aabnes og luftes, hjemførte jeg et Utal af andre Kasser og store Pakker, indeholdende en Samling Indianer-vaaben, Fjerhamme, skønt dekorerede Lerkrukker og Vaser, indianske Hængekøjer, pyntet med brogede Fuglefjer, Dyreskind og Hammen af en Flodslange 21 Fod lang. Men fremfor alt ejede jeg et Menageri, og det tog min Tid. Mest Fugle af mange mærkelige Arter, der levede i Træbure paa Underdækket. Dertil kom en langtrynet Ræv, brun af Farve og med en sortviolet Stribe ned ad Ryggen. Den var tam som en Hund og lød Navnet Klaus. Den blev stjålet i Pará. Saa var der Skovrotter, store som Kaniner med tre Tæer og stumpede Haler. De gnavede Hul i Kassen og forsvandt. Endvidere et lille Svin med flad Snude, sort- og hvidpletlet. Det stank saa afskyligt, at jeg overlod Dyret til

Kokken en Dag, da der var Smalhans i Retning af Kødspise. Endelig var der et Dovendyr og en lille gul Abe. De sov om Dagen og gjorde Spektakler om Natten; de døde begge to, og jeg følte ingen Sorg.

Menageriets største Nummer var en seksten Fods Boa Constrictor, en Foræring fra Palaccios. Udyret levede i en Trækasse, hvor det lunede sig i et gammelt Uldtæppe. Slangen havde inden Afrejsen fra Yquitos indtaget et Maaltid bestaaende af to levende Skovrotter; med det skulde den klare Tilværelsen, indtil Ankomsten til zoologisk Have i København. Heller ikke den skulde naa mit Fædreland. Men jeg vil ikke foregribe Begivenhedernes Gang ved allerede nu at berette om dens tragiske Endeligt.

Jeg iler ned ad Floden. Ikke alene gik Rejsen i sig selv med Lynfart — i Forhold til Turen mod Strømmen — men jeg tør ikke fordybe mig i ret mange Detailler og Oplevelser. Manuskriptet svulmer allerede paa foruroligende Maade, og snart maa sidste Punktum sættes for Memoirebind Nr. 2.

Om mit Møde med »Slangernes Dronning« bør jeg dog berette.

Ved hver Station, hvor Damperen fortøjede, laa stablet langs Bredden store Bunker Brænde til Indfyring under Kedlerne. Og det skulde gaa i en Fart med at bære Brændslet ombord. Til *Nazareth* ankom vi en tidlig Morgen, hvorfor Esperet og jeg tog os en Spadseretur i Udkanten af Urskovrydningen. Blandt de mange Ting, jeg samlede paa denne Amazonflodtur, hørte ogsaa Kolibrier og Sommerfugle. Jeg var da bevæbnet med min lille Revolver og et Net paa en lang tynd Bambusstang. Det lyder mærkeligt, at en Mand kan skyde Kolibrier med Revolver. Sagen var imidlertid den, at

et Bøsseskud, selv med de fineste Hagl, ganske smadrer de bitte smaa Fugle. Jeg havde derfor fundet paa at trække Kuglen ud af Revolverpatronerne og helde Sand ovenpaa Krudtladningen. Og en Ladning Sand spreder saa stærkt, at ikke et Dun paa Kolibrien ødelægges, samtidig med at den dræbes.

Jeg havde gjort god Fangst; vore Korkhatte var pynstet med mange og skønne Eksemplarer, der sad naglet med lange Knappenaale oven i Pulden. Saa stod vi og iagttog Brændemændene i Arbejde — kraftige, vel-skabte Indianere og Negre, hvis svedvaade Rygge skinede i Solstraalerne. Da saa jeg pludselig en lang, lyserød Tingest sno og bugte sig mellem to Brændestykker. Det var en Slange. Med det flade Hoved hævet, og Tungen spillende, syntes den klar til at hugge Gifftænderne i Bærerens chokoladebrune Ryg. I en Fart fik jeg Bambusstangen drejet rundt og gav Slangen et forsvarligt Hug, hvorefter den hang slap og dinglede, daskende mod Negerbenene. Manden vendte Hovedet og slængte Brændestykkerne fra sig med et Vræl, askegraa i Ansigtet af Skræk.

Dér laa et Eksempel af en af de sjældneste og giftigste Slangearter i hele Brasilien med den dejlige korralrøde Ham, prydet med en fin violet og gul Zigzaglinie langs Ryggen, kvast og ødelagt under et brutalt Brændestykke. Godt at jeg var rask i Vendingen, for havde Gifftænderne prikket Hul paa Negerhuden, var Manden død inden fem Minutters Forløb.

En saadan Rædsel greb Brændebærerne, at de rent ud nægtede at fortsætte Arbejdet. Vi gled videre til næste Station.

Kun tre Dages Ophold i Manaos, hvor jeg havde

lange Konferencer med d'Anthonay om vore Fremtidsforretninger, saa afsted til Pará.

Dér fik Esperet og jeg Værelser paa det rummelige »Hotel Central«. Jeg havde stort Besvær med at finde

Vennerne i Manáos.

Fra venstre til højre Esperet, Barthelet.

Plads til min mægtige Bagage og navnlig til Menageriet. Værten gav endelig Tilladelse til at anbringe de mange Bure og Kassen med Boaen langs et firkantet Galleri, der omgav Gaarden, og hvortil alle Gæsteværelsernes Døre aabnede. Fuglene larmed og skreg, og adskillige Gæster betragtede Slangehuset med Mistro. Opholdet mentes kun at vare en Uge; nogen Fare kunde neppe true i Løbet af den korte Tid.

Gæsterne skulde imidlertid opleve noget, der sikkert i lange Tider efter har været staaende Samtaleemne paa Hotel Central.

Jeg maa begynde Beretningen med at præsentere en lang skeletmager Franskmand, skaldet og med den længste og mest melankolske Næse, jeg har set udenfor Danmark. Han var indhyllet i et uhyre, nubret Badehaandklæde, plirrede med anstrengte, rødkantede Øjne og stod udenfor Badeværelset, da jeg kom ud derfra — iført nøjagtig samme Kostume — og gav ondt af sig, fordi jeg havde brugt for lang Tid til mit Bad. I den aarle Morgen er mit Humør ikke altid det blideste, og vi var i fuld Gang med at udveksle sarkastiske og bidende Bemærkninger, da et tredje Badelagen viste sig med Esperet som Indhold.

De to Franskmænd stod Ansigt til Ansigt:

»Esperet! — mais sacré nom de — —«

»Mais mon bon camarade!«

De faldt i hinandens Arme, mens jeg gled ind til mig selv.

Vi spiste Frokost sammen i udmærket Humør. Monsieur Cocheau — den »overvintrede Stork« blev han straks døbt — var Vinagent for et Bordeaux Firma og skulde til Evropa sammen med os. En meget elskværdig Mand efter Morgendouchen, ligesom jeg selv. Vi undgik fremtidig at udveksle Tanker, før Paaklædningen var tilendebragt, og holdt saaledes Venskabet ved lige.

Cocheaus Dyrekærlighed gav Anledning til Katastrofen. Han fodrede utrætteligt mine Fugle og nærrede dyb Medlidenhed med Slangen, der aldrig fik noget at spise. Flere Gange greb jeg ham i at pille ved Kassen — han vilde saa gerne se Kæmpedyret.

Mit Værelse laa mellem de to Franskmænds og lige udenfor stod Boaems Bur. Da jeg Natten inden Afrejsen laa i min bedste Slummer, vækkedes jeg af »Storkens« pibende Stemme:

»Monsieur Grimace« — saadan udtalte han mit Navn — »Monsieur Grimace!«

Jeg satte mig overende i Hængekøjen:

»Hvad er der ivejen?«

»Slangen er sluppet ud!«

»Aa, Sludder da —«

»Den gaar derude og piller ved Burene. Jeg kan tydeligt høre det.«

Jeg lyttede — ikke en Lyd:

»De har da ikke lukket Kassen op, M. Cocheau?«

»Næ — jo — det vil sige, jeg fandt en død Rotte i Gaarden, og den vilde jeg altsaa — hm! Saa kom der Nogen og forstyrrede mig — jeg glemte vist at lukke.«

»De er et stort Asen, Monsieur Cocheau!«

Han sukkede dybt.

Situationen var ikke behagelig. Thi for at skaffe Luft og Kølighed ind i Værelserne naaede Væggene ikke op til Loftet; der var et Par Alens Spillerum. Tillige var der Tremmer nede ved Gulvet, hvorigennem en sulten Slange godt kunde presse sin slunkne Krop.

Og saa var der gravmørkt baade indenfor og udenfor Dørene.

Jeg skal love for, det var ikke med behagelige Fornemmelser, jeg sprang ned fra Køjen og listede paa bare Fødder om i Værelset; mine Tændstikker maatte jeg absolut finde, og saa Stearinlyset paa Skrivebordet. Det lettede rart, da Lyset endelig blev tændt.

»Hvor er De, Cocheau?«

»Jeg sidder i min Hængekøje — dør kan den vel ikke faa fat i mig?«

Fra den Kant var der aabenbart ingen Hjælp at vente. Jeg dundrede paa Væggen ind til Esperet. Ikke en Lyd hørtes. Jeg fik Frysefornemmelser ned ad Ryggen: sæt min gode Ven laa derinde, knust under Boaens Favntag! Hvad Pokker skulde jeg gøre? Slangen var min, og jeg havde Ansvarret — —

Min Bøsse hang paa Væggen. Jeg anbragte to Patroner i Løbene, spændte Hanerne og aabnede Døren. Dør stod jeg nu med Bøssen i højre Haand og Lyset i den anden, spejdende langs Galleriets Gulv. Da stak Cocheau pludselig i et Vræl, jeg aldrig har hørt Magen til.

»Monsieur Grimace! — Au secours! — Il entre par ici! Halo! Halooo!!«

Jeg løftede Lyset og opdagede da den store Slangekrop hængende over Væggens Karm med Halen bugtende til alle Sider og ikke en Alen fra mit Ansigt. Jeg trykkede Bøsseløbet mod Boaens Krop og knaldede Skuddet af — og med det samme tabte jeg baade Bøsse og Lys.

Dør stod jeg i Buldermørke og rodede efter Tændstikæsken. Skuddet lød i den stille Nat som et Torødenbrag, og i Løbet af utrolig kort Tid blev Hotellet levende. Raab af Stemmer, Smækken med Døre, Værten tumlende op ad Trappen med Lysestage og Revolver. Fra den fjerneste Dør paa modsat Side af Galleriet kom Esperet tilsyne — et Fænomen der næste Dag ivrigt diskuteredes.

Snart var Galleriet myldrende fuldt af mandlige og kvindelige Væsner i de mærkeligste Fantasinelligé'er. Og jeg stod som Midtpunkt med den rygende Bøsse i

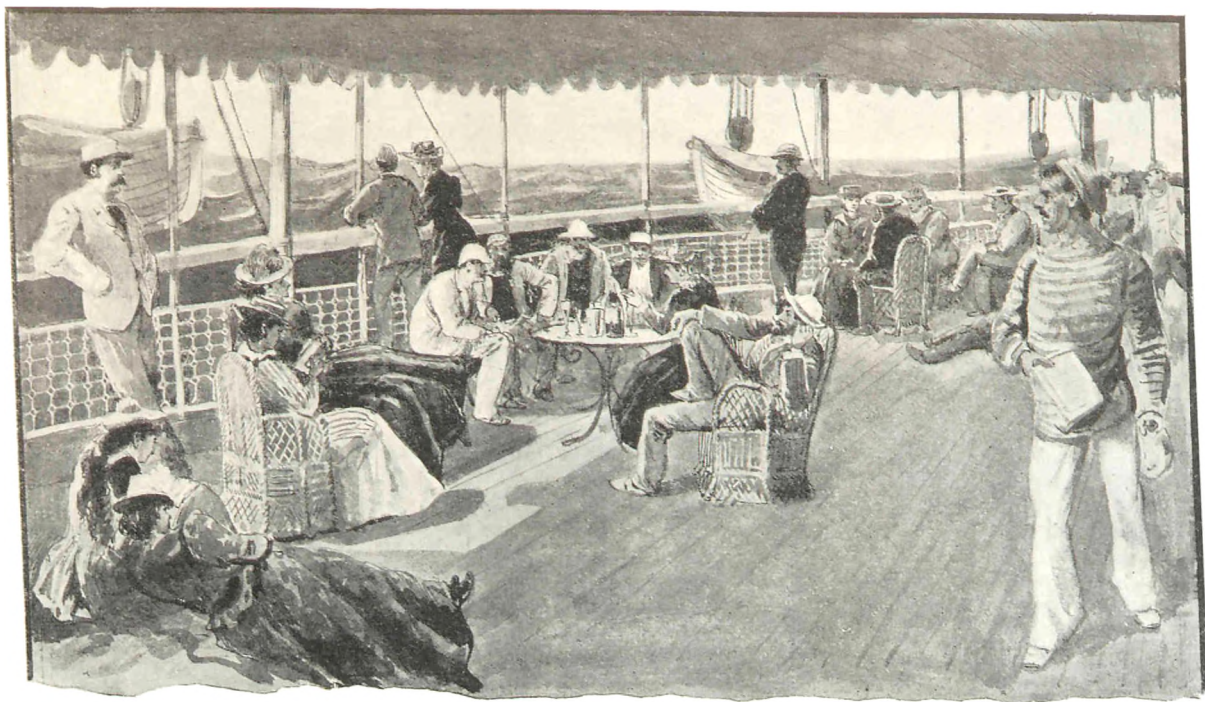
Haanden. Jeg blev vist straks takseret til at være Morder, men den blødende Slangekrop talte sit stumme Sprog, for at bruge en yndet Romanvending.

Hotellet's Skopudser, Sam — en behjertet Neger — tog et kraftigt Tag i Halen, og ned paa Gulvet gled med et Klask den otte Alen lange og stærkt blødende Slangekrop. Ud af Munden flirede en tynd sort Tunge røbende Liv, hvorfor Værten skød en Revolverkugle gennem det flade skællede Hoved.

Dramaet var dermed tilende. Døren til Cocheaus Værelse aabnedes paa Klem, en lang, melankolsk Næse og et Par umaadelig forskrækkede Øjne kom tilsyne. Da udløstes Stemningen i et ustyrligt Latterkor.

Dagen efter laa S. S. »Anselm« paa Floden med Red Cross Lines Kontorflag paa Fortoppen, Signal til Passagererne om at indskibe sig. Den nydannede »Trekant« bestaaende af mig, Esperet og Cocheau drog afsted til Havnen fulgt af fire Karrer fulde af Fuglebure, Kasser og alskens Bagage. Da jeg sad i Færgebaaden og overværede Karrernes Losning, ramtes jeg af en stor Ulykke. Over hundrede Negativer, som jeg havde taget paa Flodrejsen, men ikke turdet fremkalde paa Grund af det daarlige Vand, laa i en Blikkasse, og den plumpe overbord. De vidunderligste Urskovbilleder og Indianerfotografier — mindst tyve af lille Cacúmi — en uvurderlig Skat forsvandt i det skidne Rendestensvand. Det tog et Par Dage, inden jeg kom i Ligevægt efter det Skæbneslag.

Livet paa Damperen mindede mig i nogen Grad om mine Karnevalsoplevelser i Barcelona — løssluppen Livsglæde, stærkt blandet med Sygdomselendighed og Dødgru.

Promenadedækket paa S/S Anselm.

Hvert eneste Medlem af det brogede Passagersamfund følte aabenbart en usigelig Lettelse og Lykke ved at slippe levende bort fra Amazonbassinets lumre, forpestede Helvede. Passagerernes Optræden prægedes derfor af den mest løsslupne Kaadhed og Stræben efter at nyde Livet i svære Drag, især efterat Damperen var naaet ud i det saltfriske, blaagrønne Atlanterhavsvand. Flertallet af de Hjemvendende havde tjent rigeligt med Penge, hvilket markeredes ved Champagneproppers Knalden baade under og efter Middagen, Stewarters Ombæring af utallige Cocktails; *unlimited* Pokerspil og en stadig raslende Lyd af rullende Tærninger. Da den første Kahyt rummede et betydeligt Antal unge og nydelige Damer — baade gifte og ugifte — lød Orkestrets Dansemelodier hver eneste Aften, naar blot Damperens Bevægelser ikke var livligere, end at man kunde staa paa Fødderne.

Og midt under disse Udslag af kaad Livsglæde, gled Knokkelmanden stiltfærdigt om imellem os og slagtede sine udpegede Ofre.

Mest Berry-Berry Patienter.

Mere uhyggelige Sygdomssymptomer end Berry-Berrys kan ikke tænkes. Den Syges Lemmer og Krop svulmer op i forfærdende Grad; Kødet bliver dødt. Presser man en Finger ned i det angrebne Kød, bliver Hullet siddende. De Syges eneste Chance er at naa ud til Havets friske Luft — som oftest for sent. Otte af disse Elendige laa mellem os raske, glade Mennesker paa Dækket i lange Stole eller paa Sejldugsbaarer; helst helt forude, hvor den salte Havluft frit kunde stryge hen over dem. Og saa døde de efterhaanden allesammen. Næsten hver Dag havde sin Begravelse. En lang Planke blev svunget tværs ud fra Skibside, fire

Stewarter kom bærende med en uformelig Byrde, indsyet i Flagdug, og som anbragtes paa Enden af Planken. Saa fulgte Kaptajnens Oplæsning af en kort Bøn med blottet Hoved, et Tegn med Haanden — Plump! Den typiske Begravelse paa Havet.

Saa var der et Par Stykker med ødelagte Maver. De lignede Spøgelse, udtærede, slappe. Tuberkulosepatienter fandtes ogsaa og en stakkels Portugiser, hvis ene Ben var amputeret paa Grund af Slangebid, men som alligevel havde for meget af Giftstoffet rullende i Blodet. Ogsaa han maatte ud paa Planken.

Men trods denne Elendighed, der udfoldede sig mellem os, formaaede intet at bremse Munterheden. Der til var Vejret vidunderligt, Maden upaaklagelig, og Skibets Chef et brillant, fornøjeligt Menneske. Udmærket Sportsmand, der hver Morgen svingede svære Haandvægte og leverede Boksestød mod en mægtig op-hængt Pose fuld af Sand. Han gav mig et Kursus i Boksning, og den Smule Kendskab, jeg opnaaede under Sejladsen tværs over Atlanterhavet til *the noble art of self-defence*, kom mig til Nytte mere end én Gang senere i Livet.

Blandt de brogede Minder om den mærkelige Sejlads fra Pará til Lissabon trænger en tyk og livsglad Spanier sig frem, Don José Barbosa. Don José ejede uhyre Kvægflokke paa de bolivianske Pampassletter og var meget rig, maa jeg formode. Intet formaaede at dæmpe hans Trang til Livsglæde og til at strø om sig med Penge; hvor han sad eller laa, vøgtede en Steward det mindste Vink fra den spendable Spaniol.

Hver Aften samlede han sin særlige Venneflok om et Bord, paa hvilket stod Skibets største Suppeterrin og et betydeligt Antal Flasker. Han bryggede en Drik, som

døbtes med det lidt dystre Navn *Berry-Berry Punch*. Den bestod af Angosturabitter, Limejuice, Madeira og Cognac, der heldtes ned over Bollens Isstykker under flittig Omrøring. Saa blev et Antal Champagneflasker holdt rede. Paa givet Signal knaldede Propperne, og mens den gule Drik skummede ned i Terrinen, istemmede Esperet Marseillaisen med høj og kraftig Barytonrøst. Hvorpaa Aftenens *Berry-Berry Fest* begyndte.

Mens Don José meget naturligt hævdede sig som den mandlige Hovedfaktor i vore Aftenfester, var Donna Palmyra ubestrideligt Førstekraft blandt Damerne. Palmyra var Brasilianerinde og gift med en mavesvag Engælænder, der levede en Skyggetilværelse i sin Kahyt. Palmyra var lille, mørk, smuk og spænstig; Skyggen af en dunet Moustache dækkede Overlæben. Hun dansede, sang, lo og drak Ispunch uden at unde sig Hvile et Minut, indtil Midnatstimens »otte Glas« klemtede Signal til Opbrud.

Donnaen havde lovet at danse *Cachuca*, men Ægtefællen maatte intet vide derom, thi han havde strengelig forbudt hende den Art Opvisning. En af de sidste Aftener blev *Cachuca*'en alligevel danset. Damen havde i den Anledning skiftet Dragt og viste sig i et Danssekostume, der ikke bestod af ret meget andet end et stort, ildrødt Silkesjal.

Cocheau trakterede Klaveret, vi Andre knipsede med Fingrene i Mangel af Kastagnetten, og Palmyra trippede frem i vor Midte. Jeg skal ikke forsøge at beskrive Dansen, der bestod i en utrolig Masse Bevægelser *paa Stedet*. Klapren med Hæle og Taaspidser, Vrikken med Over- og Underkrop, mens Armene lavede Slangebugtninger, Hofterne drejede, Ryggen svajede, hver

Del af Legemet og hvert Lem syntes at foretage Cirkelbevægelser med Sanseshidselse som eneste Formaal.

Og da Klavér og Kastagnetter larmede allerværst, og Brasilianerinden hengav sig til de vildeste Vridninger, opdagedes pludselig i Salonens Baggrund et hvidt Gespenst, der advarende opløftede den højre Arm og med Gravrøst udtalte det ene Ord: *Palmyra!*

Der lød et Hvin og en kraftig Tusch, frembragt af Donnaen selv, da hun satte sig paa Klavertangenterne. Et Øjeblik efter var hun og Gespenstet forsvundet ned ad den mørke Kahytstrappe.

Og med dette glade Minde som Springbrædt, flytter jeg Skuepladsen for mine Erindringer fra S. S. Anselm ud for Lisboa til Kongens København.

VII.

Naar jeg gennemlæser de Kapitler, i hvilke jeg har skildret min Rejse paa Amazonfloden, føler jeg nogen Bekymring ved Tanken om, at mine Læsere muligvis ikke helt vil faa Forstaaelsen af, hvilket overmaade stort Arbejde jeg udførte til Etablering af mit Dampskibsprojekt. Jeg har imidlertid ikke fundet Anledning til at fordybe mig i forretningsmæssige Detailler alene af den Grund, at mit Arbejde ikke førte til noget Resultat — i det mindste ikke til Fordel for mine Landsmænd. Et Foretagende, der forlængst afgik ved Døden og begraves uden nogensomhelst Deltagelse, kan ikke interessere noget Menneske i vore Dage. Jeg høstede imidlertid adskillig Erfaring og fik Øjet opladt for ejendommelige Forhold indenfor den Kreds af københavnske Forretningsmænd, til hvilken jeg henvendte mig. Jeg

mener derfor at ville ofre nogle faa Sider til en Skizze af Kampen og Nederlaget.

Og jeg vil forudskikke den Bemærkning, at mit Projekt og Arbejde i det mindste ved én bestemt Lejlighed høstede en Anerkendelse, som fyldte mig med Trøst og ogsaa med Stolthed; thi Anerkendelsen ydedes af en af Datidens mest fremragende Mænd indenfor den københavnske Forretningsverden.

I Tiden omkring min Hjemkomst — og senere — gennemlevede Danmark en for Handel og Vandel særdeles vanskelig Periode. Der blev skrevet og talt, holdt Diskussionsmøder og Foredrag om de Veje og Metoder, Handelstanden burde følge for at ophjælpe Import og Eksport og navnlig den nationale Dampskibstrafik. Akkurat som der nu snakkes og vrøvles om Valutaforbedring. Et Aarstid efter, at jeg havde nedlagt Vaabnene og givet mig ikast med andre Interesser end de, der fulgte Kursen op ad Amazonfloden, holdt den gamle Finansmand, Konferensraad Levy et Foredrag, saa vidt jeg mindes i Handels- og Kontoristforeningen. For at illustrere den danske Handelstands Kortsynethed og Mangel paa Foretagsomhed og Energi, brugte han som Hovedemne mit Amazon-Projekt. Viste hvor sundt det var undermuret, hvor fortrinligt det var udarbejdet i alle Detailler og samtidig vel afstivet ved ret betydelige Subventioner baade fra Byen Yquitos og fra den peruanske Regering. Endelig paaviste Konferensraad Levy, hvorledes alle mine Planer, Forarbejdet, ja endog de aarlige Tilskud fra Perú var blevet erobret af Forretningsmænd i Hamburg, saaledes at Tyskerne tjente de Summer, som burde være kommet Danmark til Fordel.

Ved min Hjemkomst stod det mig klart, at nu maatte

den store Tromme røres til Propaganda for min Dampskibsrute paa Amazonfloden. Og navnlig maatte jeg sørge for at sprede Kendskab til selve Floden. Jeg havde nemlig oplevet, at en af vore mere betydende Købmænd afslørede Uvidenhed om, i hvilken Verdensdel Floden flød — han troede, jeg havde besejlet Kongo.

Jeg lavede da en Udstilling af alle mine hjembragte indianske og andre Mærkværdigheder — deriblandt en stor Samling Prøver paa de Træsorter, der allerede dengang eksporteredes fra Pará og Manaos navnlig til Nordamerika. Min Udstilling blev virkelig en Sukces og skaffede »Prinsesse Maries Forening« en velkommen Indtægt.

Dernæst henvendte jeg mig til Bladene og fik endel Interviews og Artikler offentliggjort. Jeg mindes, at den mest interesserede og tillige elskværdigste af Pressens Interviewere kom fra »Politiken«. Hans Navn var N. Th. Zahle.

Endvidere holdt jeg Foredrag i forskellige Foreninger. Et af de bedst besøgte Møder og den mest vellykkede Foredragsaften fandt Sted i Studenterforeningen. Ved saadanne Lejligheder foreviste jeg adskillige Genstande fra min Amazon-Udstilling, og blandt disse vakte altid det lille Indianerhoved størst Opmærksomhed — blandet med Mistillid, tør jeg nok sige. Adskillige Tilhørere troede vist, at Hovedet i Virkeligheden havde siddet paa en Abekrop.

Men hele den Side af Propagandaen for mine Idéer maatte dog kaldes sekundær. — Hvad det i første Linie drejede sig om, var at skaffe Penge til Etablering af Dampskibslinien og navnlig til Anskaffelse af to ca. 1000 Tons Floddampere.

Hver Tidsperiode har vistnok indenfor den danske

Handelsverden haft én Stormand, der var toneangivende, altformaaende, Enehersker. Der er maaske ikke Plads indenfor vort lille Samfund til mere end én ad Gangen af saadanne Giganter.

I den Periode jeg omtaler, hed Handelskæmpen Tietgen. Hans Magtudfoldelse kan næppe siges at have været heldbringende eller højnende paa *alle* Omraader; men omfattende var den. Overalt, hvorhen Tietgens Indflydelse rakte, besatte hans Tilhængere og Venner Tillidsposterne indenfor Aktieselskabernes Administrationer. Imod Tietgens Ønske kunde nye Planer vanskeligt gennemføres; et misbilligende Ord fra ham virkede oftest dræbende.

Jeg havde intet personligt Kendskab til den mægtige Bankdirektør — Etatsraad var vistnok dengang hans Titel — men da jeg fra alle Sider fik det Raad at forelægge ham mit Projekt, bestemte jeg mig til at gøre det, skønt jeg i høj Grad mistvivlede om et godt Resultat. En af Grundene hertil var, at »Thingvallalinien«, Tietgens Smertensbarn, førte en saa hensygnende Tilværelse, at der paatænkte en Omlægning, saaledes at Dampperne, istedet for at løbe mellem København og Newyork, sendtes paa Fragtfart til Sydamerika. Til dette Foretagende skulde der rejses Penge, og paa dem var der Knaptid. Alene af den Grund mente jeg, at Etatsraaden vilde stille sig fjendtligt overfor ethvert Forslag om Oprettelse af nye Dampskibslinier — ganske særligt naar der sigtedes paa sydamerikanske Fragtpladser.

Mit Foretræde hos Privatbankens Overdirektør var kort; men Mindet derom er stadig levende.

Efter at have ventet tre Kvarter over den angivne Mødetid blev jeg hentet af en uniformeret Dørvogter og lukket ind i det Allerhelligste. Dør tronedes bag et

monumentalt Arbejdsbord den meget lille store Mand med et Ansigtsudtryk, der i engelsk Tillukkethed førte Tanken hen paa Casinos Førstekraft, Knoblauch, i Rollen »Phileas Fogg«. Med den lettest mulige Bøjning af Tænkerhovedet manede Tietgen mig ned i en Stol, hvorpaa han fortsatte Udfærdigelsen af en Skrivelse, der efter nogle Minutters Forløb overrakte en Tjener. Jeg havde altsaa rigelig Tid til at konstatere, at det just ikke var blandt Citys fornemste Handelstyper, Etatsraaden havde valgt sin Model. Samtidig lykkedes det mig at komme i daarligt Humør.

»Hvormed kan jeg være Dem til Tjeneste?«

»Jeg vilde gerne have Lov til at forelægge Etatsraaden Planen til Oprettelse af en Dampskibslinie mellem enkelte evropæiske Havne og Byerne langs Amazonfloden — ganske særlig Yquitos i Perú.

»Sagen interesserer ikke.«

»Jeg har lige modtaget officielt Tilsagn om en ret betydelig Subvention fra den peruanske Handelsminister — 200,000 Sol om Aaret for seks Rejser.«

»Sagen interesserer ikke.«

»Jeg kan altsaa ikke engang faa Lejlighed til at udvikle mine Planer?«

Jeg sad og stirrede ind i Tietgens Maskeansigt og mærkede, at Blodet begyndte at stige mig til Hovedet. Og pludselig mindedes jeg Docent Christiansen — min Lærer i Fysik paa Kadetskolen — da han slagtede mig ved min Afgangseksamen. Jeg rejste mig med et Smil:

»Mange Tak. Farvel!«

Og dermed spankede jeg ud ad Døren med min Mappe fuld af uinteressante Papirer under Armen.

Det stod mig ganske klart, at jeg ligesaa godt med det

samme kunde fyre op i Kakkelovnen med disse Amazonflodsdokumenter. Mere var de næppe værd. »Sagen interesserede ikke!«

Efter at have ofret »Sagen« et Aar af mit Liv, en utrolig Masse Energiener, udsat mig for alle Slags Ubehageligheder og, hvad værre var, fyldt mange Mennesker med store Forhaabninger, gad den overmægtige Etatsraad ikke engang høre, hvad »Sagen« drejede sig om. Den interesserede ikke — unbekannter Weise!

Jeg lo bitttert, da jeg vandrede over Børsbroen med Kurs mod Kvæsthusgade. Paa staaende Fod vilde jeg gøre endnu et Forsøg. Og snart befandt jeg mig i »Det Forenede Dampskibsselskabs« Direktionsværelse foran den administrerende Direktør, min gamle Chef fra Fylaturen, Kaptajn Normann. Gudskelov, en hel anden Type end Phileas Fogg.

Jeg blev tilsmilet og slaet paa Skuldren:

»Storartet Tur, De har haft opad Amazonfloden, hvad? Moret Dem godt?«

»Naa, hvad Morskaben angaar — — Men jeg har jo høstet endel Erfaringer, og nu vil jeg forsøge at starte en Dampskibslinie direkte fra Evropa til — —«

»Jeg har hørt noget om det. Planen har jo været omtalt i Bladene. Men — hm! — den interesserer os ikke her.«

»Der er sikkert mange Penge at tjene.«

»Det tvivler jeg slet ikke om.«

»Jamen, lad mig blot gøre et Forsøg — et eneste. Overlad mig en af Deres mindre Dampere — blot en 8—900 Tons Baad — —«

»Kære Christmas, vi har helt andre Opgaver.«

»Den første Opgave maa vel være at tjene Penge til Aktionæerne? Det har jeg da altid tænkt mig.«

Han lo med sin gemytlige Kluklatter. Rigtig hjerteligt:

»Tjene Penge! Ja, vi bør naturligvis sørge for at slaa et rimeligt Udbytte i Gabet paa Aktionærene. Men først maa vi tænke paa vore *nationale Opgaver*.« Han førte mig hen foran et stort Evropakort og pegede paa Middelhavet: »Dèr ligger vor vigtigste Opgave. Det er dèr, vi skal forsvare Flaget!«

Pokker være Aktionær i Det Forenede, tænkte jeg, da jeg atter gik ned ad Gaden med Dokumentmappen under Armen. »Forsvare Flaget!« Hvorfor dog ikke *angribe*, kæmpe for Flaget? Tjene Penge til Aktionærene, til Landet — det er vel ikke helt at foragte?

Jeg stred mandeligt endnu nogen Tid. Skrev en Brochure: »Forslag til Oprettelse af en Dampskibsforbindelse med Amazonfloden« og sendte den rundt til Handelsverdenens »Spidser«. Jeg fik virkelig nogle behjertede Mænd samlet til et *floating company*, udsendte »Prospektus for Aktieselskabet *Amazon*«. Men den døde Haand kvalte Sagen, og en skønne Dag nedlagde jeg Vaabnene og rejste til Bjørnemose. Jeg trængte til at hvile ud, samle mig og gøre Facit op.

Og naar det skal udregnes, har jeg næppe Grund til at beklage mig. Mit direkte Tab var 32 Pund levende Vægt, og dem indvandt jeg mærkværdig hurtigt. De pekuniære Omkostninger dækkedes rigeligt, dels ved Salget af mine Orchidéer, dels fra den Sum for hvilken jeg overlod etnografisk Musæum min Samling Indianer-vaaben og andre Sjældenheder.

Som Gevinst regner jeg den Udvikling paa mange Omraader, Rejsen ydede mig, og mit Kendskab til Forholdene i Urskovfloderne. »Peder Most« drog Fordel deraf, ligesaa de tre unge Danske i »Dødningehovedet«.

Og jeg fik skrevet min første Rejsebeskrivelse, »Amazonfloden«. Jeg véd, den har moret og underholdt mange Mennesker og samtidig øget deres Kendskab til ukendte Egne.

Men det pengelige Udbytte af min Idé, de store Indtægter gennem en lang Aarrække tjente Hamburgerne, da de førte mit Amazonprojekt ud i Virkeligheden.

I Håmburg »interesserede Sagen«.

Naar sandt skal siges, fyldtes jeg ikke med stor Beundring for Flertallet af den danske Handelstands Medlemmer, med hvilke jeg ved denne Lejlighed kom i Berøring. Jeg fandt dem hverken kundskabsrige, dygtige eller energiske. Saa vidt jeg kunde dømme, nøjedes de nærmest med at *administrere* saadanne Forretninger, som et gavmildt Forsyn havde betroet dem. Virkelig Aktivitet udfoldedes mest, naar det galdt at holde paagaende Outsiderne ude fra »Ringene«. At der fandtes adskillige Undtagelser, behøver jeg næppe at fremhæve.

Jeg mødte engang i London en Landsmand, der forøvrigt havde arbejdet paa at komme frem i vort fælles Fædreland, opgivet den haabløse Kamp for derefter at søge Lykken i England. Derovre var han blevet en stor Mand. Vi talte engang om den danske Handelstands Klikevæsen. Han lo muntert:

»Ja, naar jeg tænker paa Forholdene i det kære København —! Altid stiger der frem i Erindringen et Billede fra Cairo — en Plads i Byens Udkant, hvor Æseldriverne holdt til med deres Dyr til Brug for Turister, der vilde besøge Pyramiderne. Rundt om et stort Ædetrug stod en tæt Krans af Langører. Hovederne ned i Truget, Halerne ud efter. Trindt om kredsede andre hungrige Æsler, der søgte at komme til. Og hver

Gang, en saadan Outsider nærmede sig, lettede de, der var ved Fadet, Gumpen ivejret og knaldede Baghovene udefter. Her i London er Ædetrugene større, Tykhu- derne mindre egoistiske og brutale. De rykker gerne lidt sammen og lader en Kammerat komme til.«

Det var dengang. Nu er Forholdene rimeligvis helt anderledes indenfor Forretningsverdenen. Jeg kender den ikke. Men jeg maa indrømme, Billedet af Æslerne om Truget passer godt nok paa andre »Lav«, hvortil jeg har noget Kendskab.

*

*

*

Jeg stod nu med tomme Hænder, bristede Illusioner, udenfor Nummer i Søofficerskorpset, hvilket atter vil sige uden Lønning. Jeg boede imidlertid paa det dej- lige Bjørnemose og levede godt — saa godt, at jeg snart begyndte at kede mig.

Det er jo saadan, at har man engang ladet Rejse- djævlen slaa Klo i Sjælen, er han næsten ikke til at drive bort igen. Mine Tanker drejede sig oftest om atter at slippe ud i den store, forunderlige Verden, helst til nye Egne, nye Oplevelser. Men hvorledes og hvor- dan?

Mit første Forsøg paa at »udrette« noget, var gaaet totalt i Brokkassen. I min Naivitet havde jeg indbildt mig, at der i det mindste vilde falde nogen Anerken- delse af, et eller andet rosende Ord for Foretagsomhed og Energi — slet ikke mere. Men nej. Og navnlig ikke fra mine Egne. Blandt Søofficerer høstede jeg nærmest Skuldertræk. Havde jeg endda lagt Kursen mod Nord, fartet om i Grønlandsis — dør laa et anerkendt Virke-

felt for Marinens Officerer — frosset og spist Sælhunde-
spæk, været istand til at skrive en Beretning om ud-
staaede Savn og Strabadser langs de autoriserede *nord-*
lige Breddegrader. Udpenslet en gribende Skildring af
hvorledes jeg aad min sidste Slædehund, min kæreste
Rejsefælle; ja saa havde der været en Chance til at
blive indskrevet paa Listen over »fortjente Lands-
mænd«. Nu havde jeg jo blot været paa Fornøjelsestur
under Ækvator i den taabelige Hensigt at aabne nye
Handelsforbindelser for Danmark. Hvad skulde det
smage af? Handelsinteresser — Amazonfloden — en
Søofficer! Skuldertræk og overbærende Smil, mere blev
den Ekspedition ikke takseret til.

Godt, saa var det vel mig, der havde gjort fejl Bestik.
Jeg burde passe min Dont og Tjeneste i Marinen, og
duede muligvis heller ikke til andet. Da denne Tanke
havde bidt sig fast, tøvede jeg ikke, men drog til Kø-
benhavn og meldte mig til Tjeneste i Marineministeriet.
Uden Lønning naturligvis. Det havde lange Udsigter
med at slippe »i Nummer« igen.

Da endelig opnaaede jeg baade Ros og Anerkendelse
fra Marineminister Ravn. At tilbyde sin Tjeneste gan-
ske gratis, det røbede jo en saadan Interesse for Mari-
nen, at der virkelig blev tilbudt mig Udkommando med
Vinterskibet. Og saaledes begav det sig, at jeg atter
trak i Uniformen og i Oktober 1891 flyttede min Til-
værelse ombord paa den gammelkendte Atlanterhavs-
krydser *Ingolf* som Fjerdekommanderende. Selvfølge-
lig skulde vi vise Flaget i vore vestindiske Farvande.
— Kunde der overhovedet tænkes noget andet Maal
for Rejsen? Det blev mit tredie Besøg i de Egne i Lø-
bet af syv Aar.

At Ingolfs Chef blev den blandt Flaadens Kaptainer,

der stod for Tur til at falde for Aldersgrænsen, er næsten overflødig at bemærke. Traditionen bør holdes i Ære! Vi inferiøre Officerer havde ingen Grund til at beklage os. Kaptain Løjtved var saa brav en Sømand og saa elskværdig en Skibchef, der nogentid har hejst sin Vimpel. Den, der beklagede sig, var Løjtved selv. Han var haardt angrebet af Sukkersyge og ønskede intet hellere end at leve i Ro og faa Lov til at pleje sig i sit højtelskede Hjem. Den store, svære og livsglade Mand skulde holde streng Diæt og navnlig sky oplivende Drikke som den rene Gift. Og saa blev han sendt til Varmen, hvor Tørsten svulmer overmægtigt, og hvor gæstfri Venner og Veninder uvægerligt frister med Cocktails, isafkølede Whisky-Sodaer og lignende uimodstaaelige Herligheder.

Den Vintertur sendte vor gode Chef i Døden.

Jeg burde have befundet mig udmærket vel paa dette Ingolf-Togt, thi der var lutter omgængelige og elskværdige Mennesker i Messen, og mellem os var Forholdet upaaklageligt. Men nu var jeg engang kommet »Træet til Ondt og Godt« for nær og havde spist af dets aller mest fristende Frugt. Den hedder *Frihed*. Fra den Tid fik jeg Had til alt, hvad der kommer ind under Begrebet *Tvang*, og Hadet er vokset gennem alle de Aar, der fulgte. Samtidig dermed groede ogsaa Trangen til at bruge min Hjerne selvstændigt, hvilket sjældent resulterer i noget godt under militære Forhold.

Min gamle Onkel, Kaptain Thalbitzer, der var en Mand med Vid, erklærede engang, at Officerer falder ind under tre Kategorier: de Unge som ikke *maa* tænke, Mellemklassen som ikke *gider* tænke og de Ældste, som ikke *kan*. — Noget paradoksalt, skal jeg villigt indrømme, men langt fra blottet for Sandhedskorn.

Selvstændig Tænkning avler Kritik, og Kritik nedbryder utvivlsonst den militære Disciplin, der er saa nødvendig for Standens Medlemmer som Gødning for Tomater.

Den Kedsomhed ved det militære Sømandsliv, som jeg allerede følte saa stærkt under Togtet med »St. Thomas«, voksede til Lede paa »Ingolf«. Helt uudholdelig blev mig de utallige fire Timers Vagter tværs over Atlanterhavet, hvor der næsten intet var at bestille — navnlig ikke om Nætterne. Jeg søgte at dræbe Tiden, mens jeg ustandseligt maalte Kommandobroen fra Styrbord til Bagbord og tilbage igen, ved at omsætte vore Smaaoplevelser paa rimede Vers til populære Melodier i Revuestil — en Sport jeg havde drevet paa tidligere Togter. Vi sang disse Viser ved vore Lørdagsgilder i Messen. Jeg ejer saamænd endnu den hele Samling — »Drapa om Ingolfs Togt til Vestindien 1891—92«, fuldt af fornøjelige Minder.

Efterhaanden som Tiden skred, fyldtes mine Natvagter med helt andre Tanker og Betragtninger. Saa mærkeligt det end lyder, groede der ud af de mange natlige Stunder, mens Ingolf rullede og duvede saa blideligt henover det mørke, morildgnistrende Hav og med de klartblinkende Stjerner foroven, en gryende Forstaaelse af Tilværelsens store Gaade. Eller rettere, det lykkedes mig at konstruere en Teori om den menneskelige Tilværelse, der rummede Svar paa saa overraskende mange af de Spørgsmaal, hvormed tænkende Væsner af og til uvægerligt *maa* beskæftige Sjælen, om de da ikke er nedsunkne i den haabløseste Materialisme.

De mange Aar, der er forløbet efter dette Kryds frem og tilbage over Atlanterhavet, har ikke væsentligt ændret min Tillid til Teoriens Rigtighed — den *Tro*, jeg

altid senere har levet paa, og som jeg neppe slipper før min Død. Tanken om Døden har aldrig senere fyldt mig med et Gran af Uhygge endsige Frygt. Thi jeg fastnaglede Overbevisningen om, *at Døden befrier Sjælen for Organismens og Sansernes Tyranni, og at først da kan den frigjorte Aand føle sig fuldt ud lykkelig.*

Det er højst rimeligt, at mine Tanker aldrig havde ført mig saa vidt, om jeg ikke allerede dengang ejede en Ballast af spiritistisk eller spiritualistisk Forstaaelse. Navnlig gennem min Mors Eksempel og Tilskyndelse havde jeg dels læst talrige Bøger, omhandlende Spiritisme, og dels under »Séancer« i mine Forældres Hjem og andetsteds skaffet mig adskillig Viden om »oversanselige« Fænomener og Forklaring paa deres Fremkomst. Min afdøde Bror, Edward, ejede i en Periode af sit Liv ualmindelig stærke mediumistiske Evner, hvis Udslag ikke kunde undgaa at vække Forbavselse og Eftertanke. Det var mine egne og Andres Erfaringer og Oplevelser paa dette Omraade, der beredte mit Sind til de Betragtninger, som resulterede i en urokkelig Overbevisning, en Tro. Længere end til Troen kommer Mennesket jo aldrig. Først gennem Dødens Port skaffes Vished tilveje.

Jeg maa imidlertid fremhæve, at jeg hurtigt tabte Interessen for spiritistiske Eksperimenter. Af den Slags har jeg oplevet mange og af den mærkeligste Art; og det er ikke helt udelukket, at jeg senere faar Lejlighed til at give Beretning om nogle af mine Erfaringer paa det Omraade.

Mellem Mennesker, der oftest omfatter Affattelsen af Dagens Middagsmenu med større Interesse end Spørgsmaal om Livet efter Døden, kan saadanne Eksperimenter som »Borddans«, »automatisk Skrift« o. lign. have

Betydning, idet de uvilkaarligt leder Tanken bort fra den Materialisme, hvis altfor livlige Vækst kvæler aandelig Tænkning. Men Syslen med spiritistiske Forsøg *alene* fører kun ud i Goldhed. Hvor mærkelige og overbevisende end Fænomenerne kan forekomme, vil *Tvivlen* altid lure og uvægerlig ende med at sejre. Er man imidlertid først naaet ind til Sagens Kærne, blevet *troende*, da forekommer Eksperimenterne at være Slagger, der helst bør fejes bort som overflødig og ligegyldig Ballast — selv om mangt et Sandhedens Guldkorn vides iblandet Slaggedyngen.

Saaledes formede sig Resultatet af mine Erfaringer og Overvejelser. Jeg skal ikke fordybe mig yderligere i dette Emne. Det kan næppe interessere — og det vedkommer heller ikke — andre end mig selv. Men da jeg nu er naaet til mit sidste Togt med en dansk Orlogsmænd, kan jeg ikke undlade at pege paa det alt overskyggende Udbytte, jeg høstede paa dette Togt. Alle dets andre Oplevelser og Minder forekommer mig i Forhold dertil ligegyldige og interesseløse.

Jeg kunde tænke mig den Mulighed, at mine Kammerater paa Ingolf — og maaske ogsaa Andre, som endnu erindrer vort Ophold i Vestindien — kunde føle nogen Skuffelse, fordi jeg saa ganske forsømmer de mange smukke og muntre Minder. Jeg vil da som en ringe Erstatning bringe et Billede fra vort sidste Gæstebud ombord. Adskillige af vore gode og gæstfri Venner i St. Thomas By vil derigennem opfriske Erindringer fra svundne, glade og halvglemte Tider. De endnu levende vil forstaa, at min og mine Kammeraters Taknemlighed ikke begravedes med de Døde!

Ingolf. 1892.

Apoteker Riise — Dr. P. Mortensen
 Sekdl. Reinhard — Løjtn. Schwanenflügel — Prlt. Holck — Schultz — Kapt. Løitved — Int. O. P. Hansen — Maskinmester Sveistrup
 Prokurator Bügel — Prlt. Christmas — Løjtn. Tang — Prlt. de Fine Licht — Prlt. Brockmeyer
 Frk. Ellen Arendrup — Fru Schultz — Fru Riise — Fru Bügel — Miss Moron

Og hermed afslutter jeg Beretningen om mit andet Livsafsnit.

Næste Gang, en Mindebog udsendes, ruller Tæppet op for mit Livs mest spændende Dramaer — i Krig og i Fred.

Naar jeg lader Tankerne dvæle ved de allerede præsentede Minder, ser jeg oftest Solen straae over skønne unge og friske Farver. Af og til trækker nok en Byge hen over den klare og blaa Himmel — dog den Smule Blæst og Regnskyl har ikke Magt til at præge. Men skuer jeg fremad, hænger truende Skyer under Hvælvet, det lyner og tordner i Øst som i Vest — —

Jeg maa lade mit Fantasi-Æroplan svinge mig tilvejs over Skydækket, færdes der hvor Himlen altid er blid og blaa, skue nedad fra Objektivitetens store Højder. Det gælder jo om at holde Sindet i Ligevægt, mens Skildringen skrives. Fremfor alt at dømme retfærdigt.

— — —

For Tiden er inde til at berette om Mennesker, der forgiftede min Tilværelse. Mænd med Dolken i Ærmet — —

Tidligere udkom

WALTER CHRISTMAS'
KRYDSTOGT GENNEM
LIVET

I. VIMPLEN HEJST!

Kr. 8.50

I alle Boglader

H. ASCHEHOUG & CO.